فیئاتی ٥ غروش
نومرو ٨ — مایس ١٣٢٥

رسملی کتاب

سیاسی، ادبی، فنی، فلسفی،
اجتماعی مجموعهٔ مصوره‌در

قهرمان حریت انور بك

وق‌العاده نفیس کاغدلی نسخه‌مز یدی بچق غروش
فیئاتله ساحهٔ انتشاره وضع اولنمشدر.

خصوصی فوطوغرافلرمز:
موسیو آ. آپوللون و کمان‌بك

اداره‌خانه‌سی:
یکی پوسته‌خانه آرقه‌سنده
٢ نومرولی دائرهٔ مخصوصه

بو نسخه‌مزده:

صالح ذکی بکك	اسماعیل حقی بکك	احمد راسم بکك
سکنهٔ مریخ	اردو مارشی	تکرردیمه‌ملی سابقه‌دیه‌لی

بیکر

بك اوغلنده دوغری یولده فرانسه سفارتخانه‌سی قارشیسنده نومرو: ۳۷۰

Maison BAKER – Pèra

بیکر مغازه‌سی ارکك و قیز چوجقلر ایچون حاضر البسه‌لر جلب ایتمشدر
بو ایش ایچون تکیه‌ده ٥٠٠ نومرولو مغازه‌ده، ارکك چوجقلر
وارککلر ایچون بك اوغلنده طوغری یولده ۳۷۰ نومرولو
مغازه‌ده قیز وارکك چوجقلر ایچون حاضر ومجدد
البسه‌لر انکلیز امتعه‌سی اوله‌رق جلب ایدلمشدر .

Directeur-Propriétaire
Ubeid-oullah Essad
RESSIMLI KITAB
Revue Mensuelle
BUREAUX: Rue Eski-Zabtié
Près la nouvelle Poste N. 2
CONSTANTINOPLE
PRIX : 5 PIASTRES

رسملی کتاب

مؤسس ومدیری:
عبیداللہ اسعد
ادارہخانہسی : یکی پوستہ خانہ
ارقہسندہ اسکی ضبطیہ سوقاغندہ
۲ نومرولی دائرۂ مخصوصہ
امور ادارہ و تحریریہ ایچون
مدیرہ مراجعت اولنور

هر آیك اون بشنجی کونی نشر اولنور ادبی ، سیاسی ، فنی ، فلسفی و اجتماعی مجموعۂ مصورہدر

حرکت اوردوسی قوماندانی و برنجی ایکنجی اوچنجی اوردولر مفتش عمومیسی
برنجی فریق عطوفتلو محمود شوکت پاشا حضرتلری
Mahmoud Chevket Pacha Le Commandant du 1er. 2me. et 3me. corps d'armeé, chef de l'Armée d'occupation Général

محمود شوکت پاشا

بوکون بو مجل بوشانلی اسمی عجبا بیلیان، طانیمیان قالمشمیدر ؟ چار اقطار عالمدن — مقدس وطنمزه طوغری توجه ایدمرك اوتوز بر مارتی تعقیب ایدن اومشئوم برقاچ کونڭ فلاکت مدهشه‌سنی وبونڭ نتائج وعواقبنی کیمی یأس ایله کیمی فخر وابتهاج ایله تدقیقه قویولان بتون انسانلر ترکیه‌نڭ پك نازك، پك مشکل برموقعده قالدیغنی، حیات وممات اره‌سنده چیرپندیغنی اولدیغنی کوریورلر، اکلایورلردی ... وبوحس ایله بعضلری متأثر ومأیوس اولیور، بعضلری ایسه شوق ومسرتلرندن نه یاپاجقلرینی بیله میورلردی !

عائله بشری تشکیل ایدن انسانلرك قسم اعظمی ابنای نوعنه قارشو — زه‌ده اولورسه اولسون — بر فلاکت ظهورنده متأثر اولیور الندن کلدیکی قدر معاونه کندینی مدیون بیلیور، حس مدنیت وانسانیت شمدی بوقدر ترقی ایتمشدر . فقط مع‌مافیه بو مجل عائله آره‌سنده دنیاده هردولو سعادتلره، رفاهلره بیوك بر کین خصومتله دشمن اولان یالکز کندی راحت ورفاهیله مستریح اوله بیلن الچاقلرده واردر .

ایشته بتون بوانسانلرك پك دیرین بر مراق واندیشه ایله مملکتمزه طوغری توجه ایدن نظرلری اولا استانبولك، بوکهنه بیزانسك منفور ومعیوب قاتلی سوقاقلرینی طولاشدقدنصکره روم ایلیه، اوحریت ومشروطیت ملیه‌مزڭ مادر مشفقنه انعطاف ایدیور، اورالردن مدهش، فقط اسن روزکارلری سراپا روح وحیاتدن متشکل بر فورتنه‌نڭ، کورلتیلی بر قاصرغه‌نڭ انفلاقنی بکلیورلردی . وبوفورتنه، بوقاصرغه همان قوپدی؛ بتون روم ایلی دلاورلری یرندن اوینادی، هر قنا شیئی همان قهر ومحو ایتمکه مقتدر بومدنی

قاصرغه‌نڭ بو نوردن، مدنیتدن، انسانیتدن متشکل قاصرغه‌نڭ تام مرکزنده، محمود شوکت کبی یورولمق بیلمز برسعی مؤید ایله مجهز عالی وفعال بر قوماندان، ظلم واستبداده قارشو بتون روحی، قلبی عمیق بر نفرت واستکراه ایله مملو ومشحون بر خلاصکار قوماندان کوردیلر ! صولمش چهره‌لره برونك حیات اوچشدی، ظلم واستبدادڭ عودتندن ممنون ومسرور برنشئه چهره‌لرك اوزرنه بدی بر ردای اصفرار دوکلدی ! وبو مجل اوردونك، او مجل قوماندانڭ هرکس آرتق صحنهٔ فعالیتده کوردی، نتیجه‌نی اکلادی ..

بر برق خاطف سرعتیله استانبول سورلرینه دایانان وشو حرکتیله بتون عالمڭ نظر حیرت واستحسانی قزانان محترم ومقدس عثمانلی اردوسنه آرتق هرشیئڭ تام ومکمل اولدیغنی کورمرك استانبوله بومرکز ظلم واعتسافه قارشو حادثهٔ فجیعه‌نڭ تام اون ایکنجی کون صباحی ایلری ! قرماندا‌سنی ویرن محمود شوکت پاشا، بوناموس مجسم قوماندان . شبهه یوقکه دنیانڭ اڭ بیوك آدملرندن، اڭ بیوك قوماندانلرندن بریدر ..

وطنمز، اوردومز بتون دنیا ایچون بیله بر وسیلهٔ فخر ومباهات اولان بویله عالی انسانلره بویله بیوك قوماندانلره مالك اولدقجه استقبال بتون شان وشرفیله آرتق بزمدر .. ملتکدر ...

⁂

بو نسخه‌مز محمود شوکت پاشا حضرتلرینڭ واقع اولان رجا واسترحامز اوزرینه لطفاً اهدا بیوردقلری تصویرلریله شرفلندیکی کبی مشار الیهڭ ترجمهٔ حالندن برنبذه معلومات ویرمکی دخی مجموعه‌مز وظیفه عدایدر:

محمود شوکت پاشا ١٢٧٢ سنهٔ رومیه‌سنده بصره

متصرف اسبق کتخدا زاده سلیمان بك مرحومك صلبندن تولد و ۱۲۸۷ تاریخنده درسعادته کلەرك ایکی سنه اسکداردە اطلاعه طاش رشدیه‌سنده تحصیل ایتدیکدنصکره قله‌لی مکتب اعدادیسنه قید ایدلمشدر .

۱۲۹٤ تاریخنده داخل اولدقلری مکتب حربیه‌دن ۹۸ ده صنفك برنجیسی اوله‌رق ارکان حرب یوزباشیلغیله نشئت ایتمشدر . محمود شوکت پاشا او وقت بتون مکتب حربیه معلمرینك ذکا و درایتیله نظر دقت واختصاصنی جلب ایتمشدی .

آز بر مدت ارکان حربیهٔ عمومیه دائره‌سنده ایفای مأموریت ایتدیکدنصکره مصرده عرابی پاشا علیهنه سوق تقرر ایدن فرقهٔ عسکریه‌یه مأموراً کریده عزیمت و بر سنه قدر اوراده قاله‌رق فرقهٔ مذکوره‌نك مصره سوقندن صرف نظر اولنمسی اوزرینه استانبوله عودتلرنده ارکان حربیه دائره‌سنه مأمور اولمشدر . برقاچ آی صکره هندسهٔ حلیه وجبر اعلا تدریس ایتمك اوزره مکتب حربیه معلملکنه تعیین اولنوب المانیالی غولج پاشانك مکتب مذکور مفتشلکنه تعیین ایدلمسی اوزرینه فن اسلحه واندا خت نظریاتی تدریسانه مأمور ایدیله‌رك بتون طلبه‌سنك مظهر حرمت وتعظیمی اولمشدی . برسنه قدر المانیالی قامپوهنر پاشانك واندن صکره ایکی سنه قدرده مشارالیه غولج پاشانك معیتنده بولنمش وبوذواتك نظر دقتنی بوکنج وچالیشقان ضابط دها او وقت جلب ایتمشدی .

ماوزر تفنکلرینك معاینه وتسلمنه مأموراً المانیایه اعزامی لاربکلاب قومیسیون اعضالغنه مشارالیه غولج پاشانك تکلیفی اوزرینه تعیین ایدیله‌رك المانیایه عزیمت وطقوز سنه قدر اوراده دوام ایدن مدت اقامتنده کرك المانیا وکرك فرانسه‌ده طوپ تفنك وزرهلی قله و دومانسز باروت مسائلنه عائد مختلف مأموریتلرده ایفای خدمت ایله برابر صورت خصوصیه‌ده غایت واسع تدقیقات فنیه وعلمیه‌ده بولنمشدر .

المانیایه ارکان حرب بیکباشیلغی رتبه‌سیله عزیمت واوراده تدریجاً قطع مراتبله ۳۱۲ ده برای تبدیل هوا درسعادته عودتنده ارکان مذکوره میرلوالغنی احراز ایتمش ایدی . احوال صحیه الجاسیله المانیاده‌کی وظیفه‌سندن استعفا ایتمش وکثرت مطالعه‌دن ثانی دوچار اولدیغی نوراستەنی خسته‌لغی بك زیاده اشتداد ایدرك ایکی سنه قدر اشتغالات ذهنیه‌ده بولنه‌میوب حتی غزته مطالعه‌سندن بیله منع ایدلمشدر .

یونان محاربه‌سنك اثنای ظهورنده هنوز کسب افاقت ایتمدیکندن محاربهٔ مذکوره‌یه اشتراك ایده‌مامشلر محاربه‌دن صکره طوپخانه تجربه ومعاینه دائره‌سنه مأمور ایدلدیکندن اوراده دوامه باشلامشلردر . دائرهٔ مذکوره‌یه رئیس معاونی صفتیله داخل اوله‌رق بعده مرتبه‌سیله ریاست ثانیه‌یه ، ریاست وکالتنه ، بالآخره ریاسته تعیین اولنمشلردر .

بومأموریتلری اثناسنده دخی پاشای مشار الیه حضرتلری طوپخانه‌ده فوق‌العاده نافع تأسیسات واجراآتده بولنمشلردر .

۳۱۷ تاریخنده تمدیدی فوق‌العاده مشکلاتك اقتحامنی ایجاب ایتدیرن بین‌الحرمین تلغراف خطنك تمدیدینه مأموراً حجازه اعزام اولنمشدر . محمود شوکت پاشا کبی بر نادرهٔ فطرتی حجازه کتوره‌جك اولان ـ مهوت ! ـ واپوری مشارالیه اوزرنده بیوك بر تأثیر براقمشدر . چونکه ـ مهوت ! ـ واپورینه وطنك برچوق کوشه‌لرینه سرپیله‌جك بش آلتی یوز قدر بلای نفیه اوغرامش بیچاره‌کان ایله برابر ارکاب ولنمش اوصفالت وبجاعتی یقیندن کوروب تدقیق ایدەرك ایچین ایچین اغلامشدر ..

حجازده برخیلی مهالك ومخاطرات کچیردکدن وطقوز اون ماه قدر قالدقدنصکره سابق شریف ووالی احمد راتبك ممانعتیله خط مذکورك تمدیدینه موفق اوله‌میه‌رق درسعادته عودتله مأموریت سابقه‌سنه دوام ایتمکه باشلامشلردر . ۳۲۱ نیسان اوائلنده قوصوه والیلکنه تعیین اولنه‌رق تمام قرق آی قوصوه والیلکنده بولنوب اعلان حریتدن برماه صکره اوچنجی اردو قوماندانلغنه تعیین اولنمغله سلانیکه عزیمت ایتمشلردر .

۳۲٤ تشرین ثانیسنده حسین حلمی پاشانك داخلیه نظارتنه تعیین اولنمسندن ناشی روم ایلی ولایاتی مفتش عمومیلك وکالتیده علاوهٔ مأموریت اوله‌رق عهده‌سنه احاله ایدلمش و ۳۱ مارت وقعهٔ مؤلمه‌سی اوزرینه ایکنجی و اوچنجی اردو قطعاتندن مرکب حرکت اردوسی قوماندانلغیله استانبول اوزرینه یورویوب سنهٔ حالیه نیسانك طقوزنجی کونی آیاستفانوسه واون برنجی کونیده مظفریت کامله ایله درسعادته داخل اولمشلردر .

شهزادهٔ جوانبخت دولتلو نجابتلو ضیاء الدین افندی حضرتلری
S. A. Ziaeddin Effendi, Fils du Sultan Mehmed V.

شهزادهٔ جوانبخت
دولتلو نجابتلو نجم الدین افندی حضرتلری
S. A. Nedjmeddin Effendi,
Fils du Sultan Mehmed V.

شهزادهٔ جوانبخت
دولتلو نجابتلو عمر حلمی افندی حضرتلری
S. A. Omer Hilmi Effendi
Fils du Sultan Mehmed V.

تکرر دیه‌ملی، سابقه دیه‌لی

« تاریخ بر تکرردن عبارتدر. » دیه‌نلر سوزلرینی کری‌یه آلسونلر ، چونکه بو «تکرر» بزم تکاملات و اختلالاتمزه تعلق ایلدیکی «سابقه» حکمنی آلیور . هم بو تعلق کیفیتنده طالعك پك سوز افکن وجدان براستهزاسی کوریلیور .

دون اوائل دور حمیدی‌یه متعلق احواله بردها عطف نظر ایتمك مقصدیله ۱۲۹۳ صفری ابتدالرنده نشر ایدلمش اولان اسکی (صباح) ك قولکسیون‌نی قاریشدیریوردم . مرحوم « شمس الدین سامی » بکك خاقان اسبق سلطان عبدالعزیز خانك اواخر سلطنتنده شراره پاش ظهور اولان « هرسك » اختلالی حقنده یازمش اولدیغی بر بند مختصره تصادف ایتدم . اختلال مذکور وقوع وتکون نقطهٔ نظرندن ۳۱ مارت وقعهٔ جنائیه‌سندن کلیاً بام باشقه اولدیغی حالده مؤثرات وعوامل نقطهٔ نظرندن فوق العاده برمشابهتی حائز اولمق اوزره مفیددر .

بو اختلالده ده مؤثر ویاعامل عین ۳۱ مارت حادثهٔ شنیعه سنده‌کی جهالت، نه‌دهشت، یاربی نه‌دهشت ! اوتوز درت سنهٔ هجریه، بر دورقریدن فضله بر زمان مرور ایتدیکی حالده حکومت بوجهالتی ازاله ایده‌جك برمؤثر خیره مالك اوله‌مامش. اوتوز درت سنه صکره عین ید ظالم ، نیجه بیچاره‌کانی ازمش ، اولدورمش، ازدیرمش، اولدورتمش . فاضل مرحوم بو مناسبتله دیبورکه : « هرسك اختلالی نصل اختلالدر؟ سبب ظهوری نه‌در ؟

درسعادت ژاندارمه وپولیس مفتش عمومیسی وطنپرورانندن میرالای غالب بك افندی

Galib Bey
Inspecteur de la gendarme et la police

« بوكون بوايكى سؤاله جواب ويره بيليرز . هرسك اختلالى براساس ومقصده مبنى سياسى براختلال دكلدى . جهل اوزرينه مبنى ، بيلنمكسزين ، دوشونلمكسزين ظهور ايتمش برشورش ايدى . ارباب اختلالك هربرينه ، حتى رئيسلرينه بيله نيچون عصيان ايتدكلرى ، وعصياندن مقصدلرى نه اولديغنى صورولسه هيچ برى جواب ويرەمز . ياخود « قرداشمك عصيان ايتديكنى كورديكم ايچون » جوابنى ويرير . حتى « موستار » ده تشكل ايدن قوميسيونك رؤساى اشقيادن آلديغى جوابلرك بويولده اولديغنى اووقت بوتون غزتەلر يازمشدى »

كرچه استانبول اختلال عسكريسندە وهلهٔ سبب عصيان اولديغى ظن ايديلن « شريعت ايسترز » جملەسى هرسك اختلالندە « عادل حكومت ايسترز » طرزندە كورينەرك ممالك عثمانيەدە متمكن اقوام مختلفەنك حقوقنه تماماً شامل بر عموميت مطلقه شكلندە مبتارز اولمش ايسەدە بورادە «شريعت ايسترز» ادعاسنى سويلەتن عامل مغفلك هرسك اختلالندە دخى عينيله برحيات ايمش . بوعاملينه « پاره » در . بومغفل صورتدائمەدە جهل ومنفعت طغيانه سوق ايدن پارەدر .

* *
*

١٢٩٣ سنەسى وقوعاتنه نەقدر سطحى نظرانه باقيلرسه باقيلسون بوكون بزى اشغال ايدن مسائل اجتماعيه وسياسيەنكدە اوزماندن برى عين شكل وتأثيرى محافظه ايدەرك ياشامقدە اولديغى ينه آكلاشيليور .

اصلاحات داخليه اوزمانده موضوع . يمن مسئلەسى اوزمانده پابرجا . حتى صباحك ١٤ صفر ١٢٩٣ تومرولى نسخەسندە املاى صحيحلرى بيانەمين (ارهب) و (هاسنيت) ناملرندە ايكى قبيلهٔ عاصيه اوزرينه ميرلوا اسماعيل پاشا قوماندا سندە عسكر سوق ايديلەرك تنكيل ايدلدكلرى معرض افتخاردە محرردر . ازمير جوارندەكى شقاوت اوزماندەدە بردوام . بالآخره زراعت صندوقلرينه قلب ايدلمش اولان منافع صندوقلرينك زراعتدن غيرىيە اقراضاتندە بولندقلرى محكى ، عساكر ايله عصات آرەسندەكى مصادمەيە دائر فقرەلر موجود . هله اصلاحات ماليه درد روز افزونى ستون ستون مسطور . مع التأسف معارف عموميەنك فعاليتنه دائر بر سطر بيله يوق . فقط حال ووقته پك مناسب دوشن بر مطالعهٔ سياسيه واركه عيناً ايرادى تاريخ عصر ايچون ايجه فائدەلى دوشەجكنه قائم . بو مطالعهٔ سياسيه فرانسه جمهوريت حاضرەسنك كچيرمش اولديغى اغتشاشات ابتدائيەنك نەصورتله زائل اولديغنى اخطار ايديور . ديبليوركه :

(يتمش و يتمش بر محاربەسنك ختامندنبرى فرانسه جمهوريت ، سلطنت ، ملكيت كبى افكار متباينه آرەسندە صاللانوب طوريوردى . محاربەنك ختاميله برابر ظهور ايدن (قومون)لردن و سائر فساد جمعيتلرندن بحث ايتميەلم . موسيو (تي ير) ايش باشنه كچوب حكومت تقرر ايتدكدن صكره دخى فرانسەنك نه حكومتى اولديغنى فرق ايتمك خيلى مشكل ايدى. (بوناپارت) (لوئى فيلب) (دوق دو پارى) جمهوريت

مفرطه طرفدارلری اورته‌سنده و بلکه اونلرك النده برجمهوریت معتدله ایدی. بو جمهوریت مجرد موسیو (تیر)ك تدابیر حکیمانه و حرکات متواضعانه‌سی سایه‌سنده طوریبوردی. او وقتلرده ایالاتده اجرا اولنان انتخاباتك ایچنده جمهوریت فکرینك نه قدر سیرك بولندیغی معلومدر.

(بوکون ایش او صورتده دکلدر. بو بش سنه ظرفنده جمهوریت فکری فرانسه‌ده پك چوق ترقی ایتدی. بوکون فرانسزلرك همان هپسی جمهوریت طرفداریدر.)

عجبا فرانسه ۱۲۹۳ده قازاندیغی بو اکثریتی نه درلو مؤثرات سایه‌سنده الده ایتمشدر؟ هیچ شبهه یوق که ازالهٔ جهالت قوهٔ معنویه‌سیله. بز بوراده حریت ومشروطیتمزی نه ایله غائب ایتمك تهلکه‌سنده بولندق؟ مطلق مطلق سائقهٔ جهالت ایله. حتی بو مطلقیت او قدر عمومی که هنوز قبلنه بیله طوقونلمامشدر. اون آیدنبری پارتی، فرقه غوغالرینه حصر ایتدیکمز همتی آناطولی و روم ایلی معارف اجتماعیه‌سنه، کویلرده، قصبه‌لرده تلقینات احرارانه اجراسنه صرف ایتمش اوله ایدك فرانسه‌نك بش سنه‌ده قازانمش اولدیغی حصهٔ طرفداریدن البته بر خمس قدر ایدینه بیلیردك. تاریخلریمز بزه هر نوع اختلالات داخلیه‌مزك بر مشوق معرفتیله ظهور ایده‌رك دائما خلقك جهالت مفرطه‌سندن استفاده ایتدیکنی صحیفه صحیفه کوستردیکی حالده یرمزدن قیمیلدانمیورز. فرانسه یتمش، یتمش بر محاربه‌سندن صکره شکل حکومتده حصوله کتیردیکی انقلابی، اولجه برایکی دفعه کچیردیکی حالده ینه مجاهدات معرفتمندانه ایله آنجق بش سنه‌ده ابقایه موافق اولدی. باخصوص سراپا فرانسز اولان بر مملکتده. فقط نظر امعان فرانسه کلیتك یاننده بویله بر جریان عرفانه طوعاً التحاق ایدنلری، حتی بونلر میاننده عناصر مسلمه‌نك بیله موجود اولدقلرینی کوریبور. او زمانك وقایعنی دقتله تتبع ایدك، انتخابات عمومیه‌نك «جزایر»ده بیله جمهوریت لهنه اکثریتله صادق چیقدیغنی آکلارسکز.

صحائف مطبوعاته کراراً یازمش اولدیغم وجهله بقای دولت و مملکتی اساسندن محافظه ایده‌جك آنجق معارف ابتدائیه و قرویه‌در. بزم استانبول سوقاقلرنده بولنمقلغمزه هیچ بر لزوم اجتماعی یوقدر. وطنی، مملکتی سون کنجلر هیچ اولمازسه برسنه ایچون آناطولی وروم ایلیده وظائف تعلیمیه‌یی درعهده ایتملیدرلر. موجود دارالمعلمین و دارالمعلمات هیئتی صوك درجه‌ده غیر کافیدر. بن امینم که بوکون وطن پك بیوك فداکارلقلره عرض احتیاج ایتدیکی حالده ارباب شبابك کندی وطنلری داخلنده تعلیمات وتدریسات نافعه ایله طولاشوب اوغراشمه‌سندن صوك درجه‌ده حصه‌دار تسلیت اوله‌جقدر.

⁂

مادامکه تکراردن، سابقه‌دن بحث ایدییورز سزه بو تکررك الك پارلاق نمونه‌لرندن برقاچنی دها عرض ایده‌یم. بو نمونه‌ده ینه ۱۲۹۳ سنه‌سی وقوعاتی آره‌سندن مأخوذدر. اسکی صباحك ۱۰ ذی‌الحجه تاریخلی نسخه‌سنده ایلك قانون

حربیه ناظر سابقی مجلس اعیان اعضاسندن
مشیر ادهم پاشا حضرتلری

S. E. Edhem Pacha

بوکره لوندره سفارتنه تعیین بیورلان صدر سابق
توفیق پاشا حضرتلری

S. E. Tèvfik Pacha Ambassade de Turquie à London

روما سفیری حقی بك افندی حضرتلری

S. E. Hakki Bey,
Ambassade de Turquie à Rome

ثالثه اردوسی قوماندان سابق رتبجی فریق ناظم پاشا حضرتلری

S. E. Nazim Pacha

مجلس اعیان اعضای کرامندن
مشیر احمد مختار پاشا حضرتلری
S. E. Ahmed Mouhtar Pacha

داخلیه ناظر جدیدی فرید پاشا حضرتلری
S. E. Férid Pacha
Le nouveau Ministre de l'intérieur

مابین همایون باش کتابتنه تعیین بیوریلان ادیب محترم
خالد ضیا بك افندی حضرتلری
S. E. Halid Zia Bey

شهر امینی حازم بك افندی حضرتلری
S. E. Hazim Bey
Prefet de la ville

اساسینك نشرِ و اعلانی اوزرینه مندرج بر
مقالەدە شو سطرلر واردر :

١

کچن کون نشر اولنان « قانون اساسی » دولت عثمانیەنك ادوار سابقەسنه ختام ویرەرك عثمانلیلر ایچون غایت کنیش بر ساحۀ ترقی قپوسی آچشدر . (نه آچی استهزا)، هیچ شبهه یوقکه استقبالده مورخلر تاریخ عثمانی‌یی ایکی جزئه تقسیم ایدوب دولتك ابتدای ظهورندن بو سنەیه قدر کچن عصرلری برنجی و حکومتك حکومت مشروطه‌یه تحوله مصادف اولان بو بوسنۀ سعیدەدن (!) الی ماشاءالله کچەجك ازمنه‌یی (!) ایکنجی جزء عد ایدەجکلردر . (نه معکوس بر تفأل ایمش)

٢

دور استبدادده [١] « مشروطیت » و « شورای امت » کلمەلرینك تفوهی بیله جنایاتدن عد اولنمقده ایکن بوکون (سلطان عبدالحمید ثانی) کبی بر پادشاه عادلك (!) سایۀ عدالتده ماصول مشروطیت رسماً قبول اولنەرق شورای امت یعنی مجلس عمومی دخی اجتماع ایتمك اوزرەدر .

٣

کچن جمعه ایرتسی کونی – که ٧ ذی الحجه ١٢٩٣ و ١١ کانون اول ١٨٧٦ کونیدر – امت عثمانیه ایچون مقدس بر کوندر . او کون مشروطیتك رسماً قبول و تصدیق اولنمسیله برابر عثمانلی امت مجتمعەسنك دخی مبدأ تشکیلدر . اوت، چونکه شمدی‌یەقدر – یا کلش اولەرق – عثمانلی عنوانی ترك جنسنه تخصیص ایدلمکده ایکن یوم مذکوردن اعتباراً قانون اساسینك سکزنجی بندینه توفیقاً دولت عثمانیه‌یی ترکیب ایدن کافۀ اقوامك عثمانلی عنوانیله مفتخر اولەجغی و بینلرنده مساوات تامه بولنەرق کمال حریتله یاشایەجقلری اعلان و تأمین ایدلدی (!)

٤

هر سنه یوم مذکوره تصادف ایدەجك کونده علی العموم عثمانلیلرك تعطیل اشغال ایله اجرای آهنك وشهر آیین ایدرك (سلطان عبدالحمید ثانی) (؟) ایله (مدحت پاشا) نك ناملری تبجیل ایدلمك لازم کلیر .

..

دیدیکم کبی زمانك ، طالعك نه سوزافکن وجدان استهزالرینه هدف اولمشز . دها غریبی شوکه (صباح) ١٣٢٦ سنەسی جمادی الآخره‌سنك یکرمی یدیسنه یعنی ١٣ تموزه تصادف ایدن نسخەسندەده بو جملەلری عیناً آلەرق اوتوز اوچ سنەدن بری ملتك منتظر اولدیغی حریت ومشروطیتك ینه دور سلطان عبدالحمیدده تجلی ایلدیکندن طولایی تمدیحات لازمەده بولنیور . ایشته زمانك بو استهزای مضاعفی ٣١ مارتی جنایتلرله ، شناعتلرله یوزمزه اوردی . عبدالحمید جهالت عمومیەدن استفاده ایدرك ینه محنـة

[١] سلطان حمیدك اعلان ایتدیکی قانون اساسی تاریخندن اولکی زمانلر

شورای دولت رئیس سابق اعیاندن توفیق پاشا
Tevfik Pacha
Ex: président de conseil d'Eétat

پولیس مدیر سابق لطفی بك
Lutfi Bey
Ex: Directeur de Police

سیاسیاتده مهم بر
رول اجرا ایتمك ، ملتك
اعضای مهمه‌سنی قیره‌رق
انتقام آلمق ایچون دهشتلی
ترتیبات فسادیه‌ده بولندی .
عجبا شیمدی نه یاپمقله
مشغولدر ؟ محقق اوله‌رق
دیه‌بیلیرزکه : « سابقه
تکرر ایله حاصل اولور » .
سلطان حمید تختدن
ساقط وسلانیکده محفوظ
ایسه‌ده فکر سابقه
آلودی هنوز آره‌مزده‌در.
ملت بوتخمی محو ایتملیدر.

باب عالی جاده‌سنده کله تخریباته
اوغرامش بر آغاج
Un arbre Blessés par un
canon

نصل ؟ بونك اك مؤثر
مخربی اولان معارف
ابتدائیه‌وقرویه‌نك تعمیمی
ایله . نه صورتله تعمیم
ایده‌بیلیرز ؟ منور الفکر
اولان کنجلرمزی
آناطولی و روم ایلی یه
سوق ایتمکله . ایشته
دنیاده تکرری قطعیاً
مطلوب اولان یالکز
بودرلو بر تشبث واردرکه
بونده سابقه یوقدر .
خیر ومنفعتمات واردر .

احمد راسم

وقعه نویس،که تعیین بیورلیلان معارف ناظر سابق
عبدالرحمن بك افندی حضرتلری

S. E. Abdurrahman Bey
Ex. Mimistre de l'instruction Publique

دفتر خاقانی ناظری استاد محترم محمود اسعد افندی حضرتلری

Mahmoud Esad Effendi

تسلیمدن صکره طاش قشله‌نك جبهه‌دن كورونشی

Vue de Tache Kichla apres le Bombardement

رفیق محترمز «طنین»ك بعض فدهٔ رتجاعیون طرفندن تخریب ایدیلان مطبعه و دارهخانه‌سی

L'imprimerie de journal (Tanine)

طاش قشله‌دن ایکی جهه

Vue de Tache Kichla après le Bombardement

شعر قمر

سنسز

— ٥ —

آنه‌مله قراكلق كيجه‌لر، بعضاً چيقاردق؛
توشلقده دكزلر كبي، يوقلق و قراكلق
سسز اوزادير هپ ابديتلره قوللر ...
كويا او زمان هپ بيلنن يره‌كي يوللر
يردن سيلنير؛ قورقولى بر حسله آديملر
تنها كيجه‌نك و هم محالاتنى ديكلر . . .
يوكسكده سياه حشركواكبله داغلمش
بوقدر او سكوتنده نه رؤيا نه نوازش؛
بر ساتر مجهول ليالى كبي روزكار
هپ سيسلى تماسيله يانان حسلره چارپار ...
كوكلرده آرارکن او قادين چهره‌كى اى ماه
بيلسه‌ك او چوجق، آه او كوچك روح ضياخواه
ظلمتده نه‌لر حس ايدرك قورقو دوياردى
كوياكه خفى بر غشك لرزهٔ سردى
روحنده بو فرداى سيه‌روزى فصلدار ...

ساكن كيجه‌لر شفقت اولان انجم بيدار
بيتره‌ر او قراكلقلرك اوج كدرنده
خسران و تحسر كبي ماتم نظرنده . . .
كوياكه او دارغين كيجه‌لر روحى بوغازدى
هرشى بزى بر قورقولو رؤياله صارارد‌ى :
ظلمت، كه مؤبد متهاجم متمادى
اشيايه ويرر آيرى برر شكل منادى :
داللر، قورو اللر كبي مبهوت و دعاكار،
زانوزده دوللر كبي هپ تودهٔ اشجار؛

چيلغين دولاشاز باد ليالى‌كه سراثر
پيش و پى و وهمنده قوشار ساتر و هاثر؛
اك صكره نكاه ابديت كبي بيتره‌ر
تا افقه اصلمش صارى بر لمعهٔ مغبر . . .

بر قافلهٔ روح كواكب كبي پرنور
ظلمتده چيزه‌ر دجله اوزون بر ره مخمور؛
اوندن يالكز روحه كلير بر غم مونس
يالكز اوه قراكلقلره رغماً ينه پرحس . . .
يالكز . . . بو قمرسز كيجه‌نك زيرپرنده
بر فيض ضيا حشر ايده‌رك آب زرنده
بر قافلهٔ روح كواكب كبي مخمور
ظلمتده چيزه‌ر بر متسلسل ره پرنور .

بر زمزمه بر كيزلى نفس، بر داغنق سس
ظلمتلرى نالنده شهيقيله ايدر لمس
بر فشفشهٔ غشى و تسهرله بتون مهر
سيركدر آهنكنى ابعاده سوروكلر . . .

بكلردك اونك شعرينى بن لاله اوه خيالى . . .
لكن نه قدر حزن ايله نوامدى مآلى
لكن نه قدر تار ايدى او سنسز او نظرلر . . .
كويا او زمان نوريكى اى ماه ومكدر
ايلردى سمالؤلؤ حزنيله تلافى :
يلدزلرى كوكلردن آلوب بر يد مخفى

برء ره اودوكوق كوزلرك اعماقنه ایثار ایلردی. و ظلمتده قوشاركن ینه روزكار روحده بنم قورقوء اولوم، لیلهٔ تاریك چشمنده اونك عكسی كواكبله دوردك...

خسته ایكن

بر كون، ینه بیچاره قادین خسته
اوزانمش تولرده...
اوزاقلقلری بر سایهٔ موحش
بر دول كبی اورتردی ردای شب غمله...
هپ كولكه آدیملرله، بر آهنك عدمله
وادیلری صاقلاردی مكدر كیجه، سسز...
ابعادی بوغان رنك تحسر كبی بر سیس
برلرزش ساكنله كونك نعشنی اورتر.
برگریه، دوكوق خسته، لیالی صاری كوزلر
ظلمتده آچلمشدی؛ سهالر اولو دورغون
اولمشدی بتون خواب و خیالات اله مسكون.

بر والده، بر زوج مكدر صوكره معصوم
بر اینجه چوجق چهره‌سی هپ ساكت ومغموم

شعر قمر
بی‌حس اوزانان خسته‌یی سسز دوشونوركن
اقشام متمادی دوله‌رق پنجره‌لردن
ویرمشدی اوفاق اوده‌نك صمتنه بر رنك
بر رنك كدورت كه ایدر عمری دلتنك...

ظلمت اوقدر دولدی كه آفاق سیلندی
الواح و مسافاته متوز كولكه‌لر ایندی؛
صولمشدی اورتكرله او ساكت سرمشفق،
تولرده یاتان خسته‌یه دوشمشدی قراكلق؛
كوزلر، اولو كوللر كبی بی سایه و خالی
اولمشدی بتون موت محیطات مالی...

لكن اوزمان دوغدی سنك چهرهٔ لالك
ای ماده كه تولرده یاتان روح ملالك
بر همدم علوی، سماویسی ایدك سن!
صفحهٔ رؤیا كبی بی رنك ایدی چهره‌ك...

یوكسلدك افقلرده آغر، مبهم و مخمور...
ظلمتده ایپك مائی دومانلر كبی بر نور
افاقه سرركن ینه برسایهٔ پرفر
بردن اوصولوق كوزلره طولمشدی قرلر.

احمد هاشم

دیوان حرب عرفی طرفندن محکوم ایدیلان جانیلردن اوچینك کوپری باشنده صلباً اعداملری

Les pandus du pont de Stamboul

حربیه نظارتی اوکنده حرکت اردوسی قطعاتی
L'armée libèratrice devant le ministère de la guerre.

۱۲ نیسانده ییلدیزده تسلیم اولان ایکنجی فرقه افرادینك کوپریدن تحت‌الحفظ صورت سوقلری
Les soldats de Yildiz apres s'être rendu se dirigent vers le ministère de la guerre sous escorte

روشفوقولدك ديديكي كبي بوتون تمايلات خودكاملق اوزرينه تأسس ايده‌بيلرمی ؟

روشفوقولدك سوزينه اينانمق لازم كليرسه خود كاملق، حب نفس، بوتون افعال وفضائل بشريه‌نك يكانه سائقی اولمقله برابر بعض شيلر حقنده محبت ياخود نفرت پيدا ايتمك حقنده‌كی بوتون تمايلاتمزك‌ده اساسنی تشكيل ايدر. بونك فكرينه كوره « مرحمت ، دوشه‌بيله‌جكمز فنالقلرك اولدن ادراك ايدلمسيدر . ديكرلرينك معاونتنه شتاب ايتمكلكمز ، احوال متماثله‌ده اونلرك مظاهرتنی تامين مقصدينه مستنددر. شو حالده‌ديكرلری حقنده ايفا ايتديكمز خدمات ، بالآخره نفسمزه ارجاع ايديله‌جك ايلكلردر.» « متدارلق‌ده بويله‌در؛ اكثر آدملرك متدارلغی دهابويوك ايلكلره نائل‌اولمق آرزوی خفيسنك نتيجه‌سيدر .» — «علو جناب، دها بويوكلرينی الده ايتمك ايچون كوچوك منفعتلری استحقار ايدن بر حرص مضمردر .» — « انسانلرك دوستلق تعبير ايتدكلری شی ، منافعك متقابلاً حسن اداره‌سيدر ، بو بر تجارتدركه بونده خود كاملق ، برشی قازانمق جهتنه نصب نظر ايدر .»

ايشته روشفوقولدك قلب بشرينك تمايلات واحتساساتی حقنده‌كی تحليل بی انصافانه‌سنك خطوط اساسيه‌سی بونلردر . بوتون بو مطالعاتك اصابتی تصديق ايدلسه بيله بونلر انجق بر قاعده تأسيس ايدر : اوده انسانلرك انجق حب نفس ايله حركت ايتدكلريدر. فقط انسانلرك نه يا‌پدقلرينی سويله‌مك ، اولجه نه اولدقلرينی كوسترمك ديمك دكلدر . اونلرك حركتی،اونلرك‌طبيعتی‌دكلدرواونلرك‌حركتندن روح بشريده آزادهٔ نفع تمايلات عاليجنابانه‌نك مفقوديتنی استدلال ايتمك طوغرو اوله‌ماز . روشفوقولدك «تمز»ی يك‌مطلق، يك‌عموميدر. كنديسی « تمز » ينه مغاير حالات وحادثاتی سكوت ايله كچيشديرمشدر .

بر پدرك، بر والده‌نك چوجوقلری حقنده بسلدكلری رقت وشفقت خود كاملقدن تولد ايده‌بيليرمی؟ كنديسی بيله، چوجغنی، والده‌سنی غائب‌ايتديكی زمانلرنه آجی اضطرابلر طويديغنی اعتراف ايتمشدر .

بزی وطنمزه ، ملتمزه ، ملتمزك مناقب شان وشرفنه ربط ايدن حسيات‌و طنپرورانه ، آزادهٔ نفع تمايلات عاليجنابانه‌دن دكليدر ؟

اکر روشفوقولدك دیدیکی کبی مرد آدملر، استهداف منفعت ایتمش اولسه‌لردی لئونیداسلرك فدا کارلقلرنده خود کاملغك حصه‌سی نه‌در؟ شبهه یوق که نجیب وعالیجناب بر حس، وطن ایچون اولمکی بزه طاتلی کوستر: وطن ایچون اولمك اك طاتلی، اك مسعود بر اولومدر.

حب بشریتده بویله دکلمی؟ بز بوتون انسانلری یالکز انسان اولمق حیثیتیله سوه‌رز. فلاکته اوغرایانلرك اضطراباتنه اشتراك ایتمك، بزه ایلك ایدنلره قارشی منتدار اولمق تمایلاتی حب نفسی قدر طبیعیدر. مع‌مافیه دیه‌بیلرزکه بر حسیات عالی جنابانه‌یی خودکاملق افساد ایده‌بیلر واکثریا افساد ایتمشدر، روشفوقولدك شو اتهاماتنه رغماً هیچ بر منفعت تعقیب ایتمیه‌رك وحق ایلك ایدرکن طویه‌جغی لذتی بیله دوشونمیه‌رك حرکت ایدن فضیلتکار، عالی جناب انسانلر واردر.

روشفوقولدك شوبارده‌خشین‌ماکسیم‌لرینه بشریت دیکر بر حکیم غرابلا آتیده‌کی سوزلرنی تقابل ایتدیره‌رك شان وشرفنی وقایه ایده‌ر:

« دوستم بوته‌یی نیچون سودیکمی صوورسه‌کز بونی ایضاح ایده‌مم، جواباً دیه‌بیلرم‌که چونکه او اودر، چونکه بن بنم... بر برمزی کورمدن، آراشدق؛ اسماً بر برمزی سودك، درآغوش ایتدك. » سن او کوستن، دوستنك ضیاعندن دولایی نه الیم اضطراباته اوغرادیغنی تصور ایدییور؛

« بیلسه‌کز، دلبم، مماتندن دولایی نه اضطرابلر طویییور؟ هر کوردیکم بکا اولوم کورونیور: وطن اجای عذابدر... کوزلرم اونی هر یرده آرییور. فقط هیهات! یالکز کوز یاشلرم، بکا طاتلی کلیور، بونلر او برحیات ایکن کچیردیکمز اوان ازوان حظوظات یرینه کچیور »

حامدك زوجه‌سی ایچون اظهار ایله‌دیکی اوابدی فریادلر، هر درلو فکر حساب ومنفعتدن مصون حسیات قلبیه‌نك محصولیدر.

غالبك

ایواه الدن اوکل خندانم آلدی موت
اسرارم آلدی جمله دل وجانم آلدی موت

صورتنده‌کی نوحات علویه‌سی ده بویله‌در.

کذلك وطن منفعت ایچون سولسه ایدی بویوك کمال حب وطندن طولایی ضربات الیمه‌یه اوغرادیغی حالده‌یی فتور اونك تخلیص واعلاسنه چالیشمازدی.

سلیمان فهمی

٣١ مارت حادثه‌سنده ایفای خدمت اثناسنده غدراً تلف ایدیلان
وطنپروراندن سواری قول اغاسی اسپاتاری افندی
Feu Spatarte Effendi

٣١ مارت حادثهٔ فجیعه‌سنده عسکرباغیه طرفندن شهید ایدیلان
عدلیه ناظری مرحوم ناظم پاشا
Feu Nazım pacha

حرکت اردوی شهرای کرامنك جنازه آلایی رسملرندن
Les funerailles des soldats tues pour la defense de la patrie

شهيد حريت صلاح الدين بكك كوچوك برادرى اولوب حربيه‌دن
بر ضابط اولمسندن طولايى دور سابقده اضنه‌ده فرقه طاشه نفى
ايديلمش. اخيراً اوراده منوراً وفات ايدن ملازم نورالدين بك مرحوم

۳۱ مارتده ونسود اوينده شهيد ايديلان مزراقلى سوارى الاى
ايكنجى بلوك ملازم اولى صلاح الدين بك مرحوم
Feu Salaheddin Bey

حركت اردوسى شهداى كرامنك جنازه آلايى رسملرندن
Les fumerailles des soldats tués pour la défense de la patrie

عثمانلیلغك شان عسكری ومدنیسی

« قیلنج آلایی » تحسساتندن :

نه بویوك ، نه شانلی ، نه علوی ، نه مدنی بر یوم تاریخی ! . . استانبول ، تعریف معروفی وجه ایله ، بو كهنه بیزانس شیمدی‌یه قدر بویله توار ، بویله فیاض ، بویله زنده وتجیب ، بویله نور عدالت وانتباه ایله درخشان بر كون كورمه‌مشدر .

بو « كون »، یالكز ، مقام خلافت وسلطنته یكی جلوس ایتمش بر پادشاهك اجراسی عنعنات تاریخیه‌مزدن اولان « قیلنج آلایی » نه تجلیگاه اولقله حائز اهمیت دكیلدر .. بلكه ، بی آمان وانسانیته دشمن بر ید استبداد ایله ، فوارهٔ عظمت وحشمتی . . فوارهٔ نجابت ومدنیتی مظلم درینلكلرده ، درین ظلمتلرده حبس وتضییق ایدیلن بر ملتك علوی بر شاهقهٔ عدالت وانسانیته دوغرو فوران وفیضان ایتمه‌سی ، لایق اولمادیغی « ظلمت » ی پارچالایه‌رق لایق اولدیغی « نور » ه قاووشماسی مناسبتیله اجرا ایدیلن حقیقی وصمیمی بر شهرآیین ملی‌یه جلوه‌گاه اولمق حیثیتیله‌ده مهم ، مستثنی ، معظم بر یوم تاریخیدر ..

عثمانلیلر صرف كندی قدرت فكریه ومدنیه ، حماست عسكریه وسیاسیه‌لری ایله اوهیكل آهنین استبدادی ، جهان مدنیتك نظر حیرت وتقدیرینی صید وتسخیر ایده‌جك بر طرز سحارانه‌ده دەویردیلر . . تاریخ عالمده جداً مدنی بر تحول ، حقیقی بر انقلاب میدانه كتیردیلر . . عدالت وحریتك ، انسانیت وشفقتك تمثال نجیبی اولان بر شهزادهٔ مظلومی مقام حكمداری‌یه اقعاد ایله‌دیلر . . . بو حالده كه تبدل سلطنتی بیلدیرمك ایچین آتیلان طوپلر عین زمانده مظالم استبداد ایله ، ظلمت وجهالت ایله ، خرافات واباطیل ایله‌دولو عصرلرك پارچالاندیغنی ، ماضیلرك ییقیلدیغنی ، پرنور وپرامل بر افق جدید آچیلدیغنی اعلان ایدیوردی .

نورلی بر قوت ایله بو قدر بویوك ، بو قدر عدلی و مدنی بر ایش كورن « عثمانلیلق » ایشته بو كون محترم ومشروع پادشاهلرینی ، مشروطیت و حریت حقیقیه‌نك بو ایلك حكمدارینی ، روحنك بوتون شفافیت آمالیله ، آلقیشلیور . . « قیلنج آلایی » مراسمنی انقلابك بویوكلك ونجابتیله ، قلب شاهانه‌نك صفوت وعلویتیله متناسب بر نزاهت انتظام ایله اجرا ایلیور . . . اویله مدبدب ، معظم بر آلای . . اویله عسكری ومدنی ، اویله یكرمنجی عصره لایق بر انتظام كه تاریخمزده نظیرینی بولمق غیر قابل . . .

۳۱ مارت حادثهٔ فجیعه‌سنده شهید ایدیلان لاذقیه مبعوثی امیر ارسلان بك مرحوم

Feu Arslan Bey

député de Lazkıe

استانبول ، فیضناك بر هوای بهار ایچنده تیتریور . . قلوب ملت ، شیمدی‌یه قدر هیچ ادراك ایتمه‌دیكی بر بهار اقبال وعدالت ایچنده چیچكلنیور . . حر وعالی جناب پادشاه صاف ومعطرا بر بهار سلطنت وفضیلت ایچنده ، صمیمیت وشفقت وجدانی ترجمه وافاده ایدن نظرلرله ملتی سلاملیور . . . صانكه هر شی بهار . . هر شی ابدی بر نیسان معمور ومسعود ایچنده زنده وپر حیات ! . . .

بو تاریخی آلایك آمك ترتیباتنده الك مترق ملتلره خاص بر شعشعهٔ انتظام نمایان اولیور، حاتی بوتون استانبول خلقی آغوش قبولنه آلان کذرکاه مدید بك مستثنی بر منظرهٔ وجدانکیز وطن پرورانه ارائه ایدیور، شانلی عثمانلیلغك شانلی تمثالی اولان بایراقلر التو آت مهیبه‌لریله قلبلری رعشات حرمت ایله تیتره‌تیوردی.

بیزانسك پرسکون، سالخورده‌اولری.. مبوصات عمران ومدنیتدن بی نصیب سوقاقلری، جاده‌لری بوکون حیات وحرکتله، طراوت وشطارتله‌ر زشدار معموریت وسعادت اولیوره سنه‌لردن بری آتشین برحای اشتیاق وانتظار ایچنده بکله‌نیلن بو یوم مقدس ملی عثمانلیلرك مظفریت مدنیه‌سنی کوستریوردی . . .

اوت، سلطان محمد خامسك بوقیلینج آلایی نورك ظلمته ، عدلك ظلمه ، معرفتك جهله غلبه‌سنی بیلدیرن بر معنای مهیب افاده ایدیوردی.. «باطل»ك انهزام قطعیسیله نتیجه‌له‌نن عدالت وانسانیت محاربه‌سنده غالب چیقان «حق» ك صانکه مظفریت شنلکلری اجرا اولونیوردی...

طاشقشله مصادمانده شهید اولان ارکان حرب بیکباشیسی وطنپروراندن مختار بك مرحوم
Le Hèros Mouhtar Bey, tué à Taxim

ایشته بو محتشم ظفر آلاینك محتشم اوجی : اوتوموبیل... ساعتلرجه اعصاب انتظاری کرکینله‌شن خلق بوکتلهٔ مهیبهٔ مدنیه‌نك سکون تدوری قارشیسنده جریان الکتریکیه معروض اولمش کبی رعشه‌دار هیجان . . . آلایه بو اك صوك بدیعهٔ مدنیت ایله ابتدار ایدلمه‌سی بوندن بویله عثمانلیلرك شهراه ترق ومدنیتده سریع ومتین خطوه‌لرله ایلرولمك عزمنده بولندقلرینه پارلاق بر براعت استهلال تشکیل ایدیور، بوتون مشتاق معالی قلبلرده «مدنیت»ه قارشی بر غلیان حرمت ومحبت تولید ایلیوردی . . . شانلی بر مجاهدهٔ وطن پرورانه محصولی اولان بو آلای، ایشته بو صورتله ، دها بدایتنده بر هالهٔ ممتازیت ایله پارلیوردی .

ملتك کزیده بر کتلهٔ حماست وعرفانی اولان اردونك قدرت مادیه ومعنویه‌سیله حصوله کلان بو انقلاب معظم بزه بویله منتظم ومدنی بر آلای کوستره‌بیلمك ایچین اواردونك تأثیر ووساطت فیضکاری اولمق لازمدی. فی الحقیقه اویله اولدی.. کذرکاهی تزیین وتتویج ایدن منتظم طابورلره ترتیبات واجراآته نظارت ایله‌ین منورالفکر ضابطلر ، فعالیت وعصبیتلریله یکدن مفتون انتظام اولان نظرلری جلب ایدن ژاندارمه‌لر، قیافت منتظمهٔ عسکریه‌لری، آت اوزرنده وضع قهرمانانه‌لریله بر شعر بلند حماست اولان سواریلر.. بوتون بو عناصر قیمتدار وطن، قلبلری مسعود ومتهیج دویغولرله تیتره‌تیوردی . . .

«پانغالتی» مکتب عالی عسکریسی سواری صنفندن برافندی جداً شایان تقدیر ومهابت دلیرانه ایله آلای خطی اوزرنده سرعتله کیدوب کلیور ، بعض امرلر آلوب ویریور ، دورهٔ منحوس استبدادده هیچ بر ذرهٔ اهمیته مالك اولمایان مکتبلیلرك بویله معظم بر شهر آیین ملیده الك مهم رولاری ایفا ایتمه‌سی استقبال ایچین کوکلره بویوك امیدلر بخش ایدیور ، بوندن یکرمی یکرمی بش کون اول «مکتبلیلری ایسته‌مه‌یز» فریاد عقورانه‌سیله اعصار ماضیه‌یه قاریشمق ایسته‌ین

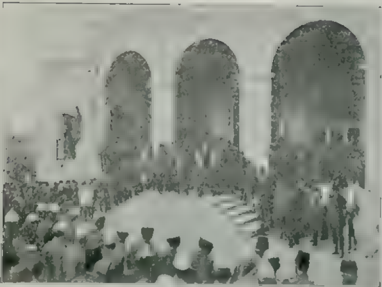

صدارت آلایی رسالرندن: وکلانك باب عالیدن عودتی

Le retour des attachés ministres de la Sublime Porte

طاش قشله مصادمانندن شهید اولان بیکباشی مختار بك ایله سائر شهدانك جنازه مراسمنده

بولنان معتبران اجانب

Les Etrangers assistants aux funerailles du feu Mouhtar Bey

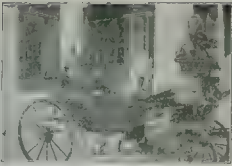

صدارت فرمانك توديعندن صكره مشار اليه خالد ضيا بك افندينك باب عاليدن عودتلری

Le firman imperial du nouveau Grand Vesir

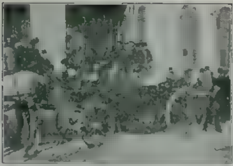

شيخ الاسلام صاحب بك افندی حضرتلرينك باب عاليدن دائرهٔ مشيختە عزيمتلری

Le depart du Cheih-ul-Islam de la S porte

صدراعظم حسين حلمی پاشا حضرتلرينك ورودندن اول باب عالی صدارت قپوسی اوكنده حركت اردوسی افرادی

Les soldats de l'arme liberatrice a la Sublime porte

مكتب حربيه طلبه‌سنك بكاوغلی جاده‌سندن طابورحالنده مروری

Le passage de Pera des cadets de l'ecole Militaire

تقسيم جاده‌سنده حركت اردوسی افرادندن بر دوريه قولی

Le passage de Taxim des soldats de l'armée liberatrice

طاش قشله‌نك جبهه‌دن كورونيشی

Vue de Tach Kichla

حرکت اردوسی طوپجی وقطعه‌سندن
Les canones de l'armée d'occupation

معزز ومقدس دیغزی، فضیلت ملیه‌مزی، عدالت وانسانیتی آلقیشلیور... شو آلقیشلر، «شریعت» نام محترمی آلتنده القاآت مفسده‌لریله وطنی اضمحلال قطعی‌یه دوغرو سوروکلمك وجدانسزلغنده بولونان خواجه قیافتلی وذلای ارتجاعیونه قارشی نه‌یر معناء نجیب و نمایش ایدی...

دها صوکره...

ایشته بوتون بر مهابت غضنفرانه ایله آت اوزرنده عرض اندام علویت ایله‌ین محمود شوکت پاشا... بو بیوك عسكر.. بو بیوك وجدان.. یالکز عثمانیلغك دکیل، بوتون جهان مدنیتك بو بیوك «انسان»ی.. رهکذارنده مقناطیسیت حرمت وپرستشدن متولد هیجانلی جریانلر حاصل ایده‌رك، تکمیل شکوه شان واجلالیله، [١٤ نیسان] انقلاب کبیرینك، مظهریت باچاورالره قارشی پك بلیغ ومعنیدار بر لوحهٔ عبرت تشکیل ایلیوردی..

صوکره مسلم وغیر مسلم مکتبلر.. مملکتك امید استقبالی اولان طلبه‌لری بو مدید وبی پایان کذرکاهك مختلف نقطه‌لرینه بر انتظام مخصوص ایله سرپمشلر؛ برر خط زرین عرفان ومعصومیت حصوله کتیرمشلردی...

یلدیز سرایی مستخدمیندن بعضلرینك تحت الحفظ تقسیم جوارندن صورت سوق
Les attachés aux Yilidiz conduits en prison

شیمدی، منتظم فاصله‌لرله، آرابه‌لر تعاقب ایتمکه باشلامشدی.. ایشته، البسهٔ رسمیه‌لرینی لابس نورانی وسوعلی چهره‌لی علمای حقیقیه آلقیش طوفانه مستغرق اولیور... بوتون اهالی — بلااستثنا — بوتون مکاتب طلبه‌سی — مسلم وغیر مسلم وحتی اجنبی — بو عدالت ومشروطیت محبی ذوات کرامی شدت وعصبیته اللرینی چیرپارق آلقیشلیور..

مشهور طاش قشله
Le caserne de Tach-kichla

حركت اردوسنك زرهلی اوتوموبیللرندن بری
Un des automobiles militaire

یانقالی حادثه سندن برطوبجی طاقمك صورت مروری
Un canon se dirigant vers Tach kichla

عصیانه التحاق ایدن بعض بحریه افرادینك حركت اردوسی افرادی طرفندن بعدالتوقیف صورت سوقلری
Revolutionnaires de la marine conduits en prison

تقسیم قشله‌سی مدخلنده
قهرمان حریت انور ونیازی
بك افندیلر
Les denx Héros
Niazi et Enver au
caserne de Taxsim

مدنیه‌سنك قومانداڭ شوکت عنوانی شکلنده ، ایلرلیور . . عثمانلی اردوسنك بوتون علویت ومهابت ونجابتی ذاتنده تمثل ایتدیریوردی . . .

میتنده عثمانلی عرفان عسکریسندن کزیده بر کتله ، باش طرفنده وقور ونجیب سیماسیله قهرمان حریت وفضیلت انوربك اولدیغی حالده ، سواری اولارق ، پرشان وظفر یچیوردی . . . وطنك محافظکاه‌سی اولان اردونك استنادکاهی بولونان بویله منور ، حمیت پرور عناصره قیمق ایسته‌ین جهالت ومفسده‌یه یوزبیك لعنت ! . .

نهایت ، وجدان ملتدن بوتون صمیمیت وشفا- فیتیله نبعان ایدن بر آلقیش بارانی قارشیدن ، پرحشمت وزینت ، کوزوکن کردونهٔ پادشاهی‌یه رشاشات حرمت وتعظیم سرپیوردی . . سلطان محمد خان خامس حضرتلری عالی جناب ، بیوك قلبلی ذواته مخصوص بر حظ سعادتله متبسم ، ملتدن کوردیکی فیضان حرمت ومحبتدن محظوظ ومتأثر ، سلام ویریورلر ؛ مشروطیت حقیقیه‌نك ایلك پادشاهی اولمقدن متولد بر مفخرتله سوکیلی ملتنه ممنون و ملتفت نظرلر عطف بویوریورلردی . . .

« پانفالق » سواری طلبه‌سی یکرمنجی عصر عسکرلکنه خاص بر مکملیت انتظام ایله کردونهٔ پادشاهی‌یی تعقیب ایدییور ، عسکرلکمزك استقبالی اولان بو وطن یاوورولرینك وقار دلیرانه‌لری بوتون قلبلری طاتلی هیجانلر ، هیجانلی سونجلرله تیترتیوردی . .

مملکتك اك کزیده ، اك املیرا ، اك شایان تبجیل بر عنصری اولمق لازم کلن مکاتب حربیه طلبه‌سنك

ایاستفانوسده توقیف ایدیلان اشخاصك استاسیون یاننده استجوابلرینه تخصیص قلنان محل اوکنده محافظ ژاندارمه نفری
Les detenus de St. Stéphano gardés
par un soldat.

۱۱ نيسانده كله تخريباتى
مناظرندن : تقسيم
قشله‌سنده

Les domages causées
au caserne de Taxim
par le bonbardement

دور حميديده دوچار اولديغى ذلت‌واهمال‌ايله شيمدى مظهر بولونديغى موقع امتيازواهتمام جداً شايان عبرت بر لوحهٔ تضاد تشكيل ايديوردى . .

اك صوكره . . ايشته رسنه قهرمانى . . اردونك نوار وفضيلتكار آرسلانى . . . خدمات عظيمهٔ وطن پروريسينك نتايج مسعوده‌سنى كورمكدن متحصل عظيم بر انشراحله ، ملتك اعماق قلبندن قوپان تقديرات وتعظيماته‌متواضعانه‌تشكرايديور ! كوزلرى تأثر وتحسس ياشلريله ژاله‌لنمش بويوك قهرمانك سيماى مهابتنده اوقونان معناى بلند فضيلت ايله ، انسانى بلا اختيار متماديا ال چيرپمق ، قلبنك بوتون احترامل‌رينى ، پرستشلرينى‌كوسترمك احتياجنى حس ايليوردى . ..

تاريخ انقلاباته عطف نظر تدقيق ايديليرسه كورولوركه هر مملكتده اردو ظلم و استبداده آلت يكانه اولمشدر . . حالبوكه ملتمزك بويوكلكى ، اتحاد وترقى جمعيت محترمه‌سنك ارشادات فياضانهٔ وطن پرورانه‌سى ، منوروحميت پرور ضابطلرمزك نجابت حسيات وحماست افكارى‌ايله قهرمان اردومز دنيانك اك مدهش ، اك آهنين براستبدادينى دەويرمش . . بو وجه ايله عثمانليلغك شان عسكرى و مدنيسى جداً اعلا ايله‌مشدر .

۱۳۲۵ : نيسان ۲۸ ، راٸف نجدت

قهرمان حريت انور بك افندينك پدر مكرملريله
تقسيم قشله‌سى مدخلنده صورت ملاقاتلرى

Le rencontre d'Enver Bey avec son
père devant le caserne de Taxim

ایاستفانوسك حركت اردوسی
پیشدارلری طرفندن اشغالندن
صكره استاسیون منظره‌سی
L'armée d'occupation
à St. Stéphano

قهرمان نیازی بكك تقسیم
قشله‌سی اوكندن ١١ نیسانده
صورت مروری
Le passage de Niazi
Bey devant le caserne
deTx aim

مقری كوی جوارنده
حركت اردوسندن بر
پیشدار مفرزه‌سی
L'armée d'occupation
à Kutchnk
tchékmédjé

۱۲ نيسانده طولمه باغچه سرايى جوارنده‌كى باغچه‌ده اجتماع ايدن بعض طوبجى قطعاتى

Une partie de l'artillerie de Dolma-Bagtché

قهرمان حريت نيازى بكك تقسيم قشله‌سنه ۱۱ نيسانده صورت دخوللرى

L'entré du Héros Niazi Bey à la caserne Taxsim

طولمه باغچه سرايى جوارنده ساعت قله‌سى آلتنده طوبجى قطعاتى

Une partie de l'artillerie de Dolma - Bagtché

۱۱ نیسانده باب عالی حادثه‌سنده وقوعه گلان عسکری
مصادمه‌ده شهید اولان کوکلی عسکرلردن شورای دولت مصبطه
قلمی خلفاسندن ماجد ممدوح بك مرحوم

۳۱ مارت حادثهٔ فجیعه‌سنده شهید ایدیلان میرزا
سعید پاشا احفادندن مظفر بك مرحوم .
Feu Mouzaffer Bey .

ذات حضرت پادشاهینك ایلك جمعه سلاملقی رسملرندن : ایاصوفیه‌ده انتظار
Premier Sélamlik à St. Sophie

صدر سابق توفیق پاشانك مقام صدارتده ابقاسی حقنده خط همایونك صورت ورودی
Arrivee du Firman imperial de Tevfik pacha, à la Sublime Porte

قهرمان حریت نیازی بك ایله رفقای محترمه‌سی و مشهور کیك Le Héros Niazi Bey et sa suite

سكنهٔ مريخ

معلم (لوول)! ايشته زماني، حياتي، بيله مريخك قابل سكنا اولديغني اثباته حصر ايتمش بر آمريقالي راصد! بو ذاتك (آريزونا)ده — تقريباً ۲۲۰۰ متره ارتفاعنده بر محلده — بر رصدخانه‌سی واردركه بوراده متمادياً اجرای رصدات ايدر. هر يازديغي شيده مطلقا بومقصود يكانه‌سني احساس ايتملی! اوت! بوتون رصدات و نظرياتی مريخك مسكون اولماسنه معطوفدر.

معلم، ادعاسنی اخيراً او درجه ايلری‌يه كوتورمشدركه آمريقا و انكلتره‌ده بومسئله، «بر مسئلهٔ عوام» شكلنی آلمشدر. بر صورتده‌كه بوندن بر ايكی آی اول يومی غزته‌لر مريخده وجودی فرض اولنان بو مخلوقاتك احوالندن، اشكالندن، كويا بزه كوندردكاری اشارلندن هفته‌لرجه بحث ايتمشلردر.

. . .

(شكل ۱)

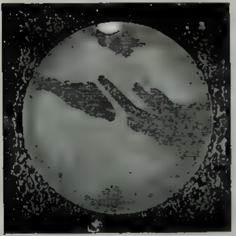

(شكل ۲)

ذاتاً بوندن بشقه بر شی دوشونمز. و بلكه ده دوشونه‌مز. بو سياره اوزرنده كورولن آثار، ازجمله «قنال» ناميله ياد اولنان خطلر، — لووه‌له كوره — مطلقا مطلقا مصنوعات بشريه‌دن عبارتدر. چونكه بشقه صورتله ايضاح اولنه‌ماز.

انظاری بر تلسقوپله مريخه باقلديغی حالده سطحی اوزرنده اوچ نوع «شائبه» كورولوركه بونلر سطح سياره‌ني باشليجه اوچ منطقه‌يه تفريق ايدرلر.

اولا «شوائب بيضاء»كه سياره‌نك نواحئ

قطبيه‌سنى استيلا ايدر؛ بونلر ــ كرهٔ ارض اوزرنده اولديغى كبى ــ مريخك اقطار منجمده‌سى اولمق اوزره قبول ايدلمشدر.

ثانياً «شوائب خضرا و يا زرقاء» كه سياره‌نك سطحنك تقريباً سكزده اوچنى استيعاب ايدر؛ بونلركده دكزلردن و يا جسيم كوللردن عبارت اولديغى ظن اولنمقده‌در.

ثالثاً «شوائب خضراء ــ وحمراء» كه تقريباً سطح سياره‌نك سكزده بشنى استيلا ايدر. بونلرى‌ده سياره‌نك قره‌لرى اولديغى تخمين ايدلمكده‌در. بو اوچ نوع شائبه‌دن باشقه اخيراً

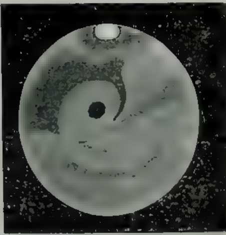

(شكل ٣)

ايتاليالى راصد شهير (شياپارللى) بعضاً سياره‌نك سطحى، عادتا بالق آغنه مشابه بر شكلده بر طاقم سياه خطلر ايله احاطه ايدلمش اولديغنى خبر ويرمش و بو خبر بالآخره تأييد ايتمشدر. بو چيزكيلرك عرضلرى ٦٠ الى ٩٠ كيلومتره اولديغنه كوره بونلرك جسيم جسيم انهار جاريه

اولماسى احتمالى وارد خاطر اولور ايسه‌ده مستقيم اولملرى بو فكرى ترويجه مانع كبى كورولمكده‌در؛ عرضلرينك پك وسعتلى، و عددينك پك كثير اولماسى ايسه صنعى آچلمش جسيم حدوللردن عبارت اولماسى احتمالى رفع ايتمكده‌در. ايشته نه اولديغى معلوم اولمايان بو سياه خطلره «قنال» نامى ويريلير كه بوتون مسئله، مباحثه، مجادله، بو قناللرك مشاهده‌سنده ظهوره كلمشدر.

شونى‌ده سويله‌ليدركه ارضه الك قريب بولنان بو سياره‌نك تلسقوپله كورونن منظره‌سى،

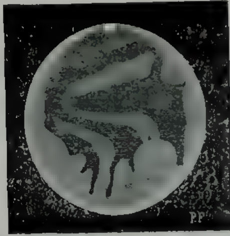

(شكل ٤)

ارضك ديكر بر قريب سياره‌دن كوروله‌جك اولان منظره‌سنه مشابهدر.

حق بو مشابهتدركه مريخك مسكون اولماسى حقنده بعض اميدلر اويانديرمشدر.

ظاهراً مشهود اولان بو مشابهته هيئتجه ده بعض مشابهت انضمام ايدر. شويله‌كه:

جمعه سلاملغنده طولمه‌باغچه جامعنه عزیمت پادشاهی

Le Selamlık. Le départ de S. M. le Sultan pour la Mosquée de Dolma Baghtché

جمعه کونی سلاملق رسم عالیسندن اول ـ محمود مختار پاشا حضرتلری

Avant la Cérémonie du Sélamlık

كوچك چكمجه‌ده حركت اردوسی پیشدارانی

Les avant-garde de l'armée libératrice à Kutchuk-Tchékmédjé

حادثهٔ اخیره‌ده تقسیمده مجروح اولان آمریقالی انكلیز غزته مخبری : خسته‌خانه‌ده

Un Journaliste Américaine blessé pendant les bagares de Taksim

اولا مریخ اوزرنده مدت یوم ۲٤ ساعت ۳۷ دقیقه اولدیغنه کوره بر یوم عرضی‌یه پك قریبدر. حالبوکه زهره اوزرنده مدت یوم ایکی بیك درت‌یوز ساعت، مشتری اوزرنده ایسه ۹ ساعت ٥٥ دقیقه‌در.

ثانیاً مریخك محورینك دائرهٔ خسوفه نظراً وضعیتی همان محور ارضك وضعیتنه قریبدر: بینلرنده بر درجه، ٥١ دقیقه قدر بر فرق واردر. بو کیفیت ایسه مریخ اوزرنده‌کی موالسمك، مواسم ارضیه‌یه مشابه اولماسنی انتاج ایدر. زیرا ارضك هر ایکی نصف کره‌سنده مواسمك توالی و تعاقبنی تنظیم ایدن شی، خط استوای ارضك دائرهٔ خسوفه نظراً میلیدر. بو حالده مریخ اوزرنده مواسم عین صورتله یکدیکرینی ولی ایدر ایسه‌ده مدتلری بر اززیاده در. چونکه مریخك درت موسمدن عبارت برسنه‌سی تقریباً بزم بر سنه ۳۲۲ کونمزه معادلدر. بناءً علیه ارض اوزرنده اولدیغی کبی مریخ اوزرنده‌ده صولری انجماد ایتمش نواحیٔ قطبیه موجود اولماسی و نصف کره‌لرینك‌ده متناوباً شمسه متوجه بولنماسی اقتضا ایدر. اکر بو سیاره اوزرنده حقیقةً هوای نسیمی ایله دکزلرده موجود ایسه بزده قیش و یاز موسملرنده حصوله کان حادثات جویه‌یه مشابه حادثات هوائیه‌نك اوراده‌ده وقوعه کلمه‌سی طبیعیدر.

معلوم اولدیغی اوزره قیشین آمریقا، آوروپا، آسیانك قسم شمالیسی قار و بوزلر ایله مستور در؛ نصف کرهٔ جنوبیده ایسه بو اثناده یاز اوله‌جغندن قطب جنوبی اطرافنده پك آز قار و بوز واردر. فقط آلتی آی صوکره نصف کرهٔ شمالیده بوز اکسلمش و نصف کرهٔ جنوبیده ایسه بوز زیاده‌لنمش و ایریلمش بولنور. ایشته مریخ اوزرنده‌ده بوکا مشابه بر شی مشاهده ایدلمکده‌در. بعض زمان بو سیاره‌نك شمسه متوجه اولان قطبنی محیط نواحی ایله نواحیٔ استوائیه‌سی قویو یشیل بر رنکده، حالبوکه مقابل قطبنی محیط اولان نواحی غایت پارلاق بیاض بر رنکده کورولور. بو اثناده برنجیده یاز و ایکنجیده قیش موسمی حکمنی اجرا ایده‌جکنه نظراً بیاض کورونن نواحیٔ قطبیه‌نك قار و بوز ایله مستور اولدیغنه حکم اولنور. فقط یاواش یاواش سیاره‌نك قطب شمالیسنی محیط اولان نواحی بیاض و دیکری یشیل بر رنك کسب ایتمکه باشلارکه بوده برنجینك قار و بوزله احاطه ایدلمکده اولدیغنی و دیکرنده موجود قار و بوزلرك‌ده اریمکده بولندیغنی ارائه ایدر.

∴

شمدی مواسم و سائره‌جه مریخك ارضه مشابهتی اولا هوای نسیمی‌نك ثانیاً ابحارك موجودیتی فرضلرینه مبتنی اولدیغندن بو ایکی نقطه‌یی تدقیق ایده‌لم:

اولا مریخ اوزرنده بر هوای محیطی موجودمیدر؟

موجود ایسه ارتفاعی و کثافتی بزم هوای نسیمی‌یه نسبةً نه درجه‌در؟

بو ایکی سؤالك برنجیسنه «اوت موجود در» جوابنی ویرمك اقتضا ایدر. چونکه مریخ هوای محیطیدن محروم اولسه ایدی قرده اولدیغی کبی قرصنك کرك قسم مرکزیسی کرك قسم محیطی عینی درجه‌ده ضیادار کورولور ایدی. بویله بر کره اوزرنده بر طبقهٔ هوانك موجود اولماسی، اوزرنده‌کی وعلی‌الخصوص کنارلرنده‌کی جبال و سائر عوارض طبیعیه‌نك کورلمسنه مانع اولور. مریخده ایسه بو حال واقعدر. سیاره‌نك اقسام مختلفه‌سی، عادتا بر نوع قرمزی‌یه مائل صاری لمعات ایله محاط کورنمکده و بوده سیاره‌نك سطح خارجنده بولنان کافهٔ عوارض طبیعیه‌یی ستر و اخفا ایلمکده‌در.

ایکنجی سؤاله گلنجه: بوراده مشکلات باش کوسترر. بو بابده محاکاتمزه رهبر اوله‌جق شی مشابهت و مماثلتدر:

مریخ کرهٔ ارضه نسبةً حجماً یدی دفعه و وزناً طقوز بچق دفعه دها کوچوکدر. حساباته نظراً مریخك جاذبه‌سی ارضك جاذبه‌سنك انجق ۰٫۳۷۶ قسمیدر. بر یایلی قنطار ایله سطح ارض اوزرنده ۱۰۰۰ غرام کلن بر بر جسم مریخ اوزرنده یالکز ۳۷۶ غرام کلیر. بناءً علیه مریخ اوزرنده بزم هوای نسیمیمزك عینی بر هوای محیطی‌نك وجودی قبول ایدیله‌جك اولورایسه بو هوای نسیمی اوراده دها آز بر تضییق اجرا ایتمه‌سی ایجاب ایدر. مثلا بزم هوای نسیمیمز مریخی محیط اولسه سطح بحرده‌کی تضییق ۷۶۰ میلیمتره یرینه ۲۸۵ میلیمتره اولور.

مادامکه مریخ اوزرنده جاذبهٔ ارضه نسبةً دها دوندر، اوراده هوای نسیمینك ارتفاعی دها زیاده اولمق اقتضا ایدر. چونکه هوای محیطی‌یی سطح سیاره‌یه تقریب ایدن قوت بو جاذبه‌در. بناءً علیه مریخ اوزرنده هوای نسیمینك کثافتی دها بطائتله تناقص ایدر. اوت! کرهٔ ارض اوزرنده سطح بحردن ۴۰۰۰ متره ارتفاعنده تضییق نسیمی همان نصف راده‌سنده تنزل ایدر. حالبوکه، بو حسابه کوره، مریخده بو حال آنجق ۱۰۴۰۰ متره ارتفاعنده وقوعه کلمه‌سی اقتضا ایلر.

خلاصه اکثر هیئتشناسان، بالخاصه معلم بر دوقتور، مریخك سطحی اوزرنده‌کی هوای محیطینك بزم هوای نسیمیدن یدی دفعه دها آز کثیف اولدیغنی قبول ایدیور ایسه‌ده معلم لووه‌ل هوای مریخك اون ایکی دفعه دها آز کثیف بولندیغنی ادعا ایتمکده‌در.

بو ایکی قولك هر ایکیسندنده بر نتیجه چیقارکه اوده مریخ اوزرنده‌کی هوای محیطینك کثافتی هوای نسیمینك کثافتدن بر قاچ کره دها دون اولماسیدر.

. . .

بوراده بر اوچنجی سؤال دها وارد اولورکه اوده شودر:

مریخك سطحی اوزرنده سحاب وارمیدر؟

بو سؤالك جوابی معلم لووه‌له کوره یك قولایدر. چونکه لووه‌ل، هوای مریخی یك لطیف اوله‌رق قبول ایتدیکندن بویله بر هوا

ذات حضرت پادشاهینك رسم بیعتدن صوكره بر قوپه ارابه‌سیله حربیه نظارتندن عودتلری
Le jour de la proclamation le retour de S. M. du Ministère de la guerre

ذات حضرت پادشاهینك رسم بیعتك اجراسی ایچون حربیه نظارتنه صورت مواصلتلری
Le jour de la proclamation l'arrivée de S. M. au Ministère de la guerre

رسم بیعت مناظرندن:
مکتب حربیه طلبه‌سنك
کوپریدن مروری

Le passage des élèves de l'Ecole Militaire du pont de Carakeuy, le jour de la proclamation

آیاصوفیه‌ده ایلك جمعه
سلاملغی رسملرندن :
ذات حضرت پادشاهی‌نك
سکودلی واپوریله سرای
رونه مواصلتی

L'arrivée de S. M au débarcadère de Saraï-Bournou pour le 1er. Sélamlik

رسم بیعت مناظرندن :
مکتب حربیه طلبه‌سنك
کوپریدن مروری

Le passage des élèves de l'Ecole Militaire de pont de Carakeuy, le jour de la proclamation

داخلنده کثیف صو بخاری حبه‌لرندن مرکب بلوطلرك تشکلی عادتاً محال اولمسق لازم کلیر. بنابرین لووه‌له کوره سحابدن کلیاً عاری بولنده یغنه شبهه یوقدر؛ عادتا سطح مریخده بلوط ظهوری فوق‌العاده بر حادثه در. زیرا سطح مریخده صباحدن آقشامه قدر هرکون آچیق و کوزل بر هوا حاکمدر. کونشی ستر ایده‌جك اك اوفاق بر حائل بیله مرئی دکلدر. مریخ اوزرنده بلوط کوردیکنی ادعا ایدن راصدلرك یاتلسقوپلری فنادر؛ یاخود هوای نسیمیٔ ارض او اثناده براق اوله‌رق کورمکه مانعدر.

مع‌مافیه مریخ اوزرنده بلوطلك فقدانی ادعا ایدن یالکز لووه‌ل دکلدر. بوندن قرق درت سنه‌اول «قارتال کوزلی» لقبیله مشتهر راصد ده‌ویس‌ده سطح مریخ اوزرنده سحابله مستور نواحی‌یه تصادف ایتمدیکنی سویلشدر.

خلاصه لووه‌ل مریخده بلوط وحتی سیس و پوص اولمدیغنی سویلمکده و دیکر بر چوق ارباب رصد ایسه سطح مریخده بلوط و یا هیچ اولمساز ایسه سیس و یا پوص بولندیغی و کرهٔ ارض اوزرنده مشهود اولان احوال هوائیه‌یه مشابه حادثات جویه‌نك مریخده‌ده موجود اولدیغنی ادعا ایلکده‌در.

* * *

عجبا بوهوای محیطینك ترکیبی نه‌در؟ بزم هوای نسیمیمز کبی مولدالحموضه، آزوت، حامض قاربون غازلریله صو بخارندنمی تشکل ایتمشدر؟ مریخده‌کی سیس و یا پوص ایله قار سطح مریخده مشهود اولان سیس، پوص، قارك عینیمیدر؟

بو سئواللره جواب ویرمك حقیقةً مشکل! «یا اویله‌در، یادکلدر» کبی بر قیاس مقسم ایله سفسطه‌لق اجراسی قابل دکل!

اولا مریخلر هوای محیطیسنده صو بخاری وارمیدر؟

بو بخار بلوط، سیس و قار تشکیلنه مساعدمیدر؟

ایشته هیئتیونك اك زیاده مشغول اولدقلری مسئله بونلردر. زیرا قومشومز اولان سیاره‌نك مسکون اولماسی ایچون بهمه‌حال اوزرنده صو بولنمه‌سی لازمدر. بو مسئله‌یی اول‌امرده (اسقونی) نظری اوله‌رق حل ایتمك ایسته‌مش ایسه‌ده موفق اولامامشدر. واقعا غازلرك نظریهٔ حکمیه‌سی اوزرینه مؤسس بولنان بو نظریه‌یه کوره مریخ اوزرنده آزوت، مولدالحموضه، حتی حمض قاربون غازلری بولنه‌بیلیر ایسه‌ده صو بخاری بولنه‌ماز بو ایسه مشهوداتمزه مغایردر. فی‌الحقیقه بو کون تحلیل طیفی سایه‌سنده قطعیاً تحقق ایتمشدرکه مریخك هوای محیطیسنده صو بخاری موجوددر، هم بعض زمانلرده سیس، و یا قار حالنه کله‌بیله‌جك درجه‌ده تکاثف ایده‌بیلن بر صو بخاری موجوددر.

فقط صو بخارینك سیس ویاصو وياخود قاره تبدلی ایچونده هوای محیطینك درجهٔ حرارتی، صفر درجه‌نك فوقنده وتحتنده بولنمه‌سی لازمدر.

عجبا مریخك سطحنده‌کی درجهٔ حرارت وسطی نه‌در؟ ایشته بر مسئله‌که حلی و حلهٔ

محال کورونور. مع مافیه امیدمزی کسمیه‌لم‌ده بر از مشکلاتی اقتحام ایتمکه چالشه‌لم:

مریخك شمسه اولان مسافه‌سی ارضك شمسه اولان مسافه‌سنك ۱،۵۳ مثلیدر. بوحالده مریخك شمسدن اخذ ایتدیکی حرارت بونك مربعی و یا ۲،۲۵ دفعه دها دون دیمك اولور. فقط مریخك نصف قطری، نصف قطر ارضك نصفی راده‌سنده بولندیغندن شمسه معروض اولان مقطعی ارضك شمسه معروض بولنان مقطعندن درت دفعه دها کوچوك اولمق لازم کلیر. بوندن استنتاج ایدیلیرکه مریخك نصف کره‌سنك اخذ ایتدیکی حرارت ارضك نصف کره‌سنك اخذ ایتدیکی حرارتك آنجق یوزده قرق‌اوچنه معادلدر. بو حالده ناصل اولیورده ناحیهٔ قطبیه‌لرده بولنان قار و بوزلر یازین کاملاً اریه‌رك شوائب بیضا کوزدن غائب اولیور؟

کچن ۱۹۰٤ سنه‌سی آغستوسنده انکلتره‌ده (کمبریج)ده عقداولنان براجتماعده معلم پوئین‌تینغ «مسالك شمسك انشعاعاتی» سرلوحه‌سیله مهم بر مخطره اوقومش ایدی. بو مخطره‌یه مراجعت ایدیله‌جك اولور ایسه کورولورکه معلم پوئین‌تینغ، (استفان) قانوندن بالاستفاده شمسدن مختلف مسافه‌لرده بر سانتیمتره مربعی سطحنده فوق‌العاده ناقل سیاه بر جسم طرفندن بلع اولنان قدرت حروریه ایله بونلره توافق ایدن درجهٔ حرارتی حساب ایتمکه موفق اولمشدر. ایشته حساب اولنان درجهٔ حرارتلرك بر قسمی:

شمسدن مسافه‌سی	درجهٔ حرارت سانتیغراد	ملاحظات
٦ میلیون کیلومتره	۱۲۰۰	فونت کندی کندینه اریر
۲۳ « «	۳۲۷	همان قورشون اریر
عطاردن بولندیغی مسافه	۲۱۰	قلای اریر
زهره‌نك « «	۸۵	اسپرتو قاینار
ارضك « «	۲۳	عادی بریاز کوننك درجهٔ حرارتی
مریخك « «	— ۳۰	برودت قطبیه‌یه معادل
نپتونك « «	— ۲۱۹	آزوت غازی تصلب ایدر

بو جدولده مندرج ارقام حقیقتـه پك قریبدر آنجق ارض اوزرنده درجهٔ حرارت وسطی ۱۷ و یا ۱٦ اعتبار اولنمسنه نظراً ۱۰ درجه‌لك برفرق لازم کلیر. بوکاده سبب سطح ارضی تشکیل ایدن موادك قسم اعظمی درجهٔ کافیده ناقل حرارت اولمدیغندن سطح ارض اوزرنده حرارتك صورت متشابهه انقسام ایده‌مه‌مسیدر. مع‌مافیه روزکارلرده بر محلده شمسدن

١٤ نیسانده رسم بیعتك اجراسی ایچون ذات حضرت پادشاهی‌یی سرکه‌جیده سلاملایان مکتب حربیه طلبه‌سنك موزیقه ایله غلطه‌دن مروری
Le passage des cadets de l'École Militaire par Galata

حرکت اردوسنه منسوب بر طوپ عربه‌سیله کوکللی عسکرلر و واصف و جودت افندی قرداشلر [واصف و جودت افندیلر سلانیکك اك معتبر کتبخانه‌لرندن بولنان سلانیك کتبخانه‌سی صاحبلری اولوب کوکللی اوله‌رق اردویه التحاق ایتمشلردر]
Quelques volontaires de l'armée libérale

حریت اردوسی قوماندانلرندن قهرمان نیازی بکك ۱۲ نیساندہ بك‌اوغلی جادہ‌سندن مروری
Le passage de Niazi Bey de Péra

حرکت اردوسی افراد شجاعت نهادینك کوچك‌چکمجه‌یه مواصلتلرنده بر تپه اوزرنده آراملری
L'arrivé de troupe libérale sur les hauteurs de Kutchuk-Tchékmédjé

النسان حرارتی توزیعه خدمت ایتدیکی نظر دقته آلنه‌جق اولور ایسه بوقاروده‌کی جدولده مندرج ۲۳ درجه سانتیغرادك موافق حقیقت اولدیغنه شبهه یوقدر.

مریخ ایچونده بو یولده بر مطالعه ایله درجهٔ حرارت وسطی جدولده مندرج درجه دن طقوز و یا اون درجه دون اوله‌رق قبول اولنور ایسه مریخك اقطار معتدله‌سنده درجهٔ حرارت وسطینك ــ ٤٠ اولماسی لازم کلیر.

ایشته معلم یوثین‌تینغ مریخك بزم نواحیٔ قطبیهٔ منجمده‌مزدن دها واسع اقطار منجمده‌یی حاوی اولدیغنه قناعت حاصل ایتمشدر.

اکثر ارباب فن‌ده بو فکرده‌در. آنجق مریخك نواحیٔ قطبیه‌سنده کورولن شوائب بیضا قار یغنندن عبارت اولدیغی قبول ایدلدیکی حالده اورته‌ده قابل ایضاح کورلمین بر حادثه قالمش اولیور. اوده سیاره‌نك یاز موسمنده شمسه متوجه اولان شائبهٔ بیضانك همان کاملاً دنیله‌جك راده کوچولمه‌سی یا قارلرینك اریمه‌سی کیفیتیدر. برده مریخك هوای محیطنده صو بخاری اولدیغنه شبهه اولمادیغندن بو بخارك حصولی ایچون مطلقا مریخك درجهٔ حرارت وسطیسی صویك درجهٔ انجمادینك فوقنده بولنمه‌سی لازمدر.

ایشته معلم لوول بوراده ایشه کیریشیور. واقعا موسی الیه پك رقیق اولان ــ مع مافیه پك او قدر شایان اعتماد اولمیان ــ حسابات نتیجه‌سنده مریخك درجهٔ حرارت وسطیسی ۹ درجه سانتیغراده چیقاریور وتضییق محیطیسنك ازلغندن طولانی‌ده صویك غلیانی‌ده ٤١ درجه سانتیغراده ایندیرییور. فقط بو نتیجه‌لره واصل اوله‌بیلمك ایچونده مریخك هوای محیطیسنی بوسبوتون باشقه خواص حکمیه ایله متصف فرض ایلیور.

بوقاریکی اختلافی بر طرف ایتمك ایچون بر جهت وار که اوده مریخ اوزرنده تبدل درجهٔ حرارتك پك سریع اولماسیدر. بو کاده سبب هوای محیطینك پك آز کثیف بولنماسیدر. بو حالده اقطار قطبیه‌سی ایله اقطار استوائیه‌سنك درجهٔ حرارتلری بیننده فرق عظیم اولمق اقتضا ایدر. برده ارض اوزرنده اولدیغی کبی سطح مریخده اویله واسع دکزلرده مفقوددر. ذاتاً تضییق محیطینك جزئیتندن طولایی صوده پك آز بر مدت مایع حالنده قاله‌جغندن سرعتله تبخر ایدر؛ و کیجه‌نك انشعاعاتی ایسه بو بخاری چی، سیس و حتی قیشین قار حالنه افراغ ایلر. اقطار قطبیه‌یه کلنجه بوراده‌کی قار طبقه‌لرینك پك درین اولماسی اقتضا ایدر. چونکه بزم یازمزك همان ایکی مثلی بر یاز مدتنده اقطار قطبیه‌ده‌کی قارلرك همان کاملاً اریمه‌سی باشقه درلو ایضاح اولنه‌ماز.

اقطار قطبیه‌ده‌کی قارلرك اریمه‌سی سایه‌سنده‌در که سیاره‌نك اقطار بریه‌سنده صو بوله‌بیلیر.

بورایه قدر بیان اولنان معلومات قبول اولندقدن صوکره بر آزده بر انکلیز مادموازلنی دکلیه‌لم. میس قلارق نامنده‌کی بو کنج قیز بالحساب اثبات ایتمشدرکه نواحیٔ قطبیه‌ده‌کی قارلرك اریمه‌

سیله حاصل اولان صویك مقداری بالجمله اقطار
بریه‌یه یایلمش اولسه انجـق قرق‌اوچ سانتیمتره
ارتفاعنده بر طبقه تشکیل ایدر . ایشته راصد
لوووه‌لی الك زیاده چالشـدیران میس قالارقك بو
حسـابی‌در. چونكه کندیسی بو صویك مقدا.
رینی یتمش‌بش سانتیمترده‌یه چیقارمقده‌در. لوووه‌لك
زعمنجه ، مریخ اوزرنده‌كی نباتات كاملاً بو صو
ایله، یعنی اریین قارلردن حاصل اولان صولر ایله
تازه حیات بولمقده‌در مومی‌الیه «بو صو نواحیٔ
قطبیه‌دن یاواش یاواش نواحیٔ استوائیه‌یه دوغرو
ایلریلیور. صولر ایلریلدکجه اوراده نشو و نمای
نباتات شدتله باشلایور قنال صورتنده کوریلن
لکه‌لرده بو صورتله بردن‌بره حیات بولان اور.
مانلری تشکیل ایلیور»دیور و بوكا دلیل اولمق
اوزره بو قنالارك کافه‌سنك بردن‌بره ظهور ایتمه.
ملرینی و الك اول قطبه‌قریب و الك صوكره خط
استوایه‌یاقین‌اولانلرك‌ظهور ایتدکلرینی‌سویلیور.

بورایه قدر پك اعلا ؟ هرکس کندیسیله
متفق اوله‌بیلیر . فقط بوندن صوكره دیوركه :
نواحیٔ قطبیه‌ده‌كی قارلرك اریمه‌سندن‌حاصل‌اولان
صولرك بوصورتله خط استوایه دوغرو حرکتنی
ایضاح ایده‌جك هیچ‌بر قانون حکمی موجود
اولمادیغندن بو اورمانلرك انسانلر طرفندن آچیلان
جدوللر ایله اسقا ایدلمش اولماسی لازمدر .

ایشته (لوووه‌ل)ك ادعاسی ! آرتق حقیقته
توافق عدم توافق احتمالی آرانلسون ! .

نورعثمانیه : ۷ مارت ۳۲۵

صالح زکی

حربیه نظارتی اوكنده دردست ایدیلان بر شخصك اوزرنده تحریات
Perquisition sur un individu arrêté devant le Ministère de la guerre

١١ نیسانده استانبولی اشغال ایدن حرکت اردوسیله عساکر عاصیه آره سنده وقوعه گلان مصادمه‌ده باب عالی صدارت دائره‌سنك دوچار اولدیغی کله تخریباتی

Les dommage, caus s à la Sublime port pendant le bombardement

ارتجاعیوندن اولوب توقیف ایدیلان خواجه قیافتنده بر شخص

Un prisionier réactionnaire en habit de Hodja

١١ نیسانده مجروحین عسکریه نقلیاتی

Les blessés pendant les bagarres du 11/24 Avril

قلنج آلایی رسملرندن : ذات حضرت پادشاهی کردونهٔ همایونلرنده

L'investiture du Sabre: S. M. I. Mehmed V. dans sa voiture de gala

قمر

شمدی بجه مجهول رفیقهٔ مقدرمه

شکری بهیج . . . یکرمی بش یاشنده
سمیحه بهیج . . . اون سکز یاشنده

« مهتابلی ، پارلاق ، الکه‌سز بر کیجه . . . شهنشینده . . . بو کنج قاری قوجه پنجره‌یه دایانمشلر . . بهیجك صول قولی سمیحه‌نك طومبول ، ظریف بلنی صارمش . . . اساله‌ٔ سیماب ایدن قمری ، و آفاق و محیطات سیمینی ، کنیش ، واسع ، غنوده صحرای تماشا ایدییورلر . . . »

سمیحه — بهیج! اودرسملی کتاب ، ایچین نه یازمق نیتنده‌سك !

شکری — قیصقاندیغم ، پرستش ایتدیکم بر شعر زنده‌یی ، بر قصیدهٔ مبلغهٔ عشقی . . .

سمیحه — اسمی نه‌در؟

شکری — کوزلرك . . . .

سمیحه — بکا نه‌یه او قومه‌دك ؟

شکری — چونکه بن هنوز اونلرك افادهٔ رنکیننی ، سحر نوازشنی ، قلب عشقنی تمامیله اوقویه‌مدم ، حس ایده‌مه‌دم‌ده . . . یازمه‌دم . آه! کوزلرك! قاموس بشرده یوق ، که . . . بوتون بویوك کلمه‌لر ، ارضی ، سماوی ، نامتناهی‌یی کوچك سینه‌لرنده‌درین نامعدود زمانلردن بری صاقلایان سوزلر اونلرك روحده ، قلبمده یاقدقلری آتشی ، اویاندیردقلری طوفان احتراصی افاده ایده‌مه‌یورلر که . . . .

سمیحه — مبالغه ، یالان . . .

شکری — خایر ، کوزل قاریجغم ، اونلر متأله ، اونلر موسیقی ، اونلر رجا و نیاز ، اونلر مشوق ، اونلر دها نه‌لر ؟ . . . اونلر بر جفت اوکسه : کنج و تازه قلبلر اونلره تماس ایدنجه بر دها آیریله‌مزلر . . . اونلر بعضاً بر اُرمقتل ، برر لانهٔ خیانت . . بعضاً بر رسینه ، برر سینهٔ حمایه . .

سمیحه — ایشته شعر! یالکز قافیه‌لریله و زنی بکله‌یور . .

شکری — «سماده نظرلرنی طولاشدیردقدنصکره» اونلر ایکی قمر . . . یالکز بر رنکدن عبارت دکل . . . سیاه یاخود لاجورد . . . کوزلریکك رنکنی تمامیله ، وضوحله تعیین ایتمك ممکن اوله‌مه‌یورکه . . . او نقش تعریف - ناپذیر الوانه نه دیملی ؟ . . بوله‌مزسکز ، بوله‌مزسکز . . .

سمیحه — قمر ، دیمشدك ، دکلمی ؟ مادامکه کوزلرمده ، سوکیلی شاعر ، بر لایتناهیت اسرار کوریورسك ؛ بو اك طوغریدر . . .

شکری — اوت ، قمر . . بو خزینهٔ اسرار

شهاب الدین سلیمان بك
Chéhab-eddin Suleiman Bey

اعصار ، بو محفظهٔ اسرار سکوت ، بو فانوس
حیله‌کار لیال . . . بر ترك قادینیدر . بن بونی
دماغ شاعرمده دائما بویله ، بو فکره مربوط
صاقلادم و صاقلادم . . .

سمیحه — بر ترك قادینی‌می ؟

شکری — اوت ، چونکه . . . بعضاً او
هیچ کورونمز : سمالرك سیاه، تویلی قطیفه‌لری،
کثیف تولاری آراسنده صاقلانیر ، سز حس
ایدرسکزکه بو سیاه پیغنلرك ، بو کتلهٔ لیالك
آرقه‌سنده بو ، بو ملیکهٔ مسافات، بر وقار
حسن صاقلیدر، محفوظدر. اونی بر ترك قادینی
کبی قیصقانان سیاه پرده‌لر، ناموسکار ییلدیزدن
قفسلر اورتییور .

سمیحه — فقط اوهر زمان اویله دکلدر...
هر زمان اوکا ترك قادینی دیه‌مزسکز . آکلا-
دیکزمی، شاعر افندی ؟

شکری — نیچین ؟ قمرم ، روحم !

سمیحه — چونکه او ، بعضاً ییرتیق بر
فاحشه‌در : کوموشدن سینه‌سنی آچار ، سیماب
ایله بویالی چهره‌سنی اورته‌یه دوشورر . افقلره
قدر موجودیتی چیرچیپلاقدر . . . او زمان
زهرلر . . . پارسك، لوندره‌نك ، بیلمم‌هانکی
پیغولهٔ صنعتك صنعتکار حسن صنعی قادینلری
کبی یاقانلری بر سیم محرق ایله تسمیم ایدر . .
او زمان او بر قادیندرکه سوالی ومسممدر ...
او زمان او بر قادیندرکه بی عار وبی حجابدر..
او زمان او بر قادیندرکه ساخته‌کاردر: مهتابدر.

شکری — اوح ؛ سوکیلی قادین، کریمهٔ
بوسه ! بو قدر نانکور اوله! اونوتدکمی؟ او ،
بزم نه قدر حرارتلی رابطه‌لریمزی، بوسه‌لریمزی،
کیزلی، قورقاق تعرجلریمزی، صاقلادی . . .

سمیحه — نه وقت ؟

شکری — اولنمزدن اول. . .

سمیحه — نه قدر صافدلسك! سوکیلی
شاعر! قمر آن مهتابنده صاقلاماز . مهتاب
قمرك بحران اعتساف وحسدیدر . او زمان او
کونشك بر همشیرهٔ بی آتشیدر : انسجام‌شفافی
آره‌سنده هیچ برشی موجودیتی صاقلایه‌ماز .
لطفکار، محرم‌راز اولان قمردکل، کیجه‌لردر...

شکری — اوح ؛ قادینلر! حسنه، فسون
و جاذبه‌یه مفتونیتلری نسبتنده دشمندرلر :
باشقه‌لرنده بولنان برفضلهٔ سحر وحسن اونلرك
نظرنده کومه کومه خطیئات نامرئیه ایله قار-
شیلاشیر ، مجادله ایدر، مغلوب اولور ، سقوط
ایدر! قمر، دائما ، الماستراش بر پیچه، بر هاله
ایله محدوددر . سنك چیرچیپلاق دیدیکك قمر
بحه کوموش رنکنده بر مانتویه بورونمشدر .
قمر زهرلر ؛ فحشیله دکل، حسنیله زهرلر . .

سمیحه — خلاصه‌سنك نظرکده قمر
بر ترك قادینیدر . بو ادعای خیالکده ثبات
ایدیبورسك دیمك !

شکری — اوت ، بر ترك قادینیدر . آدا-
لرك ، طرابیه‌نك ، بویوك دره‌نك ، شیشلینك،
بیلیرمی‌یم نه‌رنك، بوبوکاره مخصوص برمحله‌نك
قادینلرینه بکزمر . اونك سماده شوخ ، فتان،
حیله‌کار بر وضع سحاری واردرکه سزه‌وصول
وملاقات ایچین وعدلرده بولنور . فقط قانع
اولدیغکز ، قطعیتندن امین بولندیغکز بوملاقات

قلیج آلایی رسملرندن: ذات حضرت پادشاهینك طوله‌باغچه سراینده‌ن سکودلی واپوریله ایوبه عزیمتلری
L'investiture du Sabre : S. M. I. se rendant à Eyoub : le bateau Imperial Sœuyudli

بر سرابدر ، اویله بر سرابکه او قادینلرك ، پاره واصالتك انضمام میقناطیسیتیله دها زیاده جاذب ، سحار ، کوزل اولان قادینلرك شمسیه لرینك وضع ظریف لاقیدیسنده ، تلبسلرینك طرز اهمالکار صنعتنده ، آرابه‌لرینك مغرور وسسسز فرارلرنده بولنان امید کولکه‌لرینه بکزر . . امید ایدرسکز ؛ بر آز صوکره حس ایدرسکزکه امیدیکز کولکه‌در . ایشته آلدانش ، ایشته زهر ! . . .

سمیحه — رجا ایدرم . . . مینی مینی قوجه‌جغم ، قادینلری . . . . خصوصیله او قادینلری . . . اوح ! سویله‌یه‌مه‌یه‌جکم .

شکری — « کوله‌رك » قیصقانج ! . . .

سمیحه — اوت ، قیصقانج . . . چونکه سنی چوق سویورم . . .

« شکری بهیج قاریسنی اوپمك ایستر ، قادین قری کوستره‌رك ، بر آز چکیلیر » کورر وقیصقانیر . . .

شکری — قمر قارم کبی بر قادیندرکه . . . .

سمیحه — خایر ، خایر ، قادین دکل . . . صنعتکار . . بویله سویله اویله ایسترم .

شکری — مادام اویله ایسته‌یورسك ؛ صنعتکار اولسون ! قمر بر نقاشدر .

سمیحه — « قوجه‌سنك اللنی صیقه‌رق » تشکر ایدرم ، روحم ، حیاتم . . .

شکری — قمر بر نقاشدر . . دکرلر اونك ساحهٔ نقشیدر ، حزمات ضیائیه‌دن بیکلرجه پارماقلری واردر . . بو بیکلرجه پارماقلرك هر

ذات حضرت پادشاهینك بعدالزیاره خرقهٔ شریف
دائره‌سندن مفارقتلری
S. M. I. après la visite au Hirkai-Chérif

بري دكزلرك اوزرنده، مرتعش ، بر لرزهٔ سیاله‌مالك برججرهٔ ضیائیه‌وجوده كتیریر. بوججره‌لر بربرلریله برلشیر.. بوتون بو معانقه‌لر ، بو تراكملر ، بو ترسیم ایدیش بر سرو سیمینی احیا وتصویر ایچینـدر . قمر بو پسماندهٔ اعصار معرفتدن ، هوسـندن باشقه برمزیت وصنعتی اولمایان برنقاشدر .

سـمیحه — یالكز اوقدرمی ؟ تفریطه دوشویورسـك . .

شكری — باشقه نه‌مزیتی واردر ؟

سمیحه — او قارلی شاهقه‌لرك بر قلمكاریدر . . اونلری یالدیزلار ، سوسلر.. قارلرك هر ذره‌سندن بر زهرهٔ مذهبه ، بر نجم ارضی وجوده كتیریر . . .

شكری — كتیرسین! دائما عینی نقش، عینی یالدیز ، عینی سوس . . قمرك براستعدادی وار؛ فقط ، انكشاف ایتمه‌مش.. وسنك كوزلرك قمر دكلدر ، اوله‌ماز . . اونلرك اویله ضعیف دقیقه

قلنج آلایی رسملرندن: موكب همایونده پیشداولق ایدن زرهلی اوتوموبیللردن بری
L'investiture du Sabre: L'Otomobille-Cuirasé.

قلنج آلایننده: حرکت اردوسی قوماندانی محمود شوکت پاشا و ارکان حربیه هیئتی
L'investiture du Sabre: Le Général Mahmoud Chevket Pacha, Commandant de la troupe libérale, avec son État-Major.

لری وارکه . .، او دقیقه‌لرده عمق لایتناهیت
رنکنده برطوفان ازلیت وابدیت، بر ممزوجیت
عجزوقوت حس اولونور.. اوپه‌یم کوزلرکی...
سمیحه — بوراده دکل . . ایچریده . .
اودانك ایچنده . . .
«ایچری کیردلر . . .
اودانك ایچنده . . . »
سمیحه — خایر، اوپه‌مزسك... پرده‌لر
آچیق . . . بو، متجسس، کستاخ بورایه‌قدر
کیرییور .
«شکری پرده‌لری قاپاتیر . . قاراکلق ...»
۳۲۴ ازمیر
شهاب‌الدین سلیمان

صوڭ جواب

سزی شاعرلكله سوسلیه‌رك
برزمان سومك ایسته‌دمدی ؛ فقط
آكلادم ، ایستمكسزین بیلمك ،
سزی قلبمده طوغدی شوق حیات . . .

سزی هیچ شیمدی سومیور روحم ،
بوركم قارشیكزده بی خلجان .
كیم دیمش عشقكزله مجروحم ؟
باقیكز كوزلرم ناصل خندان ؟

سوندی آرتق تحسس ماضی ،
هپ خیال اولدی . . . شیمدی ، اووخ ، سزی
ایناتیك ، سوكیم ، كه سومیورم !

بو سوزك هر دقیقه تكراری
سیلیور خاطره‌مدن اكداری ؛
سزی هیچ سومه‌مكله مسرورم ! . .

جلال ساهر

— تیاترو واخلاق —

شمدی‌یه قدر حسیات مطبعه‌لری ایله‌عینی قوتده اولان حریتلری آراسنده متردد قالمش اولان انسانلرك برخیال‌ووجدانی دهاطوغروسی ادارهٔ جزئیه‌لری اولمسه‌یدی نه‌جمعیت اولوردی نه‌حیات بشراولوردی، نه‌ده‌ادبیات اولوردی. شبهه‌سزکه برآز یوکسك ، برآز کزیده تیاترو هیچ اولمازدی .

تیاترو اویله برمحلدرکه کوزلرمزك اوکنده مختلف وقعه‌لرله مسئولیت یاخـود حریت بشریه موضوع بحث اولور . انسانلر کندیلرنده بر دورهٔ معنویات حس ایتمکه باشـلادقلری زماندن سعادتك صوك آقشام حوادثنه‌قدر کندیلرینی حر ویا اسیر، قدرینی تشکیلده قادر ویاعاجز؛ وبناءً علیه بدبخت اولدیغی زمان مرحمته لایق، کنـدی کندینی بدبخت ایتدیکی زمان تلعینه مستحق ظن ایدر. انسانلرك احوال‌معنویه‌لرینك اساسلرندن حق اسباب موجودیه‌لرندن بری‌ده بودر. بو ایکی فکر شیمدی‌یه قدر یکدیگرینی هیچ برزمان مغلوب ایده‌مه‌مشدر. فقط اکر انسان کندیسـنه فائق بر طاقم قوتلرك اسیر مطلق اولدیغنی، برماکنه کبی بوالرك دلالتیله حرکت‌ایتدیکنی ظن‌ایتسه‌یدی امیدسزلکندن اولوردی. یاخود تمامیله حرقالدیغنه امین‌اولسه ایدی کبر وغرورندن چیلدیروردی اسکی ویکی تکمیل تیاترولرده بو فکرلرك اجتماعندن باشقه برشی کورولمز. بعضاًفاتالیزمه یاخودده‌ته‌رمینزمه، بعضاً ادارهٔ جزئیه وشجاعت بشریه‌یه بر وسعت ویریلر . دائما بر قرارسزلق، بونلر آراسـنده بر مناوبه واردر . زمان‌هیچ بر جهتدن بوکامراق اولنه‌جق بر باشـقه‌لق ویره‌مه‌مشدر . هیچ کیمسه تصادفات خارجیه‌نك تمامیله اسیری اولمامشدر، هیچ کیمسه طالعك اللرنده تمامیله بر اویونجق حکمنده قالمامشـدر . حالبوکه هیچ کیمسـه‌ده تمامیله حر اوله‌مامشـدر . مادامکه مسـئولدر . مادامکه ایشتدمکه مجبور اولدیغی بر جنایت بر جزایه محکومدر.

قلنج آلاینده : پولیس مدیری لطفی بك
Le Directeur de la Police Loutfi Bey

قلنج آلاینده : شهزاده
دولتلو نجابتلو نجم الدین افندی
حضرتلریله سرکاتب حضرت
شهریاری خالد ضیا بك افندی

Linvestiture du Sabre: Le Prince Imp. Nedjimeddin effendi et le 1er. Secretaire de S. M. Halid Zia Bey

قلنج الاینده : اعیان و مبعوثان رئیسلری
سعید پاشا و احمد رضا بك

L'investiture de Sabre: Le President du Sénat Saïd Pacha et le président de la Chambre le grand patriote Ahmed Riza Bey

قلنج آلاینده: محمود مختار
پاشا حضرتلری

S. E. Mahmoud Mouhtar Pacha

انسان بوضدلر ایچنده یاشامغی حس ایدر، وتاریخی یازدیغی زمان ایشته بوضدلری، مسئلهٔ اخلاقیه دییه‌رك یازار. اگر تاریخ معنویاتی یازمشسه ایشته اوکا «ترازه‌دی» نامی ویریلر.

صحنه اوزرنده کوردیکم وشکلاً وروحاً بکابکزه‌ین بوآدم حیاتی ایسته‌دیکی کبی ترتیبده مختارمیدر؟ کندینه مالکمیدر؟ ارزولرینی مغلوب ایده بیله‌جکمی؟ اگرمغلوب ایده‌مزسه بو آرزولر اونی نره‌لره قدر سوروکلیه‌جکدر؟ مغلوب اولورسه‌ناصل متأذی‌اوله‌جقدر؟ مغلوب ایدرسه بویوك برسرور حس ایده‌جکمی؟ ایشته انسانلر یکدیگرینی تدقیق ایتدیکی کوندن‌بری بو سؤاللره، قطعی بر جواب الهمامشلردر.

دقت اولینورمی که اك اسکی تیاترولره اك یکی سنوحات قلبیه‌یه بکزه‌ین بر چوق مسائل اخلاقیه‌وضع اولنمشدر: عجبا ناموسلی بروجدان بشر بوتون قوانین موضوعه‌یه فائق‌میدر؟ عجبا وجدانی غایت دینی بر صورتده تدقیق‌ایتمش اولان ناموسلی بر ادم کندی‌کندینه وظیفه‌سنی بوله‌بیلیرمی؟ بوتون بوحل ایدیله‌مامش مسئله‌لر بو کون بیله موضوع اولور. ادبیات جدیده‌ده غایهٔ اخلاقیه اسکیسندن پك آز فرقلیدر. اخلاق‌هرزمانك‌ادبیاتنده اساس تشکیل‌ایتمشدر. تیاترووده مسئلهٔ اخلاقیه انسانلرك بر نوع تجسسندن عبارتدر یوقسه بر تیاترونك اساس تأثیرنی‌برکیشینك دیکرینه قارشی محبتی یاخود نفرتی‌تشکیل ایتمز.

ذاتاً تکاملات اخلاقیه‌یی تیاترووده آرامق فائده‌سزدر. تیاترو ادبیاتنده دکل هر هانکی ادبیاتده اولورسه اولسون آرامق وقت غائب ایتمکدر. اخلاق اك کری زمانلردن شیمدی‌یه قدر هپ بردر. تاریخ بشر بزه‌فرقلی برتکامل اخلاقی کوستره‌مز. یالکز بعض دفعه اخلاق عمومیه — اکثریا بر شکل دینیده — بردن بره‌قیام ایدر. دهاطوغروسی تقدیرات اخلاقیه ایلریله‌یه ایلریله‌یه انسانلرك اك‌کزیده‌لرینه‌ارتقا ایده‌بیلمشدر. فقط انسانلرك اك کزیده‌لرینه قدر آزدر. دیمك‌که ادبیاته تماس ایدن اخلاق عمومیه انسانلر یکدیگرینی طانیدیغی زماندن بری همان عینیدر. لکن شوراسی‌ده شایان قید درکه انسانلر یکدیگرینی پك آز زماندن بری طانیر. اسکی یونانیلردن زمانمزه قدر انسانلر یکدیکرینی‌طانیه‌جق‌قدروقت‌بوله‌مامشدر. بوقدر زمان بر تکامل اخلاقی ایچون پك قیصه‌در. حتی‌انسانلر بیله‌تبدل‌ایتمکه وقت‌بوله‌مامشلردر. بر آز قیمیلدانمشلر، مختلف جهتلره، بعضاً اوکه‌فقط اکثریا آرقه‌یه‌دوغرو حرکتلر یاپمشلر وبو حرکتی قید ایدنجه تاریخ دینیلن شیٔ وجوده کتیرمشلر. تاریخك احاطه ایده‌مدیکی انسانلره بوکونکی انسانلر بکزرمی بیلمم؟ لکن تاریخك‌قیدایتدیکی انسانلره شیمدیکیلر اخلاقاً پك مشابهدر.

بناءً علیه اسکی، یکی، هیچ بر ترازه‌دی یوقدرکه شو اوچ نقطه‌دن برینه تماس ایتمش اولمسین. مصادمهٔ اخلاقیه، عذاب وجدان، اولوم یاخود بر جنایتی تعقیب ایدن بر جنت.

بعض کره آرزو وتمایلاتنك قوتنه مغلوب برآدمدرکه قیصه‌سورمسی‌طبیعی اولان کذارش

حیاتنك نهایتده خرابیت، ماتم، سفالت، جنت، انتحار، اولوم بولور.

بعض کره ینه‌ده ترمینه بر آدمدر. آرزو‌لرینك مغلوبیدر، فقط بو دفعه اولومی بیله بوله‌ماز. عذاب وجدانه دوشر.

بعض کره‌ده اویله بر آدمدرکه اونده غیر مساوی ایکی وظیفه بر بریله بر مجادلۀ اخلاقیه ده بولنور. بوراده انسان سربست عد اولنور.

بوتون بونلرده انسانك سربست یاخود حرکاتندن مسئول عد اولنمسی مسئله‌سی متعدد صورتلرده تجلی ایدر. مسئله: نه یاپه‌لم؟ یاخود نه‌یاپه‌بیلیرزده‌در. تیاترویه نقل اولنه‌جق بوتون سنوحات بر سانحۀ آخلاقیه، بر تقدیر آخلاق ایله محاطدر. بونك خارجنده بر تیاترو عادی بر ملودرام اولور.

انسانلر جمعیت حالنده یاشامغه باشلادقلری زماندن بری عیقی درجه‌ده نافذ ایکی قوته مغلوب اولمشلردر. بو ایکی قوتی، دائما بر بریته مزج ایتمك ایسته‌مشلر، فقط هیچ بر صورتله موفق اوله‌مامشلردر. بونلردن برنجیسی حدذاتنده بر صیقینتیدن عبارت اولان حیاتی برطاقم اذواق واسطه‌سیله تنشیط مقصدی درکه (صنعت) دینیلن شی اشکال مختلفه‌سیله بونلرك الك برنجیسیدر.

انسانلر ایچون، کندیلرینك وهمجنسلرینك محیطلرنده بولنان هر شیئك تماشاسندن دها زیاده لطیف بر شی اوله‌ماز. انسان بوتون او اشکالی وقایع مختلفه سایه‌سنده بر بریته مزج ایدنجه ادبیات، رسم، هیکلتراشلق، موسیقی الخ وجوده کلیر.

وقعه، انسانلر ایچون آرزو و تمایلاتنك بر نوع ممارسه‌سندن باشقه برشی دکلدر. انسان بو آرزولرینك بعضلرینی مضر عد ایدر، و بونلری مغلوب ایتمسی لازمکلان مقاومته فضیلت نامنی ویرر. بونکله برابر خلاف فضیلت اولان تمایلات بشریه دائما انسانی دها زیاده علاقه‌دار ایدر.

انسان تام آرزولرینك حصولنده بر ذوق ارامغه باشلادیغی زمان اخلاق میدانه کلیر، واوکا بو ذوقك تهلکه‌لرینی اخطار ایدر.

آخلاق، — دینی، ملکی، فلسفی — اشکال مختلفه‌سی آلتنده انسانلره ذوق صنعتکارانه قدر لازمدر. حالبوکه دیکر طرفدن آرزو وتمایلاتی محو مقصدیله بر طاقم قواعد تنظیم ایتمشدر. الك کزیده جمیتلرده بیله غایت شدید فوران تمایلات واردر. ودائماده اوله‌جقدر. بونك ایچون قواعد آخلاقیه هیچ برزمان غایه‌سنه ارتقا ایده‌مه‌مشدر. تمامیله تمایلاتی محو ایده‌مینجه تأثیراتی ممکن مرتبه آزالتمغه چالیشیر. بونك ایچونده او آرزولری تولید ایده‌جك اسبابی منع ونهی ایدر.

صنعتك مختلف شکللرندن بری‌ده تیاترودر، تیاترو الك تمام ومکمل برصنعتدر. زیرا سائر اقسام صنعتی‌ده احتوا ایدر. تیاترونك شرائط لزومی کلام، شکل، رنك، آهنك، حرکت اولمسی اعتباریله ادبیاتی، رسمی، هیکلتراشلغی، موسیقی، رقصی شاملدر.

شو حالده تیاترو انسانلر طرفندن الڭ زیاده سولمش بر شیدر. فقط دیکر طرفدن اخلاق نظرنده انسانلر ایچون الك تهلکه‌لی بر شی عد اولنمشدر.

قلنج آلاینده: صدورعظام
L'investiture du Sabre: Les grands Ulémas

مع مافیه تیاترو ایله اخلاق آراسنده‌بومنافرت اسکی یونانیلر عندنده موجود دکلدی. قوانین طبیعیه ایله قواعد اخلاقیه‌یی او قدر ایی مزج ایتمش اولان او قوم متشبث تیاترویه حرمت ایدردی. حق اعیاد دینیه‌لرنده تیاترویه برموقع مستثنابیله ویرمشلردی. دینلری قوای طبیعه‌نك انسان صورتنده تألیهندن عبارت اولدیغندن یونانیلرك تیاترولرنده تمایلات طبیعیه هیچ بر قوم نزدنده هیچ بر زمان بوله‌مدیغی درجه‌ده سربست وواسع برجولانگاه بولمشدی.

رومادە یونانستانده اولدیغی کبی تیاترونك افکاروحیات عمومیه‌ده برحسن نصیبی یوقدی. عادی ، قابا بر اکلنجه‌دن عبارتدی . رومالیلر یونانیلری تقلیده باشلادقلری زمانه قدر تیاترویه

قلنج آلاینده: ژاندارمه مفتش عمومیسی غالب بك افندی
L'inv. du Sabre: Inspecteur de la Police de Constantinople le Colonel Galib Bey

بر شکل صنعتکارانه ویره‌مدیلر . قیصه ومادی فکرلی اولان رومالیلر بو ذوقده ذوقدن باشقه برشی بوله‌میورلردی . تیاترواونلرده جانبازلق، پاندومیم، و آتولان تسمیه ایتدکلری غایت قابا تحفلقلردن عبارتدی . اخلاقیون تیاترو ایله اشتغاله باشلادقلری وقت اونی دهاشدتله تلقی ایتدیلر. چیچرون؛ صحنه‌نك تصحیح ذمائم ایتمسنی، فنالغك ظهورینی اخبار ایله‌مسنی قبول ایتمدی. «عشق وبوتون اسباب خفتی تألیه ایدن کوزل بر مکتب صلاح وفضیلت!» دیدی. اونك فکرنجه فنالق تقدیروتحسین ایدلمه‌یدی قومه‌دی اولمایه‌جقدی. تراژه‌دی‌یه کلنجه اوده اعتیادات ملیه‌یه خدمت ایده‌جك یرده تمایلات طبیعیه‌یه خدمت ایتدیکی جهتله قومه‌دیدن فرقلی دکلدی. تیاترونك روحه که وشه‌کلك ویردیکنه ، عادات بیتیه‌یی ضعیف دوشوردیکنه ، خلقی نازك و آواره بر حیاته آلیشدیردیغنه، فضیلت حسلرینی محو ایتدیکنه قانعدی .

قلنج آلایی وسملرندن — سکودلی واپوریله عودت هایون
L'inv. du Sabre Le retour par yacht Imp. Seyoudli

سه‌نك (Sénèque) تیاترویی شو صورتله اتهام ایدرمش : « تیاترویه مبتلا بر آدم خسته، آواره بر آدم اولمقدن زیاده براولودر . وقتنی تیاترولرده غائب ایتمك قدر اعتیادات حسنه‌یه مغایر بر شی اوله‌ماز . اوراده فنالق انسانك روحنه دهاچابوق نفوذ ایدر . انسان تیاترویه کیردیکندن چوق فضله حرص پرور ، چوق فضله‌شهرتپرور، چوق فضله زینتپرور عودت ایدر.

رومادە قوانین ملیه تیاترویی بی آمان برشدتله محکوم ایتمکله اخلاقیونك فکرینه اشتراك ایتمشدر. بعض کره سانسورلرهر درلو اثرصنعتدن محروم ، وحشی برنوع جسارتدن عبارت اولان جانبازلردن ماعداسنی منع ایتمشلردر. ایمپراطورلر بیله تیاترویه قارشی غایت سرت داورانمشلردی. الك اول « اوکوست » بر مقصد سیاسی اوزرینه تیاترویی حمایه ایتدی. اوندن صوکره روما جمیتلرنده خرستیانلق قوی براساس تشکیل ایدوبده تماشالر حقنده‌کی فکرینی بیان ایدنجه‌یه قدر رومادە تیاترولر ایمپراطورلرك مزاج واخلاقلرینه کوره شدت وممنوعیتك بر آز تخففندن باشقه حمایه کورمه‌مشلردر .

(دوام اوله‌جق) نیسان ۳۲۵

مفید راتب

قوربغه‌نك عشقی

میمی میمی برقوربغه، صاری تحریرلی یشیل کوزلرینی کوکده یوشی دوشونن قره چوره‌مش اغلایان بر نظرله اونی سیر ایدییوردی . او، کچن سنه، بزم باغچه‌دن پك اوزاقده، تا علم داغنك یوصونلو فوژه‌رلرله اورتولو مجری بر دره‌سنده طوغمش، ادوار تشکلنی کچیردکدن صوکره کولکه ورطوبت ایچنده یم یشیل ویك یموشاق قالمشدی . هر مهتابلی کیجه، بوتون آرقداشلریله، بر اختیار ننه‌نك رفاقتنده اوفاق بر تپه‌یه چیقمغه، اوراده بوجکلری، بلبللری دیکله‌مکه باشلامش؛ کوندوزلری، صواوزرنده‌کی ایری یاپراقلره چیقه‌رق اویومغه، اقشاملری سرین زمانلرده ایسه بر کون ایچنده طوغوب ئولن لاجورد صو که‌بکلرینك دره‌یه دوشن نعشلرینی بولمق ایچون دورلریاتمغه آلیشمشدی.

بعضاً فوقنده، پك اوزاقده، قوجامان ماوی وساحلسز بردره‌نك آك پارلاق نقطه‌سنده کندیسنه کولومسه‌ین بو بیوك نیلوفرك بیاض، بخار قوجاغنده بر سوس کبی اویومق، بر بوجك کبی صاقلانمق، ایصینمق؛ یالکز قریشان کوزلرینی کوردیکی سس سز وحرکتسز ییلدیز-لرك دویمادیغی لسانلرینی ایشیتمك خولیاسیله میمی میمی قلبی طاتلی اذیتلر چکمشدی .

یاشادیغی دره او قدر اوفاق، اوزرنده‌کی آغاجلر او قدر صیقدی که قمرك شکل منوری صولرینه تماميله انعکاس ایده‌میوردی . وزواللی قوربغه اونك تحسریله قاره کیجه‌لره باقه‌رق هر کون بر آز دها محترس، هر کورمدیکی دقیقه‌لرده بر از دها مفتون آغلایوردی .

بر کون سیاه قوجه بر قوربغه، قالین سسیله قره نشیده‌لر اوقویان بر شاعر اوکا یاقلاشدی، دوداقلرندن کولومسه‌ین بر فجاعتله «قمری دها یقیندن کورمك ایسترسه‌ك كل» دیدی .

او کیجه، اوفاق قوربغه، صولر قاراریرکن قویتو بر یولده یوصونلره کومولمش بکله‌ین اختیاری بولدی . . . کیمسه‌یه خبر ویرمه‌دن برابر یوله چیقدی .

او ایچه دره‌دن که‌یوزه‌رك، که یورویه‌رك کیتدیلر، اوچ کون یورودولر . میمی مینینك آیاقلرنده درمان قالمامشدی ؛ صیق صیق نفس آلیرکن بوغازینك اطرافی شیشیور، باشی آغرییوردی . قوجه قوربغه، ساحلده کولن همجنسلرینك استهزالرینی کورمیه‌رك، اونی آرقه‌سنه آلدی. یاواش یاواش کنیشله‌ین دره‌نك اطرافنده آغاجلر آزالیوردی؛ صیجاق بر کونش ایسه بونلرك کوزلرینی قاماشدیرییور، کولکه‌لی قوووقلرده دیکلنمکه مجبور ایدییوردی .

یوله چیقدقلرینك هفته‌سنده اوفاق، ارتق بوتون بوتون قوتدن دوشدی، دره‌نك صویی طاتسز، یدیکی بوجکلر اجی کلدی .

شاعر صوریوردی : — ناصیلسین ؟

یشیل قوربغه دومانلی کوزلرینی آچفه چالیشه‌رق، تشبثنك ممکن اولامیاجغنی آکلامش سفیل وعاجزلرکی محجوب ویاری معترف:— بیلمم، خسته‌یم . . . دیوردی.

سیاحته دوام ایتمك امکانی قالمادیغنی آکلایان اختیار ارقداش جوارده اولادلغیله برلکده اقامت ایدن یاشلی بر محبه‌نك یوواسنه التجا ایتمکی، اوراده بر ایکی کون دیکلنمکی تکلیف ایتدی. کلن کچندن بر ایکیسنه صوردیلر وکندیسنی بولدیلر. بو محبه شایان احترام بر مخلوقدی؛ فقط بوزوق سسیله قره خطاباً شعرلر اوقورکن اولادلغنك کوزلرینه شدتله انعطاف ایدن نظرلرنده پارلامق ایسته‌ین قیغلجملر فرق اولنیوردی. اوبری نادین، سویملی، ایپك سسلی بر دیشی بوکا قوسفورلی بوجکلر اکرام ایتدی، آغربیان باشنی، آتشلر ایچنده یانان اللرینی اوودی.

*
* *

ایکی کون صوکره‌یدی. کنجلره اختیارلری یوواده بیراقه‌رق بر از دولاشمغه چیقدیلر. روزکارسز بر یاغموریاغیوردی. یان یانه، حبه‌لر یوسکورن اویناق بر صو اوزرنده بلا تعب کیدیورلر،«دونمه‌یه‌لم، بزی آیبرلر.»دیورلردی. ایکیسنك‌ده قلبلرنده نفسلرینی صیقان بر تهیج، تشبثلرینی‌موقع فعله قویامیان انسانلرکی کی بر احتیاج سکوت‌واردی. اوراده برقایانك اوزرنده ساعتلرجه، حزین حزین، بر برینی اکلایان فقط تردد ایدن ایکی روح متحسر کی‌اذیتسز آغلاشدیلر.

هوا تدریجاً آچیلیور، پارلاق بر أیلول کیجه‌سی بر آز صوکره دوغه‌جق مهتابه آلتون پوللو برغازه حاضرلیوردی. دره اوقدر کسب وسعت ایتمشدی‌که قارشیکی ساحل — بو آلاجه قاراکلقده — یك اوزاق کورونیوردی. کوچوك قوربغه صوردی: نه دوشونیورسین؟ او بری جواب ویرمدی، فقط خفیف خفیف یاننه یاقلاشدی، باشنی اوموزینه دایادی، صوکره بردن صویه آتیلدی؛ بونده آچیق بر دعوت کورن ارکك ایسه اونی تعقیب ایتدی.

ایکیسی‌ده قامشلرك، یوصونلرك، کیجه‌نك ایچنده غائب اولدیلر.

*
* *

دره‌نك عکس مهتاب ایله پارلایان دورغون، رعشه‌سز صولرنده ایکی اوفاق کولکه دائره‌لر آچه‌رق، آره‌صره دووروب برلشه‌رك، دیکلنه‌رك ایلریلیور؛ همان هرسسك دوبولمادیغی بومبهمیت حیات ایچنده تا اوزاقدن بر ایصلیق صداسی کلیور، ایصلاق طوپراقدن بخار یوکسلیور.

بوایکی کولکه، قوربغه‌لر دره‌نك کنارنده یوکسه‌لن بر طاش ستون اوزرنده — بوراسی جنویزلردن‌قالمه برمعبد خرابه‌سیدی — دیکلنمك ایچون صودن چیقه‌رق اورایه توجه ایتدیلر. أك‌اول ارکك قوربغه زرویه چیقدی، کندینه بر اشیان محبت اولان دره‌یه باقدی ونشئه‌سندن حایقیردی.

بودقیقه زیر پاینده، یك یقینده، قوجامان ماوی وساحلسز بردره‌نك اك‌پارلاق نقطه‌سنده اوبوبوك نیلوفر بیاض، بخارسینه‌سنی تتره‌ته‌رك،

قلنج آلایی رسملرندن : بایزید میدانه رکز ایدیلان طاق ظفر
L'inv. du Sabre: Larc du Triomphe sur la Place du Bayazid

یاپراقلرینی صویك جریانه آچه‌رق اوکا کولومسیور: «کل، قوجاغمده برسوس کبی اویو.» دیوردی. وقوربغه بو مجلا صوده خفیف خفیف نفس آله‌رق، چیریل چیپلاق اولمق احتیاجله یاپراقلرینی آچه‌رق اویویان قمرك انعکاس مذابنه باقیور وصانکه اوغولدایان قولاقلرنده «عشقده مظفر اولانلر ایچون خولیا برساحهٔ امکاندر» دیین اختیار شاعرك بر نشیده‌سنی دویوردی.

*
* *

قیش کلمش، دره‌لر دونمش وبر کون دیشی قوربغه عودت ایتمه‌مشدی. زواللی یشیل قوربغه‌ده برهفته بوزلر اوزرنده اراندقدن صوکره هجرته قرار ویرمشدی. وراست کلدیکی بر استقامتده یورویه‌رك، تصادف ایتدیکی چوقورلرده بارینه‌رق ودائما محبه‌سنی دوشونه‌رك قیش نهایتنده بزم باغچه‌یه قدر کله‌بیلمشدی. اوراده، حوضك کنارنده صارماشیقلر؛ ایچنده یکی اچغه باشلایان نیلوفرلر واردی؛ مکوکب کیجه‌لرك سماسی، آچیق سمالرك مهتابلی کولکه‌لری صولرنده انعکاس ایدرك لیال ماضیه‌دن اوکا بر صحیفهٔ حیات اوقویوردی... ومینی مینی قوربغه صاری تحریرلی یشیل کوزلرینی کوکده کندی کبی برشی دوشونن قره چوبرمش، آغلایان برنظرله اونی سیر ایدییور، ایپك محبه‌سنه آهنکدار برسسله مدحیه‌لر یوللایوردی.

۱۰ مارت ۱۳۲٤ آرن کوی

رفیق خالد

Photo Phebus

دور سابقده مكتب حربيه‌ده فوندرغولج پاشايه ويريلان ضيافت
Diner en l'honneur de Von der Goltz Pacha, à l'École Militaire

قومشو آره‌سنده

(اون سکز یاشنده بر قیز، بویوك بر جارشی‌یه باقار اوطه‌سنك پنجره‌سنده . دلیقانلی، یکرمی‌نش یاشلرنده، سوقاغك او بر طرفنده‌کی اوطه‌سنده، کنج قیز هیچ باشنی چویروب باقیه‌رق دیکیشیله مشغول . دلیقانلی آره‌صره مخزونانه واوزوله اوزوله قیزك پنجره‌سنه باقه‌رق، اوقیور، یازییور، وصوکره، بعضاً ده قلمی وکتابی براقه‌رق، صندالیه‌یه اوزانه‌رق ملول ملول سوق افکار ایدییور.)

دلیقانلی — دیکیش، دیکیش، دیکیش...

بو نه بیتمز دیکیشمش یاربی ! بو قادینلر نصل ایدرلرده آقشاملره قدر بر دیکیشك اوستنده اکیلمش طوره‌بیلیرلر، حیرت ایتمه‌مك قابل دکل... او زواللی کوزلر کیم بیلیر نه قدر یورولور، اللر ایکنه دلمه حاله کلیر... طبیعی بر زمان اولور که کوزلر قارارمش اولدیغندن ایکنه‌ده پارماقلره باطمغه باشلار؛ و عقلی او زمان باشنه کله‌رك حقیقته انجق اوزمان عودت ایدر. فقط عجبا عودت ایتدیکی بو حقیقتله او دالمش اولدیغی اشغاله خیال آره‌سنده نه قدر فرق واردر ؟ بکا اویله کلیور که اکر سوق خیاله مسلحده ایتمه‌یدی، قادینلر اللرینه دیکیش آلمازلر ایدی... دیمك، اونلرکی دیکیش دیکمك دکل، یالکز خولیایه ترك نفس ایتمك ارزوسی... فقط اویله ایکن‌ده بو نصل صبر، نه قدر معند، مصر بر جبر یارب؟

هله بویله بر کنج قیز ایچون ... هر کسك تنبل تنبل اوطوردیغی، یاخود کزمکه چیقدیغی زمانلر بیله او حالا مشغول... فقیرده دکل، اوت، دیکدیکنی صاته‌جق قدر فقیرده کورونمیور، اکلاشیلیور که کندیسی ایچون، اکلنمك ایچون یاپیور... بلکه‌ده بتون هپ جهازلکدر... (بر مدت خولیا.) ایشته ذاتاً ایشی اکلنمك ایچون بیله بو قدر حدتیله یاپدیغی ایچون حالی دکیشیور، عادتا اوستانك خوشنه کیدییور... بوش شیلرله مشغول اوله‌جغنه بویله چالشمق طبیعتنك جدیتنی کوسترمزمی ؟ اویله اولمقله برابر، نه قدر اولسه کنجدر، قیزدر، البته شمدی پارلاق پارلاق کولمك دها خوشنه کیدر آ... اما آقشامه قدر پنجره‌یه آصیلوب کلنی کچنی سیر ایتسه، جارشینك بیك مسقره‌لغنه ایسه داهامی ایی... هر حالده دوشونیور، اما نه دوشونیور ... آه بونی بیلمکی نه قدر ایسترم ؟ بو یاشده بو قالبده بر کنج قیزك صریح افکارینه قبول اولنمق نه بویوك بر سعادت اولمق لازم کلیر ؟... عجبا بر سودیکی وار می ؟ زواللی، هیچ او حالده کورونمیور... او قدر مشغول که... حتی، بو قدر زماندر قارشی قارشی‌یه او قدر مشغولز ،

هیچ دکلسه سوقاق قارده‌شی کبی بز، بورایه بیله کوز اوجیله اولسون بر کره باقدیغی یوق. او قدر اوصلو بر قیزجغز که... یالکز بو اوصلو- لغی، بو جدیلکی بنی مفتون ایدییور. و اوقدر که... طبق آننه‌م کبی... اوده طبق بونك کبی محزون، بونك کبی جدی ووقور بر موجود دکلمی ایدی؟ اوده طبق آقشامه قدر دیکیشیله مشغول اولمازمیدی؟ مقدس قادین! شمدی خانم اولسه ایدی... اویله کلیورکه بر آز اونده‌کی حال بو قیزده‌ده وار. ایشته ذاتاً بونك ایچون اوقدر خوشمه کیدییور؛ و بونك ایچون سوییورم یا... بو قدر کنج اولمقله برابر، نصل اولوبده هیچ، اما هیچ قادینلره مخصوص بر مراق بیله یوق... باشنی پنجره‌دن چیقارمق ایچون مطلقا یا بر یانغین، یاخود فوق‌العاده بر کورولتی اوحالده... کچن کون قپولرینك اوکنده بر عربه دورلمشدی، هرکس قوشوشمشدی، بر قیامت، بغلق بارکیرلری چوزمکه اوغرا- شیورلر؛ هر قفادن باشقه‌بر سس چیقیور ایدی. . او، نصل اولمشدی‌ده باشنی پنجره‌دن چیقار- مشدی... بن‌ده؛ اوکا کورونه‌جك بر زمانده، الله «واه واه واه» دیه براشارت ایتدم، همان جدی، ساکت اوطه‌یه چکیلدی، دیکیشنه تکرار دالدی...

آه انسانك بویله جدی بر قاریجیغی اولسه... بونك کبی، تمیز، پك کوزل دکل، فقط لطیف ازدواجده اصل لازم اولان شی جدیت و لطافت دکلیدر؟ آه بویله بر قادین بولمق ممکن اولسه ایدی. سعادت بلکه ممکن اولوردی... تنهاجه بریرده قوطو کبی براوجك آلیر، کوزلجه دوشه‌نیردی، تمیز بر آشجی، کوچوك بر خدمتجی، زوجه‌ك و بر چوجو- غك... یوق، چوجوغی دوغرسی اوقدر چا. یوق ایسته‌مزدم.. هیچ اولمازسه اولا ایکی سنه قدر بر سکون ایچنده حیات کچیرمك لازم دکلیدر‌یا؟ صباحلری بر صنداله بینر، بالق طو- تمغه کیدردك... عودتده یمکدن صوکره کوزل براویقو. آقشام اوستی ایسه اوزون سیرانلر عو- دتده یمك، و صوکره استراحت... (کوله‌رك) ای صوکره ایش؛ اونك دیکیشی، بنم کتابلرم؟... آه بر کره او اله کچسه، باشقه هیچ شیطانلر آلسون... آه نه ایی اولوردی، نه کوزل؛ نه جدی، نه ناموسلی بر زوج اولوردی، و نه سعادت!...

کنج قیز — بو نه بیتمز توکنمز کتاب اوقومه، بیلمم که... هیچ الی کتابسز قالدیغی یوق... یمك یرکن بیله کتابدن کوزلرینی آییر- میور... الندن کتابی براقسه مطاق قلمی آلیور... بو نه چالشقانلق! نه یورولماز بر غیرت!... عجبا اویقوسنده‌ده اوقورمی؟ آره‌صره قالقوب اوطه‌سنده فصل‌ا طوره‌یور، بیلمم بر ایکی طولا- شوب، صوکره همان ینه کتابه قاپانیور، ینه او- قومق، ینه یازمق... مؤبداً اوقومق، مؤبداً یازمقدن باشقه برایشی یوق... عجبا بر امتحان ایچونمی حاضرلانیورکه؟ هیچ‌ده بکزه‌من؛ هیچ بریره کیتدیکی‌ده یوق... اویله پك فقیره

ده بکزه‌میور... دیمك وقت کچیره‌مك ایچون
اوقویور. هیچ بر کون کزمکه کیتدیکنی‌ده
کورمدم. یالکز آقشام اوستلری براز چیقوب
ریختیمده طولاشیور، صوکره ینه همان اوه...
هیچ بر کیمسه‌سی‌ده یوقمی بیلمم‌که... هیچ بر
یره کیتمیور، آره‌صره مکتوب آلیور... عجبا
نشانلیسی‌می‌وار؟ (بر مدت خولیا.) حایسلاز
حایلاز کزن دلیقانلیلری کوردکجه نه قدر خو-
شمه کیدییور... انسانك بویله بر قوجه‌سی
اولسه... هیچ بر یره کیتمز، کیم کلدی،کلدی،
عجبا نره‌ده قالدی کبی مراق یوق... البته یوقدر
جدی بر آدم قاریسنی پك چوق سور. (بر از
اندیشه عجبا کتابلری قدر سورمی‌که؟ آه او
زوجه‌نك النده‌در، نم الله کچسه کتابلر اونك
یوزینی کوره‌مزدی... انسانك کوچوجك بر
اوی اولوردی، تمیزپاك، کوزل بویانمش، یشیل
پانجورلر، مینی مینی بر باغچه، لطیف‌چیچکلر...
بر آشجی، بر خدمتچی، بر یاوریجق... اوت،
بر یاوریجق، آه نه ایی اولوردی، کیم بیلر چو-
جوغنی بو آدم نه‌قدر دلیجه‌سور؛ الك طانایسی،
بر کون او اوده یوق ایکن چوجوغم «بابا»
دیمسنی اوکره‌نیرسه، صوکره کلنجه، مژده
ایستره او بچون دیه مراق ایدر، سن سو-
یله‌مزسك؛ نهایت بر چوق اوزدکدن صوکره
چوجوغه بابا دیدیرتیرسك، او زمان... (بردن
اله بر ایکنه باطمغله) اوف، باطله سن‌ده...
(بر مدت سکوتله دیکیشنه دوام ایده‌رك تکرار
کوزینك اوجیله قارشی‌یه باقار.) او، نصل اولمش
عجبا، کتابی الندن نهایت براقه بیلمش... او،
شمدی‌ده بر دوشونمه باشلادی،... عجبا نه دو-
شونیور؟ آی، بو طرفه باقمغه باشلادی، جدی
طورملم، او نه ایدی کچن کون، شو عربه دو-
رلدیکی کون یوزمه اینیوردی، بکا دوغرو بر
اشارت ایتمزمی؟ بردنبره اوقدر قورقشدم‌که...
اوقدر تربیه‌لی، اوقدر جدی بولدیغم ایچون او
قدر خوشمه کیدن بو دلیقانلیلرده جر شیق بر
آدم بولمقدن اوقدر تتره‌مشدم‌که... حالبوکه، او
کلوب کچدی، ینه معتاد اولان جدیتنی
چابوجاق طاقندی... طاقندی‌ده صانکه منادی
اولدی؟... اونك خوشمه کیدن حالنی غائب
ایتمکدن اوقدر اندیشه ایتمشکن اوقدر ممنون او-
لدم‌که، بو کون بنی ایستسه کمال ممنونیتله اونك
زوجه‌سی اولمغی قبول ایدردم... و آه نه ایی او-
لوردی، نه قدر مسعود اولوردم...

طرابیه، ۱۳۲٤ — **محمد رؤف**

مكتب حربيه‌ده اركان حرب صنفى مطالعه‌خانه‌سى
Etude des Classe d'Etat-Major à l'Ecole Militaire

دور سابقده فوندرغولج پاشانك مكتب حربيه‌يى زيارتلرنده: مج تعليمى
Leçon d'Escrime à l'Ecole Militaire

بر غریب تضاد

— دوقتور لاپسکیلی کال بکه —

بو کون همان همان مرتبهٔ ثبوت و تحققه وارمشدرکه ایلك مدققلر حیوانات ایله معدنیات آره‌سنده بر فرق مشاهده ایتمشلردر. بوفرق حیواناتده مشهود انفعالك بذاته تکون ایلمسی یعنی اونلرك حرکت ایجادینه مستعد بولنمسی و حالبوکه معدنیاتك بالعکس خارجی بر قوتدن متأثر اولمقسزین سکونتی حرکته تبدیل ایده‌مه‌مسی‌در. ایلك مدققلرده عطالت قانونی، حیواناتله معدنیات آره‌سنده ظاهراً مشاهده ایتدکاری شو فرق و تعاکس الهام ایلمشدر.

عجبا شو فرق ظاهری‌می، یوقسه حقیقی‌میدر؟ بوکا ویریله‌جك جواب پك مهمدر چونکه کائناتده جاری اولان قاعدهٔ وحدتی بو جواب ییقابیله‌جك، یکدیکرندن تمامیله ممتاز ایکی عنصرك وجودینی اثبات ایده‌جك و یاخود او قاعدهٔ وحدتی تأیید وتقویه مدار اوله‌جقدر.

بو جوابی احضار ایچون اك ایی تدبیر، کائناتده بو فرقی ارائه ایدن حزب قلیل موجوداتی یعنی حیواناتی تدقیق و تفحصدن عبارتدر. بناءً علیه حیوانك عنصر اهمی اولان حجیره‌یی کوز اوکنه کتیره‌رك دماغمزك قابلیت نافذه‌سنی اونك فعالیتنه توجیه ایده‌لم: حجیره‌نك بتون فعالیتی (هضم و تمثل، تنفس، دوران‌دم، مواد مضره‌نك طرد و افرازی، تناسل یعنی تکاثر) دینیلن بش صورتله تجلی ایلر. بو بش شیئك حیات ایچون اك مهم اولانلری دردیدر؛ زیرا تناسل فردوشخصك دوام حیاتی نقطهٔ نظرندن حائز اهمیت اولمیوب بقای نوعه‌خادمدر.

تنفس، حجیره‌نك ارائهٔ فعالیت و اجرای وظیفه ایچون محتاج اولدیغی قوهٔ ابتدائیه‌یی خارجدن تدارك ایلسیدر. معلومدرکه حجیره‌ده تقلصات، حرکات پروتوپلازمائیه، نواتك انقسامی و سائر افعال حیاتیه تحصل ایده‌بیلمك ایچون مهم بر قوته لزوم واردر؛ بناءً علیه حجیره موجودیتی تمادی ایتدکجه متمادیاً قوت ضایع ایدر، حجیره بو ضایعاتی تلافی‌یه انجق تنفس سایه‌سنده موفق اولور؛ عالم خارجی‌نك، مولدالحموضه‌سی حجیره‌یه کیروب عناصر اساسیه‌دن اولان قاربونله امتزاج ایدر، بو امتزاجدن حرارت حصوله کلیر. حجیره بو قوهٔ حروریه‌یی قوهٔ حیاتیه‌یه تبدیل یعنی حرکت و تکاثر کبی افعال عضویه ایچون استعمال ایدر.

بو متمادی تبدلك، حجیره‌یی فقر عنصره دوچار ایده‌جکی درکاردر؛ زیرا تنفس سایه‌سنده حجیره‌نك صمیمنه داخل اولان مولدالحموضه اونك اجزای مرکبه‌سنی یعنی قاربون، آزوت و مولدالمایی تخریب ایدر.

بناءً علیه بر مدت معینه مرورنده حجیره‌نك اجزای مرکبه‌سی محو و نابود اولور. دیمك که حجیره ضایعـات مادیه‌سنی‌ده تلافی‌یه محتاج و عکسی تقدیرده ممات و هیچی‌یه محکومدر. ضایعات مادیه‌یی تلافی ایدن شیئی هضم و تمثـل اولوب اونك‌ده موقوف‌علیهی تغـدی یعنی عالم خارجی‌دن اغدیه نامیله معروف موادی اخذ و التقاطدر.

ایضاحات سابقه‌دن مستبان اولدی‌که حجیره ابراز فعـالیت ایچـون بهمه‌حال خارجدن قوت استعـاره ایتمکه محتاجدر. حجیره تنفسه فعالیته مقتدر اوله‌میوب عالم‌خارجی‌نك مؤثراتنه مفتقر بولندیغندن عطالت قانوننك حیواناته‌ده شمولی تحقق ایدر. اوت، عطالت قانونی هم معدنیات و هم‌ده حیواناتده عینی صورتله جاری و معدنیاتله حیوانات آره‌سنـده مشهود اولان فرق ظاهری‌در.

بو فرقك اوزون مدت علمـا نزدنده بر حقیقت کبی تلقی اولنمسنه و بو کون بیله عوامه حقیقت قطعیه کبی کورنمسنه سبب، خارجی‌مؤثر و منبهلرك حجیره‌ده هرزمان درعقب آثار انتباه اویاندیرمامسی و آثار انتباهك مؤثر و منبهلرله متناسب بولنمامسی کبی ایکی حادثه‌در. مع‌هذا بو حادثه‌لرده حیواناته خاص اولمیوب معدنیات‌ده دخی واقعدر. بربخار ماکینه‌سنك چرخنی کورمك اولکی حادثه‌نك و بر تفنکك تتیکنی چکمك ایکنجی‌نك معدنیاتده وجودینی اثباته کافی‌در.
— بوندن‌ده — آکلاشلدیغنـه کوره حیوانات فعالیت عضویه اعتباریله بر ماکینه‌دن عبارت و بو ماکینه‌ده حادثاتك طرز جریانی، معدنی‌ماکینه‌لرده‌کی طرز جریان وقایعك عینی‌در. اساساً حیواناتده «قابلیت انتباه» دینیلن خاصه‌ده عطالت قانوننك بر نتیجـهٔ طبیعیه‌سی‌در. فیلسوف شهیر اوکوست قونت دیورکه: «حیات مفهومی، شو ایکی لابد عنصرك ارتباط واجبی تضمن ایدر: بر عضویت مخصوصه و موافقه، بر محیط مساعد. بو ایکی عنصرك فعل متقابلی نتیجـه‌سی‌درکه بالضروره کافهٔ حادثات حیـاتیه حصولپذیر اولور.» محیط حیوانه اوچ شی یعنی ماده‌سنی، قوتنی و فعالیت حیاتیه‌سنه مقتضی مؤثر و منبهلری بخش و اعطـا ایلر. هرتجلیٔ حیاتی، مؤثر خارجی‌دن متأثراً ساحـهٔ ظهوره کلیر، مؤثر داخلی یعنی ذی‌حیـاتك عضـویتی، طرز تعضوی‌ده اونك شکلنی تعیین ایدر. دیمك که تجلیات حیاتیه مطلقا بو ایکی مؤثرك اختلافنـدن متولددر. حیوان ذاتنده هیچ بر قوهٔ تشبثیه‌یه مالك اولمیوب یالکز بر مؤثر خارجی اجرای تحریکاته باشـلادیغی زمان فعالیته کلمك خاصه‌سنی حائزدر. قابلیت تنبه‌ده حیوانك مؤثرات خارجیـه‌یه تابعیت و انقیـادینی اشعار و حیاتك یالکز بر صفت داخلیه‌دن عبارت اولمدیغنی افهـام ایدر.

مؤثرات خارجیه شونلردر: رطوبت یعنی صو، هوا یاخود دها دوغریسی مولدالحموضه؛ حرارت؛ محیطـك معین بر ترکیب کیمیـوی‌یه مالکیتی.

آیدینده عمله طرفندن میان کوکی طارطلمه‌سی
Travaux d'ouvriers à Aïdin

آیدینده طوپ بتاغی موقعنک اسلام محله‌سی
Quartier Mahometan à Aïdin

آیدینده جهانزاده عبدالعزیز افندی جامع شریفنك حوضه‌سی
La cours du Mosqué Abd'ul Aziz Eff. à Aïdin

آیدینده طوپ یتاغی موقعنك روم محله‌سی
Quartier Grec à Aïdin

مؤثرات خارجیه‌دن بعضیسی فیزیقی، دیکرلری‌ده کیمیـویدر. بونلردن اك مهمی مؤثر کیمیـوی یعـنی دردنجیسی‌در. فی‌الواقع اقالیم معتدله‌ده ساکن و سن کهولته واصـل بر آدم فعالیت حیاتیه‌نك تمامیٔ حصولی ایچون کونده (۲۶۰۰) قالوری حرارته محتاجدر. بو حرارت و قوتی تدارك ایده‌بیلمك، هرکون یوز غرام مواد شبه زلالیه، قرق طقوز غرام موادشحمیه، درت یوز اوچ غرام هیدرات دوقاربونه که جمعاً یکون بش یوز اللی ایکی غرام اغذیه اخذینـه موقوف و وابسته‌در.

خلاصه تغذی، باعث اصلیٔ حیاتدر دینیله بیلیر. تغذی، اجسام حیاتیه‌نك اك ممتاز، اساسلی بر خاصـه‌سی اولدیغی کبی قلودبرنارك فکرنجه نشو و نما، تدنی و انحطاط ، ممات کبی حادثات و خواص مهمهٔ حیاتیه‌ده تغذی‌یه مربوطدر. فیزیولوژی معلم محترمی موسیوداستر دیبورکه: «تغذی حیاتك علامت فارقهٔ اساسیه‌سی: درحق عین حیاتدر. جسم حیاتی‌ده اك زیاده نظر دقتی جلب ایدن شیئی نشو و نمـاسی، بیوممی‌در. حیوان، نبـات برر شیئدرکه آز چوق کوچك اولدیغی حالده یشامغه باشلار و تدریجاً بوبور. اونك صفت مخصوصه‌سی توسعدر: سپور، تخم، سورکون و یا یمورطه‌دن باشلایه‌رق نمو ایدر.»

واقعا حیوان و نبـات معین بر مرتبـهٔ تکامله واصل اولنجه طریق نشو و نماده توقف ایدرلر، آزچوق بر مدت بر نوع ظاهری موازنه عرض ایدرك حال کهولتده قالیرلرسـه‌ده او زمان بیله مادهٔ حیاتیه اعمالاتنه خلل کلمز: یالکز مادهٔ حیاتیه تخریبات و تحصلاتی بربرینی قاپاتیر یعنی ضایعات و حاصلات تقابل ایدر.

تغذی فعالیت حیـاتیه‌یی انتـاج ایدیور عجبا بو فعالیت حیاتیه‌نك نتیجه‌سی، یعنی تغذی‌نك نتیجهٔ آخیرنی نه‌در؟

[ممات] در ! . . .

اوت، فعل حیاتی، عضویتك ارکان اصلیه‌سنی تخریب و احیا ایدر.

قلودبرنار بو حقیقتی ایضـاح ایدیبور : «عضـویاتده خرابیٔ عنصره متعلق حادثات بك عیاندر. حرکت تحصل ایتدیکی، عضله طوپلاندیغی، اختیـار و حساسیت تجلی آرا اولدیغی، دماغ و تفکر اجرای وظیفـه ایلدیکی و غده افرازاتده بولندیغی زمان عضلاتك، اعصابك، دماغك، نسج غدوی‌نك مادهٔ اصلیه‌سی تفسخ ایدر، خراب اولور واریبوب بیتر... او صورتله که جسم عضوی‌ده بر حادثه‌نك هر تجلیسی، بر خرابیٔ تعضوی‌یه بالضروره مربوطدر.» تجاریب و مشـاهدات قلودبرنارك بو سوزلرینی تصدیق ایدرك بر حقیقت شکلنه قویبور: عضلات، کرك صیجاق و کرك صوئوق قانلی حیوانلرده، حرارت و حرکت حاصل ایدرك ایشلر، غده‌لرك اجرای وظیفه ایتمسندن حرارت ؛ اعصـاب و دماغك فعالیتـندن آز مقدارده الکتریق و حرارت حصوله کلدیکی کبی بعض حیوانلرده مشهـود اجهزهٔ الکتریقیه و ضیائیه دخی ایشلرکن قوت صرف و استهلاك ایدرلر. حتی شعاعات ضیائیه‌یه

معکس اولان کوز بیله [احمر شبکی] نامیله معروف مایعی تخریب و احیا ایدر، صوکره بو مایع عضوك حین استراحت و عطالتنده، ظلمتده، اك جلی بر صورتله تکرار وجود بولور.

اعضانك اجرای وظیفه ایدرکن خرابیه اوغرامسی شو مشاهده ایله‌ده تحقق ایدر: عضلات تقلص ایتدیکی زمان حصوله کلن حامض فحم تنفسی و فحم بولوی اعضای مذکوره‌نك فعالیتیله متناسب اولوب حال استراحتده پك آز و بالعکس اثنای فعالیتده مبذولدر.

قلودبرنارك افاداتی، نظریاته‌ده موافقدر؛ فی الواقع عضویتك اجرای وظیفه اثناسنده تجلی ایتدیردیکی قوهٔ میخانیکیه و قوهٔ حروریه انجق قوهٔ کیمیویه‌دن نشأت ایده‌بیلیر؛ قوهٔ کیمیویه ایسه ارکان اصلیهٔ عضویتك خرابیسندن متولددر.

خرابیٔ وظیفوی نامیله یاد اولنان بو قانونك معرضلری یوق دکلدر؛ ازان جمله موسیو فلیکس لودانتاق بو قانونك عکسنه قائلدر. مشارالیه دییورکه: «عضله اجرای فعالیت ایدرکن خراب اولمق شویله طورسون نمو ایدر، بویور. ارکان پروته پلازمائیه فعالیتله زیاده‌لشوب حین عطالت و استراحتده خراب اولور. تمثل وظیفوی، بر قانون عمومیدر.» کوریلیورکه لودانته‌نك فکری، قلودبرنارك افکارینه کلیاً مخالفدر، برنار ایچون خرابیٔ وظیفوی بر حقیقت، دیکری نزدنده بر خطادر. مع هذا قلودبرنارك فکری هرحالده موافق حقیقتدر زیرا مشارالیه عمل فسیولوجی نتیجه‌سنده افراز اولنان موادی تحلیل ایتمش و فکرینك صحتنه اوندن صوکره قانع اولمشدر. افرازات محقق بر انهدام عضوی‌یه دلالت ایدر.

ایشته غریب بر تضاد، ایشته حیات ایچنده ممات!...

قلودبرنارك شو دستوری، عندی و غیر واضح اولسه بیله پك مؤثردر: حیات، مماتدر!

حیاتك، بو نعمت ثمینه‌نك نتیجهٔ غیر منتظری ایشته اولوم، «قاموس الفاظ بشرده دوغری بر معناسی موجود اولمیان» او هائلهٔ ماتم‌فزا و یا مضحکهٔ خنده‌بخشدر. حیاتمزك بزه اك روحنواز، اك مونس کورینن دقیقه‌لرندن او لحظهٔ هیبت آور انتهایه قدر بتون اذواقی، آلامی، خنده‌لری، کریه‌لری هپ مخرب، هپ وجودخواردر! تن نرمینی هنوز مهده تماس ایدن نوزاد ایلك تنفسیله نشو و نمایه باشلار، بنه او تنفس، او نمای اولین بر مقدمهٔ خرابی‌در! خلفای راشدیندن علی بن ابی طالب حضرتلرینك دیوان اشعارنده کوردیکم

ویحییك مایفنیك فی کل حالة

مصراعی — که «... دخی هرحالده سنی احیا ایدن اوصولوق سنی یاشاتیور.» معناسنی مفیددر — عندمده بر بدیعهٔ کبرا اولوب بتون بو حقیقتلری، بو غریب تضادی معلن کورینیور...

محمد علی توفیق

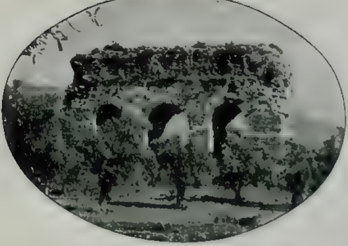

آیدینك طوپ یتاغی موقعنده اوچ کوز تعبیر اولنان خرابه
Ruines d'Utch-Geuz à Aïdin

آیدین سنجاغی حکومت قوناغی
Le Gouvernorat à Aïdin

الکتریق قرالی ادیسون

معلم حشین بر صدا ایله: «طوماس. دیدی. سن دائما بویله احمق قاله‌جقسین» بوکهانت مشئومه التنده بیچاره شاکرد باشنی اکه‌رك اغلامغه باشلادی. فقط مکتبدن اوه عودتنده کوز یاشلرینی حالا ضبطه مقتدر اوله‌مدیغندن والده‌سی استیضاح کیفیته مجبور اولمشدی. چوجغك نقل ایتدیکی ماجرا ایله غرور مادرانه‌سی آذیان قادینجغز همان صولوغنی مکتبده آلدرق: «معلم افندی دیه حایقیردی. بنم اوغلم احمقسه سزك قدر دکلدر. بوندن بویله درسلریکزه عرض احتیاج ایتمیه‌جکدر.»

بویوك بر کاشفك مبدأی — کوچك طوماس دها پك کوچك یاشنده (زیرا آمریقادیر) پاره قزانمق ایستردی. اوت دها اون بر یاشنده ایکن (ده‌ژروا) ایله (پورت‌هورون) آره‌سنده ایشله‌ین ترنلرده سیغاره و غزته صاتمقله مشغول ایدی. ۱۸۶۰ محاربه‌سی واسع بر منبع حوادث تهیه ایدرك غزته‌لرك رواجنی ارتیرمش اولدیغندن مینی‌مینی غزته بایعی برسنه مدت ظرفنده عائله‌سنه ۲۰۰۰ دولار کوندره‌بیلمشدی.

کندیسی حکایه ایدرك دیرکه: «بو یاوری طالعم ایلك سعادتم اولمشدر.»

بولندیغی ترنك اشیا واغونلرندن برینك بر کوشه‌سنه بر ال طبع ماکنه‌سی وضع ایتدیکی جهتله کندیسی یازار، ینه کندیسی (۵۰۰ نسخه اوله‌رق) طبع ایدردی. بر مندیل قطعه‌سنی حاوی اولان بر جریده‌یی استاسیونلردن تولد، ازدواج، وفیات و مواد متفرقه حقنده اله بیلدیکی خبرلرله دولدورور و شمندوفر یولجیلرینه اوتوز پاره مقابلنده صاتاردی. بوغزته‌لردن یالکز بر نسخه (۳ شباط ۱۸۶۲ تاریخیله) محفوظ اولوب مادام ادیسونك دست اهتمامنده‌در.

طبع ماکنه‌سنك یانه ادیسون بر ده پیل وضع ایتمشدی‌که بونی متصل ایشلدیردی او درجه‌که کونك برنده متحرك کیمیاخانه‌سی آتش آلیویردی. ترنك قوندوکتوری بر غضب مینی‌مینی الکتریق متحصصنی یقاسندن قاورایه‌رق ماکنه‌سیله، پیلیله خلیالریله برابر ترنك پنجره‌سندن فیرلادیر آتار.

ایکنجی بر ترنك اوزاقدن کلن سسی

ایشیده‌رك باشنی قالدیردیغی زمان بر خطوه ایلر‌ده کوچك بر چوجغك، ترنك ورودینه قارشی بی قید، رایلرك اوزرنده اوینادیغنی کورور، درحال بیچاره‌نك قوللرندن طوته‌رق بر موت محققدن خلاصنه سبب اولور. بو چوجغك پدری که جوار استاسیونلرك برنده تلغرافجی ایدی ... ادیسونه مراجعت ایدرك حسیات منتدارانه‌سنی نصل اظهار ایده‌بیله‌جکنی صوردیغی زمان او کمال سکونتله: «بو پك قولای؛ دیبوردی، مادامکه تلغرافجیلغی بیلیورسکز؛ بکا بر قاچ درس ویریکز!»

ایلك کشفیات، ایلك مکافات. — بر ایکی آی ظرفنده معلمندن زیاده تلغرافجیلق اوکرنمش اولان ادیسون (بوستون) شهرنده کیجه مخابراتنه مأمور ایدلدی. فقط کوندوزلری دقتی مطالعه‌یه وقف ایلمش اولدیغندن کیجه‌لری اراصرا جواب بروحاوتله مجادله‌یه مجبور قالیردی. آمری بوحالنه اوفکه‌له‌نه‌رك بر کون کندیسنی چاغیره‌رق دیرکه: «بوندن بویله هر یاریم ساعتده بر بکا (A) حرفنی تلغرافله‌یازه‌جقسکز.» ادیسون بو امره سرفرو ایدرك همان کیدر، تلغراف‌تله‌ساعت‌ماکینه‌سنه‌مشابه بر قوه‌موقوته ربط ایدرکه بو سایه‌ده هر یاریم ساعتده بر (A) حرفی منتظم صورتده کندی کندینه یازیلیر، بیچاره ادیسونده تکدیردن قورتولور.

مکمل بر دارالعملیات — حسنی طالعندن زیاده سس عنودانه‌سنه مدیوندر. بر کون دیمشدی که: «دها یوزده ایکی الهامدن و یوزده طقسان‌سکز تردن مرکبدر.» فی‌الحقیقه ادیسون پك چالیشقان ایدی. یوم ازدواجنده وقت آیینی اونوده‌رق بر حکمت تجربه‌سیله مشغول اولدیغنی کورلمشدی. هرحالده فعالیتی پك نادر، پك مستثنا بر حصلتدر. کیجه‌لرینی فدا ایدرك بر مسأله فنیه حلنه چالیشدیغی کثیرالوقوعدر. دائما تکرار ایدرك دیرکه: «موفقیت ایسترسکز دونوب ساعته باقمه‌یکز!» اوراژده‌کی عملیاتخانه‌سنده عسکر یتاقلرینه مشابه بر خوابکاهی بوانورکه صباحلره قدر ایش کورمکه مجبور اولدیغی زمان اوراده یاتار اویور.

بو عملیاتخانه خارقه‌نما بر شیدر. قوجه داهی بربیلنی ایشلتدیکی زماندنبری نه قدر سرعتله قطع مراحل ایلمش! آلات و ادوات ایله دولو اوطه‌لر، حکمتخانه‌لر، فوطوغرافی و رادیوغرافی‌یه عائد شعبه‌لر! ۶۲۰۰۰ کتابی حاوی بر کتبخانه! ... بالجمله معادن، شبه معادن و اجسام عضویه‌یی حاوی بر کیمیاوزه‌خانه‌سی؛ متعدد عالملر، ریاضیلر، رسام‌لر، الکتریق مهندسلری الخ الخ... بونکله برابر ادیسونك حجرهٔ خصوصیه‌سی او قدر طار و اوقدرکه ایچنده آنجـق بر ایکی اسکمله ایله ماصه و بر چوق اجزای کیمیویه شیشه‌لری کورولور. بو حجره‌یه داخل اولدیغکز زمان ادیسون تجربه‌سیله مشغول، اکثریا سزی کورمز. اکر وقتی خالی ایسه درحال النی اوزاده‌رق یانکزه کلیر... و کوزلریله دوداقلریکزك حرکاتنی تعقیب ایدر... زیرا صاغیردر. ایشته بونك ایچوندرکه بریخی‌دیکلرکن

الی صول قولاغنـدن آیریلمز . صاغ قولاغنه کلنجه بر عضـوی بوسبوتون معطلدر... صاغ النی دائما جبنده بولوندیرمسنده‌کی حکمت بودر.

بر خزینهٔ اختراعات . — اختراعاتندن الك مهملرینی تعداد ایده‌لم: (غراهام‌بل) بر فرانسز و بر المان طرفندن مقدما اورته‌یه قونیلمش اولان بر فکری موقع اجرایه وضع ایده‌رك تلفون نظریه‌سنی بولمشدی . شـو قدر وارکه جهازبك ناتمامدی . ادیسون بونی النه آله‌رق معاینه ایتدی. و (هوغس) معرفتیله ایجاد ایده‌یلن (میقروفون)ك جهاز مذکوره علاوه‌سی و بوکاده بر انقطاع بوبلتین ضم و الحاق چاره‌لرینی بوله‌رق (تلفون)ك حال حاضرینی وجوده کتیردی. ادیسون یالکز بو اختراعی سایه‌سنده یدی ملیون فرانق قزانمشدر .

بالذات کندیسی نقل ایدرك دیرکه: «۱۸۷۸ده فیلادلفی‌یه کیتمشدم . . . معلم بارکر اسمنده بری ایلك دفعه اولمق اوزره بکا بر الکتریق لامبه‌سی کوستردی. بو لامبه‌نك نه‌یه احتیاجی اولدیغنی کورمك کوچ بر شی دکلدی: ضیاسی پك شـدتلی و پك بویوکدی. بوکابناءً لامبه‌لرك قطعه‌سـنی کوچولده‌رك عددینی چوغالتمق لازم کله‌جکنی دوشوندم . »

بو تصوری موقع فعله قویمق ادیسـون ایچون پك قولای بر شیدی. . . .

درحال نتیجه‌تویوله‌رق جریان الکتریقی‌یه مقاومت ایده‌بیله‌جك وعین زمانده مذکور جریانك تأثیریله ایلیه‌جك بر مادهٔ محمیه ارادی ... اون اوچ آیلق بر سعیی متعـاقب متشهد لامبه‌لر کشف اولنمشدی. (۱۸۸۰) اثر اختراعی اولان فونوغرافدن بحثه لزوم بیله یوقدر . . . تاریخ اعتباریله اختراعاتنك صو کنجیسی سینه‌ماتوغرافدر بو آلتی کشف ایتمزدن اول دیبوردی‌که: مادامکه هر نقطهٔ مضیه تبدیل موقع ایتسه‌ده کوزلریمزك طبقهٔ شبکیه‌سـنده ثانیه‌نك ایکیده‌بری قدر بر مدت اثر براقیر؛ مادامکه اوجنده قغلجم اولان سونمش بر کبریت قراکلقده تحریك ایدیلنجه نقطهٔ آتشینك آلدیغی وضعیـات متوالیه کوریله‌میه‌رك یالکز بر محرك ضیائی مشاهده اولنور؛ او حالده بو کبریتك مختلف زمانلرده اخذ ایتمش اولدیغی مواقع مختلفه‌نك رسمی، فوطوغرافی سرعتله پیش نظریمزدن کچیراسین، طبیعیدرکه ینه او محرك ضیائی‌یی کوروز. وفوطوغرافلرك عددی چوغالدقجه عین یکدیکرینه یقلاشدقجه حصوله کلن شکل پیدای و وضوع ایدر...

«ایلك کونده انشا ایدیلن اولری‌یده ادیسون اختراع ایتمشـدر. هر بری ۱۲۵۰۰۰ فرانق قیمتنده، بش یوز دفعه استعمـاله صالح غایت جسیم قالبلره سرعتله کسـب صلابت ایدر بر نوع چمنتو آقیدیلیر. بر او انشاسی ایچون بو یولده استحضـار ایدلمش ۱۰ـ۸ پارچه قالب مقصده کفایت ایدر. مذکور قالبلرك ترتیب و تنظیمی ایسـه ایکی کون امتداد ایدرکه هیئت مجموعه‌سی ۲۵۰۰ فرانغی تجاوز ایتمز.

م. رؤف

بر بوتون یاز ...

— احمد صبیح بکه —

بر بوتون یاز، اوت بوتون بر یاز
روحمی اك کزیده، اك ممتاز

بر جهانك سراب شعرنده
ایتدیکمز عشقکمزله پرورده.

هر نه دنیاده استیپورسهم بن
سزده بولدمدی عشق تعقیباً . . .

سزده کشف ایتدیکم اوشعر خفی
عشق ایچون غایهٔ تمنیدی .

تارلالرده طبیعتك اك شوخ
ایکی مخلوقی، یوق خایر ایکی روح

کبی کزدك؛ و بعض بر آغاجك
کولکه‌سنده قمر قدر دالغین...

ال اله قالدق اڍیله مستانه...
بعض لیلاً سزکله برلکده

وحدت آباد اولان او صحراده
لب بلب بر حیات رؤیاده؛

نور مهتابه امتزاج ایتدك،
یعنی روحاً بز ازدواج ایتدك.

بن شبابك حرارتیله یانان
باشمی سینه‌کزده مست، حیران!...

براقیردم سکون سودایه...
آه او کونلر، او لیل پرسودا!.

شمدی بیلمم‌که طالعکمی دیسه‌م،
هانکی مشئوم حقیقتك بیلمم

بر تماس عنیف و ملعونی
پرسراب ایتدی عشقمك یولنی.

جغال اوغلی: ۱۸ — شباط — ۱۳۲٤

تحسین ناهید

قره طاغ پرنسی نیقولا
Le Prince Nicola de Monténégro

قره طاغ پرنسسی میله‌نا
La Princesse Milena

قره طاغ پرنسنك كوچك مخدومی
پرنس پیه‌ر
Prince Pierre fils de Prince Nicola

قره طاغ ولی عهدی
پرنس وانیلو
Prince Vanilos Héritier de Monténégro

قره طاغ پرنسنك اوغلی
پرنس میرقو
Prince Mirko fils de Prince Nicola

مكتبلرمزده حفظ الصحه

— مابعد —

معلم محترم احمد نعیم بك

قوشـلرك قانادلرینی آچه‌رق كونشـلندیكنی كوبكلرك، كدیلرك ساعتلرجه كونشده یاتدقلرینی كورمین كیمسه وارمیدر ؟ « كونش كیرمین یره حكیم كیرر » ریاضت بدنیه خصـوصنده تعقیب ایتدیكمز یول چوقدنبری بزی اوروپاده مضرتی اكلاشلمش اسكی براصولدر. پارالللر، كولله‌لر، بارفیكسـلر، جانبازلق اوكرتنك ایچون مفید اولابیلیر. فقط مقصد جكرلری قلبی، معده‌یی الحاصل اعضای داخلیه‌یی تقویه ایسه بو اصولدن چوق برشی بكلمك عبثدر. بیوك مكتبلرمزده تعقیب ایدیلن بو اصول ایله برچوجوق سنه‌ده انجق اوچ درت ساعت ژیمناستیق یاپا بیلیر.

بو اصول ایله یاپیلان ژیمناستیكلرده طلبه صنف صنف محل تعلیمه كوتورولور، بارفكسلر، پاراللر، حلقه‌لر بتون چوجوقلرك عینی زمانده مشغول اولمسی ایچون كافی برمقدارده بولنمدیغندن هركس صره‌سنی بكلمكه مجبوردر. هفته‌ده یالكز ایكی دفعه یارمیشر ساعت یاپیلان ادماندن بر چوجغك حصه‌سنه نه قدر بر زمان اصابت ایده‌جكی تأمل ایدلسون، نتیجه یاهیچ ویاهیچه یك یقین برشیدر. بو اصولك الك بیوك

محاذیرندن بری ادمانك قاپالی بر برده یاپلمه احتیاج كوسترمسیدر. ایلك حركتلر ژیمناستیك صالوننك هواسنی تماماً افساد ایده‌جك قدر توز قالدیرمغه كافیدر، دیكر بر محذور ایسه، بو نوع ژیمناستیكلر وجودك یالكز بر قسمنی یعنی قوللرله كوكس وصرت عضلاتنی تقویه ایدر حالبوكه وجودك حسن صورتله محافظه‌سی ایچون كافه عضلاتك چالیشدیرلمسی الزمدر. علی الاكثر حیات یومیه‌مزده قوللرمزی تحریك ایده‌جك حركتلرده بولنورو، یورومكله تنفسی تزیید ایده‌رك كوكسمزی از چوق چالیشدیرسه‌ق؛ معده وباغرصاقلرك فعالیتنی تزیید واونلری محافظه ایدن قرن عضلاتنی اشغال و ایده‌جك حركتلرده بولنمه‌یز. آچیق هواده یاپیلان ادمانلر بو محذورلری هیچ بری دائمی اولمدقدن ماعدا وجودك تناسب ولطافتنی محافظه وتزیید ایدر. قوللری كوكسی یوغرولاشمش عضلات ایله اورتن ساخته برقوت یرینه اعضای داخلیه‌یی، اصل حیاتك محصل ومحركی اولان قلبی جكرلری بوبركلری معده وباغرصاقلری تنبیه وتقویه ایلر. اسوج اصول ادماننك مكتبلرمزده قبولی چو-

چوجقلرك صحت بدنيه، فكريه واخلاقيه‌سنی تأمين ايچون آتلش الك مهم آديملردن برينی تشكيل ايده‌جكدر. مملكتمزده اسكيدن بری مرعی اولان ژيمناستيكه قارشی خلقك بسلديكی لاقيدی غايت محقدر. بز بو نوع ژيمناستيكلردن هيچ برشی استفاده ايتمدك. فقط تكرار ايدمم كه اويونك فائده‌لی وفائده‌سی الك شموللی اولان برادماندر. چونكه بوسايه‌ده وجودك كافهٔ عضلاتی ايشلديكی كبی آريجه‌ده حال تشنه اوزره بولونور. اساساً اشتغالات فكريه ايله يورلمش بر بينی برطاقم منتظم ومحتاج دقت حركات مطرده ايله‌ده آريجه يورمق پك مفيد اولاماز. زيرا يورغونلق هر نه جنسدن اولورسه اولسون يعنی كرك بدنی كرك فكری دائما بر حادثهٔ دماغيه‌در. شايان دقتدركه اسوچ اصولی ژيمناستيكلر اسكی اصولدن ايجاب ايتديكی قدر دقته محتاج دكلدر. دوشمك دوچار قضا اولمق تهلكه‌سی اولمديغندن فكر حال انبساط اوزره بولنه‌بيلير ودقته پك آز لزوم كوستور. تميز هوا، كونش، حركت ايشته چوجوقلرك الك باشليجه عوامل صحت وقوتی. فقط بز نه اياقلرمزك آلتنده‌كی طوپراقدن نه باشمزك اوزرنده‌كی سمادن هيچ برندن استفاده ايتمكی بيلميورز. بوندن بر آی مقدم، مكتبده درس ويرديكم اثناده چوجوقلره اويونك لزوم واهميتندن بحث ايتدم، بو وسيله ايله مطلع اولديغم بر حقيقت مسئله‌ده علاقه دار اولانلر ايچون غايت اليم بر ماهيتده‌در. بتون صنف بو اخطاره قارشی مكتبده اويناماغك ممنوع اولديغنی سويلديلر. بو كافی درجه‌ده مهلك وموجب عار ايكن، هيئت اداره يالكز اويونی منع ايتمكله اكتفا ايتميوب، حتی اوچ تنفسدن ايكيسنده طلبه‌يی بودروم قاتنده كونش وهوادن تماماً محروم بر محلده صره‌لر اوستنده بكلمه‌يه مجبور طوتمقده‌در. مملكتك اوچيوز قدر اولادی بو صورتله تخريب وافنا ايديليور.

چوجوقلرينی تحصيل ايچون مكتبه كوندرن بابالر، بر دفعه مراق ايدوب اونلرك طرز جريان حياتنه آكاه اولمق ايسته‌سه‌لر، بوكبی محل صحت حاللره يالكز بر قاچ مكتبه راست كلزلر؛ هر طرف عين جهالت، عين سيئات ايله الوده‌در. معمافيه مكتبك آيری بيوك باغچه‌سی اولديغنی اونوتميه‌يم. بحث ايتديكم شرائط داخلنده ياشايان چوجوقلردن ايلرده بر شی بكلمك ممكن اولورمی؟ اساساً بردفعه چوجوقلره نظر امعان ايله باقسه‌كز شرائط صحيه‌نك نقصانندن دولايی نه درجه متضرر اولدقلرينی درحال كوررسكز. ايچری چوكمش كوكسلر، داراجق اوموزلر، قديد باجاقلر، قوللر فقرالدم. چالشمسزلك بونلرك اوصاف مخصوصه‌سيدر. اون سكز يكرمی ياشنده‌ده چوجوقلر اون اوچ اون درت ياشنده بر چوجوق قدر نشو ونما بولمامش يا قيز مكتبلرمز، اونلر رياضت بدنيه خصوصنده آجينه‌جق برحالده‌در. هواسز كونشسز، حركتسز، مريض وبدبخت، قورقاق، بجريكسز بر بطن يتشديرمك ايچون بونلردن ايی آثار اولاماز. اكر چركس قادينلری بزم كافهٔ عناصری دوچار انحطاط اولمش قانلرمزه كندی صاف، بی شائبه قانلرينی

قاریشدیرماسه‌یدلر ، بو کون هر حالده یوز قات دها برباد بر حالده اولوردق . معلم سلیم سری بك مملکتمزده الك اول صحیح بر ریاضت بدنیه لزومنی حس ایتمش وبونی تعلیمه باشلامش اولمقله حائز مباهات اولسه کرکدر. واونك خدمتنده‌کی بیوکلکی آنجق بزدن صوکره کله جکلر یعنی اخلافمزی درك وتقدیر ایده‌جکلردر.

صحتك الك قوی اساسلرندن بری‌ده تمیزلکدر. جلدك تمیز طوتلمسی بزی برچوق خسته‌لقلردن محافظه ایدر. جلد ظن ایدلدیکی کبی وجودی اورتن عادی بر قابدن عبارت دکلدر. جلد بلکه معده‌دن بلکه قره‌جکرلردن دها مهم بر وظیفه ایفا ایدر. اعـای داخلیه‌نك صحتی بیوك بر نسبتده بونلرك هپسنی محتوی دیکر بر اعضا اولان جلدك صحتنه وابسته‌در . جلد جکرلر وبوبرکلر کبی قانی تمیزلمکه خدمت ایدر: صیق صیق ییقانمق وجودی تمیز طوتمق ایچون مکتبلرده بیوك بانیولر اولملیدر. یوقسه هفته‌ده بردفعه اون کونده بر آیده بر ییقانمقله لوازم صحیه‌یه رعایت ایدلمش اولماز .

مقاله‌می پك چوق اوزاتامق ایچون اهمیتی ایکنجی درجه‌ده اولان مسائلی ، بر باشقه دفعه تدقیق ایتمك اوزره صاحب رأی اولانلره شو سؤالی صوریورم .

مملکتمزك آتیسی الکزیاده مکتبلرله تأمین ایدیله‌جکی محقق ایکن بونلرك اصلاحنی تأخیر ایتمك علاقه‌دار اولانلر ایچون موجب مسئولیت دکلمی ؟

بعض اصلاحات اساسیه واردرکه ازجمله مکتبلرك یکیدن انشاسی کبی اهمیتلی بر پاره‌یه احتیاج کوستره. بونلر تاخیر اولنه‌بیلیر ، فقط تربیه اطفال حقنده الك ابتدائی معلوماتی الده ایتمه‌مش خواجه‌لرك مدیرلرك النده یوزلرجه چوجغی تسمیم وخراب ایتمك، اونلری احتیاجات بدنیه وحیاتیه‌دن محروم یاشاتمق نصل روا کورولور ؟ امکاری ، خدمات مسبوقه‌لری، سنه‌لرجه ایقاع ضرر ایتمش اولمقدن باشقه بر شی دکل ایکن اوزون مدت قنالق ایتمش اولمق دها بر مدت قنالق ایچون بر خلق تشکیل ایدرمی؟ شبهه یوقکه بوندن مدیرلر خواجه‌لر قدر چوجوقلرك ابوینی‌ده مسئولدر. اکر اونلر بوا حواله راضی اولمسه‌لر مکتبلرمز بو حاله کلمز ، خصوصیله بو حالده قالمقده دوام ایده‌مزدی . حالا چوجوقلرمزی مکتبلره ویرر

اسقوپچینا « مجلس مبعوثان» رئیسی ل. غیونیچ
Le président de Skouptchina
Mr. Goynitch

ایکن لساناً دکلسه‌بیله قلباً «آتی سنك کمیکلری بنم» دیمکدن چکنمیوروبوکا راضی اولییورز .

اونلرده او خواجه‌لر او مدیرلرده بو ارزومزی اسعاف ایتمکده تچکنمیورلر .

فقط امین اولالم ، اهمال ایدیلن وجود انتقامنی آلمقده قصور ایتمز ، ارکج ، چو-

جوقلرمزك، اوغرایه‌جقلری مصیبتلر، خسته‌لقلر، لاقید و مستریح کچیردیکمز زمانلرك اجیسنی چیقارتیر، اونلرك حتا ایچنده یاتان النلری، مریض وبدبخت چهره‌لری قارشیسنده ارتکاب ایتدیکمز کناهك جزالرینی جکر وشفقت و محبت یوروچلرمزی برر برر اوده‌رز.

حمدالله صبحی

قره‌طاغ هیئت وکلاسی : Le Cabinet de Monténégro

1 — Le Président du Cab. M. Tomanovitch
2 — M. Mitar Martinovitch
3 — Mr. Voivoda Lakitch Voivoditch
4 — Youvan Pelamenatch
5 — Dochan Vocotitch

١ — قابینه رئیسی لوزار توماتوویچ خارجیه وعدلیه ناظر وکیلی
٢ — حربیه ناظری میتارمارتینوویچ
٣ — داخلیه و پوسته تلغراف ناظری وویووده‌لاکیچ وویوودیچ
٤ — معارف ناظری یووان پلامه‌ناچ
٥ — مالیه و نافعه ناظری دوشان ووقوتیچ

مشروطیتدن اول وصکره

[یکه‌بی زاده عزت فؤاد پاشانك فرانسزجه‌بر اثرندن ترجمه‌در]

— مابعد —

بری لابعدکی دیرکلرینك ظلمی دکزه منعکس شودرین کولکه‌لره، کوز قاشدیریجی آیدینلقلره باق!

— کیده‌لم. یارین بومصاحبه‌مزه‌دوام‌ایده‌رز. کلك تکلیفسزجه بزده یمك یه‌لم. بواخشام اعلی بر قوزو طولمه‌سی، بر چرکس طاوْق، بر صو بوره‌کی، بر طاس کبابی ایله ویشنه‌لی دوندورمام وار. برقاچ احبا ایله برلکده طعام ایده‌رز.

پارسلی — لکن عزیزدوستم‌سزی راحتسز ایده‌جکم. بنی حسابه قاتمامشدیکز..!

آستانه‌لی — او سزه کوره‌در. عزیزم، بز ترکلر، سفره‌مزی، کیسه‌مزی، یورکمزی هر وقت دوستلریمزه آچیق بولندیریورز. فقط بویله اولدیغکز کبی رسمی قیافتسز «سموکین» سز کلیکز. بو اخشام هویت صمیمه‌لریله حقیقی ترکلر کوره‌جکسکز.

ایکی احباب چیلغین ایصلقلریله، بخار صالیویرمه‌لریله بوغاز ایچنه، اسکداره، آطه‌لره، قاضی کوینه، صلاجغه، او به‌طوغری صولك سفرلری اعلان ایدن وابورلرمشابان اولان خلق آره‌سندن کوپری‌یی کچدیلر. بشکطاش طریقیله نشان طاشنه واروب کرا آرابه‌لرندن اوفاق، ظریف بر قوناق اوکنه ایندکلری وقت سوقاقلر تنها، ایصسز ایدی.

فردای کون کوپری اوزرنده

پارسلی — صباح شریفکز خیر اولسون عزیز دوستم! آز قالدی کله‌میه‌جکدم...بتون کیجه‌یی کابوسلر ایچنده‌کچیردم: اوزرمده بربار عظیم وار ایدی. صانکه معدم اوزرنده جسیم بر پیانو طاشیورایمشم...! قباحت اوورجك واتوق‌بیلمم‌نه‌تسمیه‌ایتدیککز عکده‌کی بوبرده‌در.

استانبوللی — (کولمکدن‌قاتیله‌رق) چرکس طاوْق... چرکس طاوْق...

— چرکس طاوْق.. اوت.. اوت..!

لکن معده‌م ایله باغرصاقلرمده حالا یانیور!

— فنا بریمکمی ایدی؟ خالصانه طوغریسنی سویلیکز..! فنامی ایدی؟

— اعلا! حقیقةً أي...! براز بهارلی، لکن انفس! ذاتاً هر نه یدم ایسه هپ لذیذ. پارسلك اڭ برنجی لوقنطه‌لرنده دائما آلاتورقه یمك بولندیرمه‌لرینك سببنی شمدی اکلایورم.

بوده سزك ایچون مهم ، پك مهم بر مزیت . زیرا وقارو حیثیتنی محافظه یه اعتنا ایدن بر ملت أبی یمك یمسنی بیلملیدر ! . . . صره‌سی کلمش ایکن شونیده سویلیه‌یم : دون اخشام برابرجه طعام ایتدیکمز ذواتدن طولایی سزه ایریجه بیان محظوظیت ایدرم . خصوصیله بیاض صارقلیسی فوق العاده خوشمه کیتدی . کبار ممتاز بر ذات . مصاحبه‌سندن بکا ترجمه ایتدیککز شیلر نظر دقتی پك جالب ایدی . اسمنی سویلرمیسکز ؟

— عاصم منلا

— منلا نه دیمك در ؟

— منلا اویله بر عنواندرکه علوم شرعیه‌ده بر مرتبهٔ عالیه احراز ایتمش بتون ذواته اعطا اولنور . اجلهٔ حکامدن اولان قاضیلر ، قاضیعسکرلر احکام قرآنیه‌یی تفسیر وتطبیق ایدرلر . اویله منلالریمزده وارکه ناپولیون مجلهٔ قوانیننددن اقتباس اولنمش قوانین جدیده‌مز احکامنجه دعوا وکالتی یاپارلر .

— نصل ، خواجه‌لریکز ، ملالریکز ، روحانی زمره‌سندن دکلمی ؟ سزده رهبان صنفی یوقمی ؟

— خیر ، چوق شکر خیر ! صوفته‌لر ، علوم شرعیه تحصیل ایدن طلبه‌در ، خواجه‌لر ، مدرسیندر . منلالرده طریق علمی و عدلیه‌ده عالی برموقع اشغال ایدن ذواتدر . لکن بوتلرك هیچ بری بزه کناه چیقارتمه‌مز ، مغفرتنامه‌لر صاتمه‌مز . . . . بزی وعظ ایله عصیانه غیرمسلم علیهنه محاربانه تشویق ایده‌مز . اساساً طشره‌لی اولان صوفته‌لر ، علوم دینیه طلبه‌سندن وبالنتیجه دیکر صنوفه نظراً دها متعصب اولدقلری جهتله کندیلرندن آز چوق اندیشه ایدیلیور ایدی . نته‌کیم هر یرده دارالفنون طلبه‌سی القای اندیشه‌دن خالی دکلدر . فقط آرتق بوکون صوفته‌لریمز دها سالم افکاره مالك اولدقلرندن اونلردن‌ده سکونپرور درلر .

— لکن نصل اولسه بتون بوذاتلر متعصبدر !

— اصلا ! میانه‌لرنده متعصبلرده بولنه‌بیلور ، لکن اویله بر تعصبکه ضرری کندیلرندن بشقه هیچ کیمسه‌یه طوقنمز . . .

— خرستیانلردن اکراه ونفرت ایدییورلرمی ؟

— امین اولیکزکه خیر . . . نه‌دن نفرت ایده‌جکلر ؟ سز غربلیلرکه اوقدر منور الاذهان اولدیغکزی ادعا ایدییورسکز محمدیلرك عشقندن اولدیغکز وارمی ؟ دیشمزدن غیری بر دینك نشروتعمیمی ، همده خلاف نزاکت بر صورتده نشروتعمیمی مقصدیله مملکتمزه کاوب شهرلریمزده ، کویلریمزده یرلشن میسیونرلرو سائر خرستیان پاپاسلری محیا مذهبداشلریمزی بر سقش درجه‌سنده سوییورلرمی ؟ مملکتکزده ، مستملکاتکزده سزه تبدیل دین ایتدیرمك ایچون بزم آدم کوندردیکمز هیچ ایشیدلمش شیمی ؟ بوندن بشقه بز هیچ اولمازسه ظواهری محافظه ایده‌بیلیورز . مثلا غیرمسلملرك مواجهه‌سنده « کاور » لفظنك تلفظی پك غلیظ دوشدیکندن خرستیان ویاخود رعا تعبیرلرینی قوللانیورز . صوفته‌لریمز خواجه‌لریمز هر وقت سوقاقلرده اللرنده خاچ وکلیسا بیراقلری اوله‌رق والحان اوقویه‌رق طولاشان بر طاقم دینی الایلر ایله تماسده بولنیورلر . او قدر متعصب

شام مناظرندن — آق منارەدن شهرك كورونيشى
Vue de Damas, prise de Ak Minaret

قدسده حرم شريف
Mosqué « Harem Chérif » à Jérusalem

قدسده حرم شریف حولیسی
La cour du «Harem Chérif» à Jérusalem

آیدین حکومت قوناغی اوکنده قرعه کشیده‌سی [illegible]
L[illegible] d'[illegible] Firman devant la Gouvernorat à Aïdin

اولدیغنی ادعا اولنان ترك عسکری مراسم احترامیه ده بولنور ولدی الحاجه آنلری دیکر خرستیانلرك تعرضاتنه قارشی حمایه بیله ایدر . . . .

پارسلی — هرحالده شونی اعترافه مجبورسکزکه خرستیانلری بعضاً و بعضاً ازدیکز .

— اوت ادارهٔ سابقه بونی یاپدی . لکن آندن اول عصرلرجه قرداش کبی یاشادیغمزی اونوتمایکز . . . . یا سز ؟ ! بر لقمه اکمك ایستمکدن بشقه هیچ بر قباحتی اولمیان فوج فوج قادینلری ، اختیارلری ، چوجقلری قاچ کره‌لر سواریکزه چکنتدیکز . بوکبی بر چوق فجایعی تاریخلریله ، دها دونکی تاریخلریله تعداد ایتدیکمی ایستیورمیسکز ؟ ...اهالیکز ، باشی بوزوقلریکز چنلرده پولیس ناظرینك آدملرینی حامض کبریت ایله قاورمدیلرمیدی ؟ . . . یاافریقاده‌کی مأمورلریکز ؟ ارتکاب ایتدکلری وحشتلری ذکر و تعداده لزوم وارمی ؟

— هرشیئه جواب بولیورسکز والله ایچون حقکزده وار . هرحالده شونی تسلیم ایدرسکزکه سزده امتیازات هپ مسلمانلرکدر .

— (قهقهه ایله کوله‌رك) نه . . ؟ نه . . . ؟ اموریمزه هیچ وقوفکز اولمدیغی نقدر ظاهردر عزیزم !

— سزده بر خرستیان نه کبی مراتبه واصل اوله‌بیلور .

— هر حالده سزده بر مسلمانك نائل اوله‌بیله‌جکندن بك دها عالی مراتبه .

پارسلی — تصریح ایدیکز هانکی مراتبه؟

استانبوللی — هپسنه ، هپسنه .. الکبیوك مسندلره . . . .

(پارسلی ازاجق متحیر قالدقدنصکره) :

بلیورمکه اعلی عسکریکز وار ، یلونه ، اردوکزك قدر معلاسنه شاهد عادلدر . لکن اردو تشکیلاتکزده بعض نقایص موجود اولدیغنی ایشتدم . مثلا دنیلیورکه عسکریکز سریع الحرکه اولمدیغندن تجاوزی بر محاربه‌یه کیریشه‌مز : فقط حال تدافعیده قالان بر اردو ایچون امید موفقیت یوقدر . اکلاشیلان وسائط نقلیه‌جه نواقصکز وار .

— بوکا دائر معلوماتم یوقدر . . . بلکه اویله‌در . لکن بتون بوشیلری یولنه قویه‌جغز . بوکون اخیاردرکه اردومزك رأس کارنده بولنور .

— اوت اکلاشیلیرکه المانیاده و فرانسه‌ده اکمال تحصیل ایتمش ذواتدن و مشهور روون درغولچك طلبه‌سندن اعلی ضابطلرکز وار .

— حقیقت بوکون غایت لیاقتلی ذواتدن مرکب بك مهم بر هیئت ضابطانمز وار .

— اوت . لکن بو ضابطلر یرنده واحت طوران ارکان حرب دائره‌لرنده و سائر مجالسده ترجیحاً استخدام اولنیور ظن ایدرم . عمومیتله کندیلرینه مهم بر قوماندانلق ویرلمیور : بر صورتده‌که اردوکز صوك یونان محاربه‌سنی سوق واداره ایتمش اولانلر کبی هیچ اندر هیچ بر طاقم امرانك قوماندهسی تحتنده بولنیور .

— (بر ترددنصکره) اوت اسکیدن بویله ایدی . لکن الله شکر بتون بولزومسز اوروججکلر یواش یواش نابدید اوله‌جقدر .

— ادارهٔ سابقه هر خصوصده نیچون اویله خلاف منطق حرکت ایدییوردی ؟

— عزیزم سزه نه سویلیه‌یم، بزم صرف کندیمزه مخصوص بر منطقمز وار ایدیکه سزککنه طبان طبانه ضد ایدی سزك قنا کوردیککزی بز ایی کوریور ایدك. اوبیوك « دوده » کرك دیدیککی کبی مسئولیتی کونشه عطف ایتملی. ذاتاً بو مملکته یکی کلدیککز بك کوزه چارپار: فقط شونی بیلکزکه بزده اهلیت، رجل حکومتمزده بو-لنمسی مشروط بر صنعت دکلدی. اهلیت دائما مقامه، رتبه‌یه‌پیرو ایدی: بریسی برمأموریتله تلطیف اولندیمی آرتق اهلیت و اقتداری رتبه ایله برلکده کلور عد اولنوردی.

پارسلی — حیرت! حیرت! بو حاله کوره علوم و فنونك هیچ بر نفعی اولماق اقتضا ایدر.

استانبوللی — طوغریسی ادارهٔ سابقه دها بر مدت دوام ایتمش اولسه‌یدی علوم‌دن کاملاً صرفنظر ایدیله‌بیله‌جکدی. بو آثناده بر فستقجی کچر.

پارسلی (آنی کوره‌رك) شو حریف نه صاتیور؟

— فستیق: قاورولمش شام فستیغی که حلبدن کلدیکی حالده شام فستیغی دیو شهرت بولمش...؟

— شو زنجی نه؟

— بر خادم اغاسی

— بر خادم... اوت! اوت! جنس ثالثدن بر اسم... دکلی؟

باق باق! نه سز نه بن فرقنه وارمامشز، شواوزاقده‌کی قلعه‌ده چکیلن درت عددقرمزی یوارلاغی کوریورمیسکز؟ او نه دیمك؟

— او یانغین اولدیغنه اشارتدر. آتش استانبول طرفنده‌در. بك اوغلنده وياخود شهرجوارنده برپرده اولسه یالکز ایکی‌قرمزی یوارلاق چکیلیردی. (ایکی احباب بو صورتله قونوشورکن اوکده بورو چالندیغی حالده‌عربه‌لریله، الك مکمل آلات و ادواتیله اطفائیه طا-بوری استانبوله طوغری قاصیرغه کبی کلوب کچر) بقالم بوکا نه دیرسکز؟ ایشته ترقی! آرتق «تئوفیل‌غوتیه‌نك» توصیف‌ایتدیکی طلومبه‌دکل.

— اوت! حقیقةً مکمل! جداً بك مهم بر ترقی. شمدی برازده بلدیه‌کردن بحث ایده‌لم.

استانبوللی — مرحمةً بکابوعذابی‌چکدر-مه‌یکز! هر نه دن ایستر ایسه‌کز بحث ایدیکز آندن بو بابده بکا نه‌لر سویلیه‌جککزی هپ بیلیورم: نقلیاتمزی.. سوقاقلریمزی، چاموریمزی، کوپکلریمزی سویلیه‌جکسکز دکلی؟ اوت! بتون‌بوشیلر نفرت انکیزدرحقکزوار...

اکرسابق‌شهرامینلریمز سرسری کوپکلری اورته‌دن قالدیروسه ایدیلر مکلفیندن استیفا ایتدکلری پاره‌نی شهرك احتیاجاته صرف‌ایتمش اولسه ایدیلر شبهه یوقکه اصفیای عبادك سر افرازانندن اولورلردی.

پارسلی — (کوپری اوزرنده جریان‌ایدن بر حادثه‌یه نظر دقتی عطف ایتمش اولدیغی حالده الیله کنججدن بیلبشیق بر ترك کوستره‌رك) دیکه‌یلك‌عزیزم، بونی‌هیچ‌سزدن‌مأمول ایتمزدم.

بكا‌هرخصوصده حقيقی سويليه‌جككزی وعد ايتديككز حالده . . . . . .

— نه اولدی ؟

— سز ادعا ايتمش ايديكزكه بر ترك سو- قاقده نه حرمنه نه‌ده بشقه اقاربندن هيچ بر قادينه سلام ويره‌مز . حالبوكه شوشيق كينمش افندی‌يی كوريبوره‌بيلكز ؟ شمدی شو خانملره غايت‌ميندار براشارت يايدی، انلرده بلك‌دلنواز بر تبسم ايله مقابله ايتديلر .

— غيرك حرمنه‌ده اشارت يابيله‌میه‌جغنی ادعا ايتمشمی ايدم ؟

— او ! ! بو بتون بتون برباده بتون‌بتون منافیٔ اخلاق . ديمككه سزده دائمی برقارناوالدر كيديبور . كنديكزك سلاملامغه جسارت‌ايده‌مديككز قادينلريكزی بشقه‌لری طرفندن غير مشروع بر صورتده سلاملانمغه معروض بولنديريبورسكز : بو حقيقةً معذرت قبول ايتمز برشی . . .

— طانيـدقلرمدن اولان شـو ذات كنج س . . . . . بكدر . كنديسی بو قادينلرك نه قوجه‌سی نه‌ده خصمی‌در . يكانه ايشی كوجی بويله اوزاقدن حرف اندازلق ايتمـك وبيون باغيسنه ، الديوانلرينه قاپيلان زواللی خانونلرك عرضندن هر كسی شبهه‌يه دوشورمكدر .

پارسلی — بو خانملره .زوجلری ويا احبا واقربالرندن بريسی رفاقت ايتسه او آدمك كنديلرينه اشارت ايتمكه ينه جرأتی اولورمی عجبا ؟

— خير . . . شبهه يوقكه اوله‌ماز . . .

(پارسلی بر از دوشوندكدن صكره) :

— اويله ظن ايديـورمكه سزده بدن ادمانلری عادت ايدنمامشدر . باعث تأسف بر حال . زيرا بو قبيل ادمانلر بر ملتـك وجود وافكاروأخلاقجه صحت‌وسلامتك مدارقواميدر .

— وقتيـله بز تركلر بتون حياتمزی آت صيرتنده كچيريبوردك . جريد اويونه ، اوق تعليمنه، كورشه فوق‌العاده رغبتمز وار ايدی. شمدی بعض اوزاق ولايتلرده جريد اويونه سونوك‌برصورتده دوام اولنيور. اسـكی اوقلريمز چارشينك صنديقلری درونده چوروبوب طوريبـور . ترك پهلوانی كورمك ايچونده پارسده . . . نه قدر كيتمك لازم .

آيدين متصرف سابق محمد علی پاشا
Mehmed Ali Pacha
Ex-Gouverneur d'Aïdin

ايكی احبـات بو صورتله مصـاحبت ايده كلكده ايكن كوپری اوزرنده‌كی مرور وعبور بردنبره منقطـع اولبـويردی . واپوروينـلر ، اسـبوارلر ، آرابه‌لر اولدقلری يرده قالديلر. بحريه نظارتی بويله كوندوز اورته‌سنده كمی كچيرمكله اكلنمك ايچون كوپرينك آچلديغی اكلاشلدی. پارسلی، نظارتك اشـبو مبالاتسزلغنه بر چوق وقت تعجبدن كنديـنی ضبط ايده‌مدی. ايكی‌ارقداش ساحلين‌ينده مناقلاتك‌يكيدن‌مباشراتنه انتظاراً

قدسده باب الخليل
Le Bab-et-Halil à Jérusalème

قدسده حرم شريف حواليسى
La cour de Harem-Chérif à Jérusalème

اطرافه‌باقنله جان‌صیقینتیلرینی یکمکه چالیشیورلردی.

پارسلی — بوکوپری‌یی نه‌یه کیجه آچیورلر.

— علی العاده نصف اللیلدن اول اچیورلر فقط بوبالکز تجارت کمیاری ایچوندر. حکومت واپورلری هرکیفلری‌ایستدیکی ودهاطوغریسی مقتدر اولدقلری وقت کچرلر.

— کیجه کوپری آچیق اولدیغی نصل فرق ایدیلیور.

— کوپرینك ایکی اوجنه آصیلان اوفاق قرمزی فناردن. لکن بوفنارك بعضاً سوندیکی واردر واووقت..... باقك! شو اوکزدمکی اوچورومی کوریبورمیسکز؟ آنك قعرینه بر طالعنج آلتی ایله اینه‌بیلسه‌ك بوندن بر قاچ سنه اول بورادن باش اشاغی یوارلانمش اولان قوپه آرابه‌سیله ایچنده‌کیلرینی محقق بولورز. قضا وقدرك نه غریب جلوه‌سی!! قوپه صاحبی شهر امینك دامادی ایدی! مومی‌الیه شهرك بری طرفنده برعالم آب بایدقدنصکره آرابه‌جیسی‌ده داخل اولدیغی حالده هپ کندیسی کبی مست لایعقل اولان‌برقاچ رفقاسیله‌قارشی‌یه کچیوردی. کوپرینك مداخلندن اویله برصورتله کچدیلرکه آنلرك‌کندیلریده سرخوش ظن‌اولنه‌بیلوردی. آرابه‌جی قرمزی فنارك فرقنه وارمدیغندن جمله‌سی‌کوپرینك دوبه‌سندن یوارلانه‌رق آنیده نابدید اولدیلر.

بو اثناده اوکنده بر وآرقه‌سنده ایکی اسبسوار اوشاق بولنان بر آرابه کچر. مارین وعابرین طوروب کمال احترامله ارابه ایچنده بولنان ذاته ایفای رسم سلام ایدرلر.

پارسلی — اوقدر حرمتله کندیسنه عرض تعظیم اولنان بو ذات کیمدر؟

— شهزاده‌لردن بریسی. مشروطیتدن اول‌شهزادکان بریردن کچرکن هرکس قاچیور ویاخود ارقه‌سنی چوریریوردی. عائلهٔ سلطنت ارکانندن‌هانکیسی‌اولورایسه اولسون‌سلاملامق جرأتندن‌بولنان شخصی جورنال‌ایتمك‌خفیه‌لرك اك برنجی وسائط اقبالندن معدود ایدی. ایناناژ برشی دکلی؟ معهذا بوالکالیم برحقیقتدر!

پارسلی — بکا عادتا پری حکایه‌لری نقل ایدیبورسکز کبی کلیور. لکن کمال ممنونیتله شونی‌کوریبورمکه سوکیلی مشروطیتکز، بعض خائنلرك عثمانلی‌قوم‌نجیبی میاننده احداث وادامه ایتدکلری احوالدردیئه‌یی سیلوب سوپورمشدر. حکمدار زاده‌لریکزدخی اوامثالسز دوارهٔ ظالمهٔ سابقه‌یه صبروتحمل خصوصنده ابرازایتدکلری سکینت، محویت وعلو جنابدن‌طولایی تقدیرات بی نهایه‌یه سزاواردرلر.

— اوت، بتون افراد ملت کبی‌مشارالیهم دخی‌انواع مظالم واعتسافاته‌دوچار اولیورلردی. بتون عالمدن پك غدارانه بر صورتده تجرید ایدیله‌رك‌مدت حیاتلرنجه موقوفاً‌یشامش‌اولملرینه رغماً مشارالیهمك کافهٔ فضائل بشریه وکمالات فکریه ایله‌حسیات وطنپرورانه‌لرینی‌نصل محافظه ایده‌بیلدکلرینه تعجب ایتمامك ممکن دکلدر. فی‌الحقیقه اوحیات منزوبانه‌یه‌مقاومت ایده‌بیلمك ایچون خارق العاده بر متانت اخلاقیه‌یه مالك بولنمق اقتضا ایدر.

— بوندن صکره نه یاپملری ایجاب ایدر بیلیورمیسکز ؟

— خیر

— سیاحت ایتمك، کندیلرینی کوسترمك، کورمك ممالك شرقیه وغربیه‌یی زیارت ایتمك.

— اوت، شبهه‌سز ؛ عن قریب بویله یاپاجقلرینه امینم. یالکز بوقدر دکل، ارکان مشارالیهمدن بعضلری فنون عسکریه‌یی جدی بر صورتده تحصیله قویوله‌جقلر. ماضیمزك اك شانلی اوانده اولدیغی کبی یاقینده وجودلریله اردومز مشرف اوله‌جکلر بوحال، قوهٔ عسکریه‌مزجه پك مهم بر ترقیاته بادی اوله‌جق، اویله ترقیاتکه — امین اولیکز — آز زمانده جمله‌کزك تقدیر وحیرتکزی موجب بر یکون عظیمه بالغ اوله‌جقدر.

— سلطان حمید نه ایچون چیقمیور [۱] هنوز امنیت کامله‌لری اولمدیغی اکلاشیلیور.

— بونك‌ده صره‌سی کله‌جك. افراطك حیاتنده اولدیغی کبی حکمدارانك حیاتنده دخی طبیعت ثانیه‌لری اولمش بر طاقم اعتیادات وار. لکن دها شمدیدن پادشاه ایله ملت بیننده بر امنیت متقابله تقرر ایلمش دیمکدر. ماسبق استیلا ایلمش اولان خائنلرك اجراآت ملعنتکارانه‌لری اوقدر مشئوم نتایج تولید ایلدیکه تأثیراتی انجق مرور زمانله تمامیله زائل اوله‌بیلور. آرتق اسباب زائل اولدیغندن تنابجلکده زوالی ضروریدر ذات شاهانه‌لرینك شمدی حقایق اشیایه اطلاع بیورمه‌لری اوزرینه ماضی‌یه استحقار اولدقلرینه امین اوله‌بیلورسکز. اوت پادشاه ملتك المحتللری بلاسبب اولدیغنی مثللو کندی عدم امن واعتمادلرینده واهی بی لزوم ایدوکنه آرتق قناعت حاصل بیورمشدر ظننده‌یز. برکره دوشونکز! اوتوزاوچ سنه‌دنبری امنیت شاهانه ایچون میلیارلرجه پاره صرف اولندی. بو یوزدن اهالی‌یه او قدر ظلم واعتساف ایتدیلر، بو قدر انالره، زوجه‌لره، معصوملره قاندن کوز یاشلری آقیتدیلر ؛ بر چوق کشیلری دیری دیری یاقدیلر ؛ حاصلی بر اتفاق خفینك، بر سؤقصدك اوکنی آلمق ایچون یری کوکی بر برینه قاتیورلر ایدی‌ده قوردقلری استبداد ماکنه‌سنك الك زیاده تهلکه‌ده بولندیغی اوچ بیوك وقعه‌ده یعنی سماوی مسئله‌سی ایله سلاملق بومبه‌سی وقعه‌سی واوچنجی اردونك قیامی حادثه‌لرنده هیچ کیمسه وقت وزمانیله پادشاهی ماجرانك حقیقتندن خبردار ایتمدی بوحال اوجاناوار، مخرب خفیه اصولنك ماهیت ومزیتنی کوزل ارائه ایدر.

— شو شایان حیرت انقلاب حکیمانه‌نك نه صورتله وجوده کلدیکنی بکا اکلاتیرمیسکز.

— پك بسیط بر مسئله. ترحالمزله طول مدتدنبرو چوروك بر دیشك اوجاعیله بی‌حضور اولان بر آدمه بکزه‌یور ایدك. بو آدم اودیشی چکدیروبده او جاعی آینده تمامیله سکونت بولدقده کندی کندینه دیرکه : نصل ! هپ بومی ایدی: آداولدن بیله‌ایدم اوقدر مضطراب اوله‌جغمه چوقدن چکدیروب قورتولوردم. اوت هر کس اومتعفن دیشك المیله نالان ایدی، وعاقبت هر کس آنی چکدیرمکه موافقت ایتدی.

[۱] خلعدن اول یازلشدر

آیدین سنجاغی مکتب اعدادیسی

L'école Secondaire à Aïdin

آیدین سنجاغنك سوكه قضاسنه اوچ
ساعت مسافه‌ده كلبه‌لش قریه‌سی
آلتنده واقع آثار عتیقه‌دن بریی
تیاترو محلی

Ruine d'une Théâtre antique
aux environs d'Aïdin

ساقز سنجاغنه درت ساعت مسافه‌ده
ناطیموس آطه‌سنك منظره‌سی

Vue de l'Ile Natimos près
de Samos

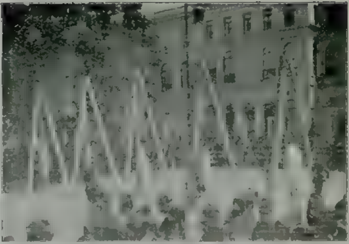

دیوان حرب عرفی قراریله ایاصوفیه
میداننده صلباً اعدام اولنان جانیلر
Les cinq pendu a Se.Sophie

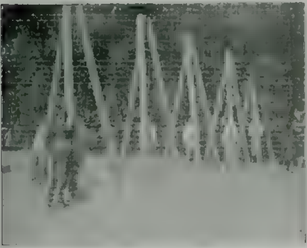

دیوان حرب عرفی قراریله ایاصوفیه
میداننده صلباً اعدام اولنان جانیلر
Les cinq pendu à Se. Sophie

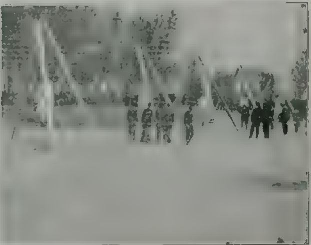

دیوان حرب عرفی قراریله بایزید میداننده
صلباً اعدام اولنان جانیلر
Les cinq pendu a Bayzid

اردو مارشی

مقام راست   اصول دویك

مرتبی: موسیقیٔ عثمانی جمعیتی رئیسی اسماعیل حقی بك

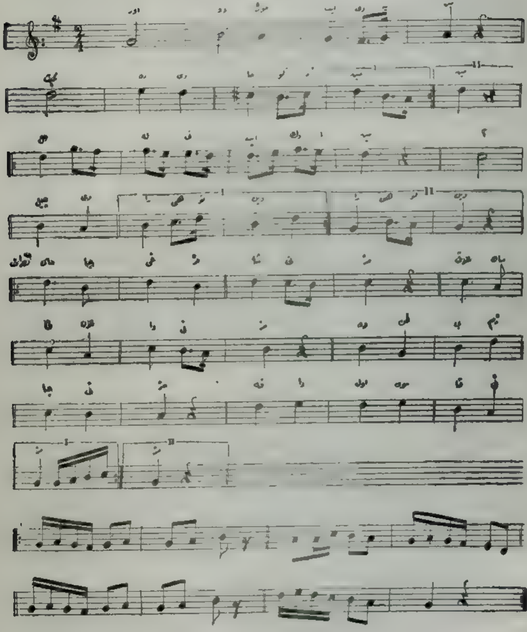

اعتذار

تفرقه صورتیله مجموعه‌مزده نشر ایدیله‌-
کلان «بیلدیز بوجکلری»، محرر محترمنك برای
سیاحت آوروپاده بولنملری حسبیله بکن وبو
نسخه‌مزده درج ایدیله‌مامشدر. بونك، بشقه بر
صورتله تلافی ایدیله‌جکنی محترم قارئلرمزه مع-
الاعتذار عرض ایلرز.

طنین

حادثهٔ اخیره‌ده تعطیل نشریاته مجبور اولان رفیق
مجاهد وغیورمز «طنین» آرتق لوث ارتجاعدن
تطهیر ایدیلان ساحهٔ مطبوعاته زینتساز اولمشدر
حریت ومشروطیت ملیه‌مزك ابدیاً پایدار او-
لمسنه بتون قوتیله کیجه کوندوز چالیشان بو
محترم غزته‌مزك تکرار انتشارندن طولایی عن
صمیم القلب بیان تبریکات ایدرز.

اتحاد

اخیراً اتحاد نامیله یومی بر غزته عالم مطبو-
عاتمزی تزیین ایتمشدر وطنمزك ترقی وتعالیسنه
جداً ساعی وخادم اوله‌جغی بی اشتباه بولنان بو
یکی رفیقمزی تبریك ایدر و دوام انتشارینی
عن صمیم القلب تمنی ایلرز.

قلم

مصور مزاح غزته‌لری آره‌سنده بحق بر
موقع مستثنا احراز ایتمش اولان «قلم» رفیق
غیورمزك نشریته مساعده ایدلمش اولمغله انتشاره
باشلامشدر. تبسملرینه قاووشان قارئلرینی
تبریك ایله برابر محترم رفیقمزك دائما مظهر
موفقیت اولمسنی جداً تمنی ایدرز.

دور جدید

بو نامله اخیراً ساحهٔ مطبوعاتمزی تزیین
ایدن هفته‌لق ظریف بو مجموعهٔ مصوره‌یی
کورمکله مباهی اولدق. مطالعه‌سنه بالعموم قار-
ئلرمزه توصیه ایدر ودوام موفقیتنی جداً تمنی
ایلرز.

مصور بلغارستان

یوزباشی راغب رفقی بك طرفندن تألیف
ایدیلان بو اثر نفیس ۱۸۳ بیوك صحیفه و ۲۲
رسم و خریطه‌یی محتوی اولدیغی حالده اقبال
کتبخانه‌سی مرفتیله نشر اولنمشدر فیئاتی ۱۵
غروشدر.

اعتذار

بکن نسخه‌مزك ۷۴۳ نجی صحیفه‌سنده ایکنجی
ستونك صوك ایکنجی سطری برنجی ستونك باشنه
و برنجی ستونك صوك اوچ سطری ایکنجی ستونك
نهایتنه علاوه ایدیله‌جکی مع الاعتذار عرض اولنور.

بو نسخه‌مزده:

صحیفه	سطر	خطا	صواب
۷۹۷	۲۵	سواس	وسواس
۷۹٦	۱	رفیقهٔ مقدرمه	رفیقهٔ مقدره‌مه
۷۹٦	۲۲	قاموس بشرده یوق که	اونلری افاده ایچون قاموس بشرده برکله یوق که

بیلمجه حلی

کچن نسخه‌مزده‌کی بیلمجه‌نك حلی بر وجه آتیدر:

« چالیشان ال اصلا تشله اوزاعاز »

طوغری جواب ویرنلر نامنه چکیلن قرعه‌ده برنجیلکی سلانیکده عاصم پاشازاده رؤف بك ایکنجیلکی بك اوغلی آلمان مکتبی مداوملرندن یاور بك حفیدی کمال بك اوچنجیلکی کدك پاشادن خدیجه اجلال خانم افندیلر قزانمش اولوب دردنجیدن یکرمنجی‌یه قدر فطوغراف قزانانلر بروجه آتیدر.

سلانیك مکتب اعدادی طلبه‌سندن ۱۳ عزیز وجیهی، مکتب فیضدن ۹٤ ممتازه سلانیکده فیضیه مکتبی طلبه‌سندن وحد، بیوکدره‌دن رفیق ناظم، چتالجه طرق ومعابر مفیدی محمد جلال‌الدین، دار الشفقه‌لی عدنان، خارجیه محاسبه قلمی خلفاسندن رجائی، مکتب فیض منتهی صنف طلبه‌سندن ۹۳ ع. وفاءالدین خاصه ایکنجی آلای ایکنجی طابوری قول آغاسی عبدالغنی، اردو کوینده تجاردن حلمی، یکی عصر غزته‌سی محابر مخصوصی لطفی، ادرنه حربیهٔ عثمانیه ایکنجی سنه‌سندن احمد ذاتی حدیقهٔ مشورتدن: م. وداد صماتیه‌ده سنجقدار محله‌سنده نائل، سلانیك ارناوود قلوبنده ضیا نورالدین، اسکدارده والده جامع شریفنده ساکن پرتو، سلانیك مکتب حقوق طلبه‌سنده نائل، اشتبده بدرالدین، مرجان اعدادیسندن سامی، اقسرایده مقیم دفتر خاقانی کتبه‌سندن ح. م. حجاز تیمور یولی نظارتنده رضا سلانیك اعدادیسندن ٤٢٦ اسماعیل، افندیلر اوچر قارت پوستال قزانانلر:

مکتب حقوقدن جمعهٔ بالالی حسن سامی، حربیه نظارتی لوازمات دائره‌سی ایکنجی شعبه‌سی تعیینات قسمنده ملازم ثانی فیضی، سلانیکده فیضیه مکتبنده واحده جلال. ص. رلیه اون اوچنجی سواری آلایی ملازملرندن حسن اسکندر، مکتب سلطانیدن ۲٤۷ اسماعیل صائب، ۱۱۰۸ حلمی، ملکیه مهندس مکتبی التنجی سنه‌سندن سلانیکلی صادق، زراعت بانقه‌سی محاسبه قلمندن نصرت، دار الشفقه ایکنجی صنف طلبه‌سندن ۳۰۱ اسماعیل، مجلس معارف قلمی خلفاسندن لطفی، طاش قصابدن کان، سلیمانیه‌لی ع. جمیل، مکتب حقوقدن ا. ص. منتسبین طبدن فاضل، تجاردن مصطفی، اجزاجی ا. ك. دیو تجیلر: عدنان، مهندسخانهٔ بری عثمانی اعدادیسندن: لطفی افندیلرله قاضیجه‌ده معلمه: ا. ناجیه، اسکدارده طوغانجیلرده میرالای عارف بك کریمه‌سی سعادت، اسکدارده میراخورده مرحوم ضیا بك کریمه‌سی خدیجه ملك خانملر اولوب موعود اولان مکافاتلری اداره‌خانه‌مزدن آلملری رجا اولنور.

بیلمجه

طوغری جواب ویرنلر نامنه چکیله‌جك قرعه‌ده برنجی‌یه خانملره مخصوص مینالی برساعت ایکنجی‌یه بازلق ظریف برشمسیه اوچنجی‌یه مکمل بر پرکار طاقمی اهدا ایدیله‌جکدر دردنجیدن یکرمنجی‌یه قدر خصوصی فوطوغرافیمز کنعان بکك فوطوغراف قارتلری یکرمی برنجیدن اللنجی‌یه قدر اوچر قارت پوستال اهدا ایدیله‌جکدر. بیلمجه حلنك قرعه‌یه داخل اوله‌بیلمسی ایچون یکرمی کون ظرفنده کوندرلمسی و بیلمجه حللرینك درسعادتده رسملی کتاب اداره‌خانه‌سنده کنعان بك نامنه کوندرلمسی اقتضا ایدر. حل ورقه‌لرینه بونسخه‌مزه مربوط بیلمجه قوپونی ربط اولنمدیغی حالده قرعه‌یه ادخال ایدیلمز.

م. توفیق

رسملی کتاب نومرو: ۸

بیلمجه قوپونی

بیلمجه حلی: ....

آدرس وامضا

بورادن کسیله‌جکدر

رسملی کتاب نومرو: ۸

مکافات اخذنده ابراز ایدیله‌جك قوپون

آدرس وامضا

رسملی کتابك آبونه شرائطی

استانبول ایچون	ولایات ایچون	ممالك اجنبیه وایالات ممتازه ایچون
سنه‌لکی ٦٠ غروش	سنه‌لکی ٨٠ غروش	سنه‌لکی ١٨ فرانق
آلتی آیلغی ٣٠ «	آلتی آیلغی ٤٥ «	آلتی آیلغی ٩ بچق فرانق

آبونه بدلاتی بروجه پشین استیفا اولنور

رسملی کتابك اعلان شرائطی

صحیفه‌مقداری	١ دفعه	٣ دفعه	٦ دفعه	١٢ دفعه
تام صحیفه عثمانلی لیراسی	٢	٥ ١/٢	١٠ ١/٢	١٨
یارم « «	١ ١/٢	٣ ١/٢	٦ ١/٢	١١ ١/٢
درتده بر صحیفه غروش	٨١	٢١٠	٤٠٠	٧٠٠
سکزده بر « «	٤٠	١١٢	٢٠٠	٣٥٠

تجارته تعلق ایتمیان اعلاناتك بهر سطرندن ٢ غروش آلنور .

محترم طشره آبونه‌لرمزه هدیةً تقدیم ایدیله‌جکی ایکی نسخه‌مز.. اعلان اولنان ظریف قابلر، حادثهٔ اخیره مناسبتیله اکمال ایدیله مشدر. آلدیغمز اوچ بیك قدر سپارشی تماماً اکمال ایدیلنجه‌یه‌قدر محترم آبونه‌لرمزی بر مدت دها انتظارده براقه‌جغمزی مع الاعتذار بیان ایلرز .

اوچ ودرت نومرولی نسخه‌لرمز کاملاً بیتمك اوزره‌در . بالآخره بهرینی اون بش غروش ایله تدارك [illegible] شمدیدن بشر غروش فیئاتله آلملرینی هنوز مذکور نسخه‌لری ایدینمه‌ین محترم قارئلرمزه جداً توصیه ایدرز .

تام اوله‌رق اداره‌خانه‌مزده ١٧٣ طاقم رسملی کتاب قالمشدر . بك جزئی بر زمانده الدن چیقه‌جغی طبیعی اولان بو طاقملری تدارك ایتمك ایستین ذوات کرامك همان شمدیدن اداره‌مزه مراجعتله آبونه اولملرینی توصیه ایدرز.

هایدن

۵۲ سنه‌لك انكليز مغازه‌سی

انكليز مغازه‌سی

هر موسم ایچون صوف
مودا قازمیرلر
البسه‌لك خرقه‌لق
یوكلولر
فانیله‌لر صوف موده
چیچكلی
انكليز قادیفه‌لری
پاتیسقه وچارشافلق
بزلر
دانته‌لا وتوزده‌لا
وسائره

یول چانطه‌لری
ال چانطه‌لری
یاقا وكوملك
قراواتلر
فانیله چوراب
مندیللر
صوفره اورتولری
حاولولر
یوك وقوش تویی
یورغانلر
برموشامبه‌لری
وحصیرلر
وسائره

بك اوغلی درت یول اغزی روس قونسولاتوسی قارشیسنده
نومرو ۴۷۹ شعبه‌سی غلطه‌ده اسكی وبووده اتصالنده نومرو ۸۷